SRI VENKATESVARA ORIENTAL SERIES No. 29.

Editor :—Prof. P. V. Ramanujaswami, M.A.

తాళ్లపాకవారిగేయరచనములు

VII. సంపుటము

అధ్యాత్మ సంకీర్తనలు

అన్నమాచార్యరచితములు

శ్రీవేంకటేశ్వర ప్రాచ్యపరిశోధనాలయములో సంగీతవాఙ్మయ పరిశోధకుఁడగు
రాళ్ళపల్లి అనంతకృష్ణశర్మచేతను,

శ్రీవేంకటేశ్వర ప్రాచ్యపరిశోధనాలయ పుస్తకశాలలో ఆంధ్రపండితుఁడగు
ఉదయగిరి శ్రీనివాసాచార్యునిచేతను,
పరిశోధింపఁబడినవి.

తిరుపతి
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల ముద్రాశాల
1951

శ్రీః

పీఠిక

ఇది శ్రీఅన్నమాచార్యకీర్తనల యేడవసంపుటము. శ్రీవేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు ఐదవసంపుటము శోధించి ప్రకటించి అకాలమున పరమపదమలంకరించిరి. ఆరవసంపుటమును దీనిని రేకులనుండి సవరించి యెత్తి వ్రాసినవారు శ్రీశాస్త్రిగారిశిష్యులై వారికి చేదోడు వాదోడుగా నుండిన శ్రీఉదయగిరి శ్రీనివాసాచార్యులే. ఈ కీర్తనల శోధన కార్యమునకై శ్రీవేంకటేశ్వర దేవాలయాల అధ్యక్షులచే నియమింపఁబడి నేను వచ్చి చేయివేయునప్పటికి ఈ సంపుటము బహుభాగము ముద్రితమైనది. కడపటి రెండు మూఁడు ఫారములు మాత్రము నేను సరి చూడఁగల్గితిని. ఈ సంపుటమున ౧౫౧-వ రేకు మొదలు ౨౦౦-వ రేకు వఱకునుగల అధ్యాత్మకీర్తనలు కలవు.

శ్రీప్రభాకరశాస్త్రిగారు వేసిన పథమున, శ్రీ శ్రీనివాసాచార్యుల నిష్కలంక భక్తిశక్తులు తోడుగా, ఇఁకముందు తాళ్లపాకకృతుల శోధన ప్రకటనములు త్వరగా జరుగఁగలవని యాశించుచున్నాను. కాని యీమహాకార్యము పూర్తియగుటకు ఆ శ్రీనివాసుని మహాసంకల్పమే సాధనమై మమ్ము నడపవలసియున్నది.

ఈ కైంకర్యమునకు నాకవకాశముఁగల్పించిన శ్రీవేంకటేశ్వర దేవాలయాధికారులదయ నాకృతజ్ఞతాశక్తిని మించిన బరువు.

శ్రీవేంకటేశ్వరప్రాచ్యవిద్యా
పరిశోధనాలయము,
తిరుపతి
30—11—51.

రాళ్ళపల్లి అనంతకృష్ణశర్మ.

శుభమస్తు

శ్రీ తాళ్ళ పాక

అన్నమాచార్యుల అధ్యాత్మ సంకీర్తనలు

స్వస్తిశ్రీ జయాభ్యుదయ శాలివాహన శకవరుషంబులు ౧౩౪౯ అగు నేఁటి క్రోధి సంవత్సరమందు తాళ్ళపాక అన్నమాచార్యులు అవతరించిన పదారుయేండ్లకు తిరువేంగళనాథుండు ప్రత్యక్షమైతేను అదిమొదలుగాను శాలివాహన శకవరుషంబులు ౧౪౨౪ అగు నేఁటి దుందుభి సంవత్సర ఫాల్గుణ బ ౧౨ నిరుధానకు (నిరోధానకు ? తిరోధానానకు) తిరువేంగళనాథుని మీఁదను అంకితముగాను తాళ్ళపాక అన్నమాచార్యులు విన్నపముచేసిన అధ్యాత్మ సంకీర్తనలు.

151-వ రేకు. దేసాక్షి

ఎంచి చూడరో ఘనులార యిందీవరాక్షుఁడు రక్షకుఁడు
సంచితముఁగ నితనిశరణంబే సర్వఫలప్రద మిందరికి. ॥పల్లవి॥

హరిఁ గొలువనికొలువులు మఱి యడవిఁ గాసినవెన్నెలలు
గరిమల నచ్యుతు విననికథలు భువి గజస్నానములు
పరమాత్మునికిఁ గానితపంబులు పాతాళములనిధానములు
మరుగురునికిఁ గానిపూవులపూజలు మగఁడులేనిసింగారములు. ॥ఎంచి॥

వైకుంఠుని నుతియించనివినుతులు వననిధిఁ గురిసినవానలు
ఆకమలోదరుఁ గోరనికోరిక లందనిమానిఫలంబులు
శ్రీకాంతునిపై జేయనిభక్తులు చెంబుమీఁదికనకపుఁబూఁత
ధాకొని విష్ణుని తెలియనితెలువులు తగ నేటినడిమిపైరులు. ॥ఎంచి॥

వావిరిఁ గేశవు నొల్లనిబదుకులు వరతఁ గలపుచింతపండు
గోవిందుని కటు మొక్కనిమొక్కులు గోడలేనిపెనుచిత్రములు
భావించి మాధవుపై లేనితలఁపులు మేఘములవికారములు
శ్రీవెంకటపతికరుణ గలిగితే జీవుల కివియే వినోదములు. ॥ఎంచి॥ 1

గుజ్జరి

త్రికరణశుద్ధిగఁ జేసినపనులకు దేవుఁడు మెచ్చును లోకము మెచ్చును
వొకటికోటిగుణితం బగుమార్గము లుండఁగఁ బ్రయాసపడ నేలా. ॥పల్లవి॥

తనమనసే పరిపూర్ణమైన గోదావరి గంగా కావేరి
కనకబిందు యమునా గయాదిక్షేత్రంబుల సంతతము౯
దినకరసోమగ్రహణకాలముల తీర్థాచరణలు సేసినఫలములు
తనుఁ దానె సిద్ధించును వూరకే దవ్వులు దిరుగఁగ మఱి యేలా. ॥త్రిక॥

హరి యనురెండక్షరములు నుడివిన నఖిలవేదములు మంత్రములు
గరిమ ధర్మశాస్త్రపురాణాదులు క్రమమునఁ జదివిన పుణ్యములు
పరమతపోయోగంబులు మొదలగుబహుసాధనములసారంబు
పరిపక్వంబై ఫలియించంగా బట్టబయలు వెదకఁగ నేలా. ॥త్రిక॥

మొదల శ్రీవెంకటపతికినిఁ జేయెత్తి మొక్కినమాత్రములోపలనే
పదిలపుషోడశదానయాగములు పంచమహాయజ్ఞంబులును
వదలక సాంగంబులుగాఁ జేసినవాఁడే కాఁడా పలుమారు
మది మది నుండేకాయక్లేశము మాఁటికి మాఁటికిఁ దన కేలా. ॥త్రిక॥ 2

ముఖారి

ఆతఁడే యజమానుఁడు ఆదినారాయణుఁడు
ఆతనిబంట్లము మాకు నన్నిటా నిశ్చింతము. ॥పల్లవి॥

యేలికగలబంటుకు నెక్కడిది విచారము
పాలించేమగఁడుగలపడఁతికి కేడ చింత
కోలుముందై తండ్రిగలకొడుకు కేది తొడుసు
యీలీల హరిదాసుని కెక్కడికోరికలు. ||అత||

బలుదుర్గమువానికి భయ మేమిటా లేదు
కలిమిగలవానికి కడమ లేదు
యిల క్షేత్రవంతునికి నెందూ దరిద్రము లేదు
అల శ్రీపతిబంట్లకు నలమట లేదు. ||అత||

పట్టినముద్రుంగరపుప్రధాని కెదురు లేదు
కుట్టిచాతనివానికిఁ గొంకు లేదు
నెట్టన శ్రీవెంకటాద్రినిలయుసేవకులము
గుట్టుతోడ బ్రదికేము గుఱి మాకు నతఁడే. ||అత|| 3

గుండక్రియ

మనసులో మర్మమై మరలఁ బారుచునుండు
పొనుఁగువడ్డపదము పోఁవఁగ నీదు. ||పల్లవి||

తింటేనే విష మెక్కు దిష్టముగ విమలత
కంటేనే వల పెక్కుఁ గాంతలను
అంటి ముట్టి కౌఁగిట నలముకొంటేఁ గనక
మంటఁ గలసినభ్రమ మాన లేదు. ||మన||

మెట్టితేనే కఱచును మెలుపులోడుతఁ బాము
పట్టితే విడువనీదు పచ్చనిపైఁడి
దట్టమై మేన సొమ్ములు తగులుకొంటేఁ గనక
తొట్టి వెల్లిఁ బోయి నాస తొలఁగనీదు. ||మన||

ఆహారము వెట్టితేను అట్టే విడుచు భూతము
ఆహారానకుఁ బో దెక్కునట్టే ప్రాయము
యీహల శ్రీవెంకటేశుఁ డిట్టే కరుణించితేను
సాహాయ్యమై వచ్చుఁ దానే సత్వగుణజ్ఞానము. ॥మన॥ 4

సాళంగనాట

దిక్కులు సాధించఁ బూని దేవదుందుభులు మ్రోయ
యెక్కువతో శ్రీవెంకటేశుఁ డెక్కెఁ దేరు. ॥పల్లవి॥

పన్నిద్దరుసూరియులబండికండ్ల తేరు
సన్నుతి శేషాదిదేవాసనపుఁదేరు
కన్నులపండుగైన గరుడధ్వజపుఁదేరు
యెన్నఁగ శ్రీవెంకటేశుఁ డెక్కె నిదె తేరు. ॥దిక్కు॥

మించునానామేఘములమేలుకట్ల తేరు
చంచులనక్షత్రాలకుచ్చుల తేరు
అంచెదేవతలే బొమ్మలై వుండినట్టి తేరు
యెంచఁగ శ్రీవెంకటేశుఁ డెక్కె నిదె తేరు. ॥దిక్కు॥

అట్టె కిందిదేడులోకము లంతరువులైన తేరు
నట్టనడుమను బ్రహ్మాండపు తేరు
దిట్టయులమేల్మంగతోఁ దిగమైవుండేటి తేరు
యిట్టె శ్రీవెంకటేశుఁ డెక్కె నిదె తేరు. ॥దిక్కు॥ 5

152-వ రేకు. శుద్ధవసంతం

మాయ కిదే సహజము మాయను గెలువరాదు
మాయానాథుఁ గొలిచితే మన్నించు నాతఁడే. ॥పల్లవి॥

చేతికి లో నైన ట్టుండు సృష్టిలోనివేడుకలు
పోతరించి పట్టఁబోతేఁబోవు నట్టటే
ఆతుమలో వేసరి అలసి వూరకుండితే
వైతాళపునీడవలె వచ్చు వెంట వెంటను. ||మాయ||

తీపువలెనే వుండు దిష్టపుఁబదార్థాలు
మేపు గొంటే మీసాలమీఁదితే నాను
యేపున నాస విడిచి యేరుపడి వుంటేను
మాపునఁ గట్టినచద్ది మోఁపించును. ||మాయ||

తలపులోనే వుండు తనలోనియంతరాత్మ
తెలుపుకోఁబోతే పెక్కుదేవత లౌను
చలపట్టి యీతనినే శరణని కొలిచితే
యెలమి శ్రీవెంకటేశుఁ డితఁడై రక్షించును. ||మాయ|| 6

మంగళకౌశిక

దేవుఁ డొక్కఁడే గురి తెలిసినవారికి
యీవల లావల చూచినా నిఁక లేదు తెఱఁగు. ||పల్లవి||

కోపము మానితేనే కోటిజపాలు సేయుట
పాపము సేయకుంటేనే బలుతపము
లోపల తా నూరకుంటే లోకమెల్లాఁ జరియించుట
మాపుదాఁకా వెదకినా మఱి లేదు తెఱఁగు. ||దేవు||

పరకాంత నంటకుంటే బలుపుణ్యాలు సేయుట
సారిది నాస మానుటే సోమపానము
సరి మానాన నుండుటే సన్న్యాసము చేకొనుట
యిరవైతే నంతకంటే నిఁక లేదు తెఱఁగు. ||దేవు||

పలుసుఖదుఃఖములఁ బాసి వుండుటే మోక్షము
అల చంచలము మానుటది యోగము
యిలపై శ్రీవెంకటేశుఁ డిచ్చినసుజ్ఞాన మిది
యెలమి బుద్ధిఁ బోల నీక లేదు తెఱఁగు. ॥దేవు॥

సౌరాష్ట్రం

తలఁచుకో వోమనస తగినదిష్టము లివి
వెలలేక తెచ్చేటివివేకము లోధనము. ॥పల్లవి॥

గాలిఁ బోయేమాఁటలు లోకములోనిసుద్దు లెల్లా
గాలిఁ బో వెన్నఁడును శ్రీకాంతునుతులు
జాలిఁ బడేసేఁతలు సంసారభోగము లెల్లా
జాలి లేనివి విష్ణునిసంతతపుపూజలు. ॥తల॥

మాయమవుఁ గొన్నాళ్లకు మానుషకృత్యము లెల్లా
మాయముగానివి దైవికమహిమ లెల్లా
కాయకములే తమకల్పితము లన్నియును
కాయకము గాక నిల్చుఁ గమలాత్తుమన్నన. ॥తల॥

వుడివోవు రాఁగా రాఁగా నున్నతకర్మఫలాలు
వుడివోదు దేవునిపై నొనరుభక్తి
జడియు నితరు లిచ్చేసకలవరములును
జడియదు శ్రీవెంకటేశ్వరుఁ డిచ్చేవరము. ॥తల॥ 8

సాళంగనాట

అహోబలేశ్వరునకు నాదిమూర్తికి
విహారమే పంతము వీరసింహామునకు. ॥పల్లవి॥

చుక్కలు మొలపూసలు సూర్యచంద్రులు కన్నులు
దిక్కులు చేతు లెండలు దివ్యాయుధాలు
మిక్కుటపువేదములు మించుఁగొనవెంట్రుకలు
రక్కసులఁ జెండేవిదారణసింహమునకు. ॥అహో॥

శైలములే పాదములు జానువులేక్షలోకములు
కాలచక్రమే నోరు గ్రహాలు పండ్లు
చాలుకొన్న మేఘములు సకలదివ్యాంబరాలు
పాలించేప్రతాపపుసింహమునకు. ॥అహో॥

అంతరిక్షమే నడుము అట్టె భూమియే పిరుఁదు
వంతఁ గృపారసము వార్ధు లెల్లాను
యింతటా శ్రీవెంకటాద్రియిరవు మహాగుహా
రంతు లురుములు ఘోరరౌద్రసింహమునకు. ॥అహో॥ 9

పాడి

ఈరూపమై వున్నాఁడు యీతఁడే పరబ్రహ్మము
శ్రీరమాదేవితోడ శ్రీవెంకటేశుఁడు. ॥పల్లవి॥

పొదలి మాయాదేవిపట్టినసముద్రము
అదె పంచభూతాలుండే అశ్వత్థము
గుదిగొన్నబ్రహ్మాండాల గుడ్లఁ బెట్టేహంస
సదరపుబ్రహ్మలకు జలజమూలకందము. ॥ఈరూ॥

అనంతవేదా లుండేటి అక్షయవటపత్రము
ఘనదేవతలకు శ్రీకరయజ్ఞము
కనలుదానవమత్తగజసంహారసింహము
మొనసి సంసారభారము దాల్చేవృషభము. ॥ఈరూ॥

సతము జీవులకు చైతన్యసూత్రము
అతిశయభక్తులజ్ఞానామృతము
వ్రతమై శ్రీవేంకటాద్రి వరములచింతామణి
తతిగొన్న మోక్షపుతత్త్వరహస్యము. ||ఈపూ|| 10

నాట

విఱిగి పారెడియట్టి వీరిడి యీ రిపులాల
తఱి శరణు చొరరో దండాలు వెట్టరో. ||పల్లవి||

వీఁడె వచ్చెఁ గృష్ణుఁ డిదె వేయరో కైదువులు
కాఁగినపోట్లు రాఁగి కదియకురో
పోఁడిమితో భీతివాయ పూరి నోళ్లఁ గరవరో
ఆఁడువార మనుకోరో ఆతఁడు దడవఁడు. ||విఱి||

గోవిందుఁడు దాడి వచ్చె గునుకుచుఁ బారరో
కావు మని మెడలఁ బాగలు వేయరో
వేవేగ బిడ్డలఁ బేర్లు విభునికిఁ బెట్టరో
వో వో యెంగిలికిఁ జేతు లొగ్గరో రక్షించీని. ||విఱి||

మొత్తి శ్రీవేంకటేశుఁడు మూలలకు దాఁగరో
వొత్తిలి పంతము లిచ్చి మీ రోడఁ గదరో
హత్తి మీతలలు విరియఁగఁ బోసుకొనరో
బొత్తుగా మిమ్ము గెలిచెఁ బొగడరో మెచ్చీని. ||విఱి|| 11

153-వ రేకు. నాట

పేరి నీకును విఱిగిపోయినదానవులు
బిరుదు లుడిగి వోడబేహారు లైరి. ||పల్లవి||

మకుటాలు దీసి జటామకుటాలు గట్టుకొని
వెకలిరిపులు మునివేషు లైరి
మొకములను సోమపుమొకములు వెట్టుకొని
అకటా కొందరు రిపు లాటవా లైరి. ||పారి||

పేరులు విడిచి సంకుఁబేరులు మెడ వేసుక
సారెకుఁ గొందరు శివసత్తు లైరి
బీరపుసాములు మాని పెద్దగడసాము నేర్చి
తోరపుఁబగతు లెల్ల దొమ్మరు లైరి. ||పారి||

నాదించ వెరచి సింగినాదా లూదుకొంటాను
సోదించే రంటాఁ గొందరు జోగు లైరి
యీదెస శ్రీవెంకటేశ యిన్నియు మాని కొందరు
దాదాతని శరణనీ దాసరు లైరి. ||పారి|| 12

కాంబోది

ఐన ట్టయ్యీఁగాక హరికల్పితము లివి
మానేటి వేఁటివో మానని వేవో. ||పల్లవి||

వొక్కరు తలఁచినట్టు వొక్కరితలఁపు రాదు
పక్కన నందరికి బహుభావాలు
అక్కట మొద లొకటి అనలుఁ గొనలు వేరు
యెక్క డని తగిలేది యేమి నేసేది. ||ఐన||

పొరుగువానిచేఁత ఆపొరుగువాఁడు మెచ్చఁడు
నరులకర్మములు నానావిధాలు
గరిమ నన్ను మొక్కేటే కడుపుతనివి వేరు
కరుణించా నన నేవి కావన నేవి. ||ఐన||

కడఁగి దరిద్రుని మాట కలవాని కింపుగాదు
బెడఁగుజీవులపొందు పెక్కురీతులు
కడు శ్రీవెంకటేశుఁ డొక్కఁడు జగతులు వేరు
వాడిఁ గట్టుకొనే దేది వొల్ల ననే దేది. ॥ఐన॥ 13

నాట

నిండె నిన్నిచోటులను నీమహిమలే
అండనే మొక్కేము నీకు నాదినారసింహా. ॥పల్లవి॥

కూరిమి యిందిరమీఁద కోపము అసురమీఁద
తారుకాణనవ్వు దేవతలమీఁదను
ఆరీతిని కొలువు విట్టే అహోబలముమీఁద
నారుకొనె నీనేరుపు నారసింహా. ॥నిండె॥

కరుణ ప్రహ్లాదుమీఁదఁ గన్నులు దిక్కులమీఁద
సరిచేతులు పేగులజంద్యాలమీఁద
గరిమ నీనటనలు ఘనప్రతాపముమీఁద
తిరమాయ నీకోరిక దివ్యనారసింహా. ॥నిండె॥

శాంతము లోకముమీఁద శౌర్యము శత్రులమీఁద
కాంతు లెల్లా తనదివ్యకాయముమీఁద
చింత దీర వినోదము శ్రీవెంకటాద్రిమీఁద
సంతతమై నీకుఁ జెల్లె జయనారసింహా. ॥నిండె॥ 14

సాళంగనాట

అన్నిటా నీపెంపు వింత హనుమంత నీ
వున్నచోటు నిశ్చింతమో హనుమంత. ॥పల్లవి

రామునిసేనలఁ గాచి రావణుగర్వ మడఁచి
ఆముకొన్న బలవంత హనుమంత
గోమున జలధి దాఁటి కొండతో సంజీవి దెచ్చి
ధీమంతుఁడ వైతి వింత దివ్యహనుమంత. ॥అన్ని॥

చుక్కలు మొలపూసలై సూర్యమండలము మోఁచె
అక్కజపునీరూ పంత హనుమంత
చొక్కమై మీ రుండఁగాను సుగ్రీవాదుల కెల్లా
అక్కర లే దించుకంతా హనుమంత. ॥అన్ని॥

జంగచాఁచి చేయెత్తి సరిఁ బిడికిలించుక
అంగము నిక్కించి తెంత హనుమంత
రంగగు శ్రీవెంకటాద్రిరాముని దేవి కిచ్చితి
వంగులియ్యక మొక్కంత హనుమంత. ॥అన్ని॥ 15

రామక్రియ

మగటిమిగలహనుమంతరాయ
దిగువపట్టణములోనిదేవ హనుమంత. ॥పల్లవి॥

చక్కఁగాఁ దోఁక చాఁచి జంగవెట్టి చే చాఁచి
అక్కజపుప్రతాపపుహనుమంతుఁడా
రక్కసులఁ దునుమాడి రామునిదేవులకు
దిక్కై వుంగర మిచ్చినదేవ హనుమంత. ॥మగ॥

కీలుగంటు గంటువేసుకొని కెరలి పిడికిలించి
ఆలకించేవు దిక్కులు హనుమంతుఁడా
నేలకు మింటికి మేను నిండఁ బెరిగి యక్షుని
తీలుపడఁ గొట్టినట్టిదేవ హనుమంతుఁడా. ॥మగ॥

తమితోడ దాసులను తప్పక కాచే నని
అమర నభయ మిచ్చినహనుమంతుఁడా
జమళిశ్రీవెంకటేశుసరసపూడిగానకు
తెమురుచు నుండేయట్టిదేవ హనుమంతుఁడా. ॥మగ॥ 16

శ్రీరాగం

ఏమి చెప్పే దిది యీశ్వరమాయలు
దీము ప్రతిమకును త్రిజగము గలిగె. ॥పల్లవి॥

మలమూత్రంబులమాంసపుముద్దకు
కులగోత్రంబులగుఱి గలిగె
తోలులు తోమ్మి దగుతోలుఁదిత్తికిని
పిలువఁగఁ బేరును బెంపును గలిగె. ॥ఏమి॥

నెత్తురునెమ్ములనీరుబుగ్గకును
హత్తినకర్మము లటు గలిగె
కొత్తవెంట్రుకలగుబురులగంతికి
పొత్తులసంసారభోగము గలిగె. ॥ఏమి॥

నానాముఖములనరములపిడుచకు
పూనినసిగ్గులు భువిఁ గలిగె
ఆనుక శ్రీవెంకటాధిపుఁ డేలఁగ
దీనికిఁ బ్రాణము తిరముగఁ గలిగె. ॥ఏమి॥ 17

154-వ రేకు. బౌళి

పురుషుం డని శ్రుతి పొగడీ నట ఆపురుషుఁడు నిరాకార మట
విరసవాక్యము లొండొంటికి నివి నిం టే నసంబద్ధములు. ॥పల్లవి॥

మొగమున బ్రాహ్మలు మొలచి రట ఆమూరితి అవయవరహితుఁ డట
తగుబాహువులను రాజు లట ఆతత్వమే యెంచఁగ శూన్య మట
పగటున తొడలను వైశ్యు లట ఆబ్రహ్మముదేహము బయు లట
అగపడి పాదాల శూద్రు లట ఆతనిరూపము లే దట. ॥పుర॥

తనవందనమునుఁ గల వట దైవము తనుఁ జూడఁ గన్నులు లే వట
తనవిన్నపమునుఁ జేయు నట ఆతనికిని వీనులు లే వట
తనయిచ్చినదే నైవేద్యం బట దైవము నోరే లే దట
తనయిచ్చేటిధూపంబును గల దట దైవము ముక్కును లే దట. ॥పుర॥

అంతాఁ దానే దైవ మటా యజ్ఞము లొరులకుఁ జేయు టట
సంతతమునుఁ దా స్వతంత్రుఁ డటా జపములవరముల చేకొం టట
చింతింపఁ దానే యోగి యటా చేరువ మోక్షము లే దట
పంతపుశ్రీవేంకటపతిమాయలు పచారించిన వివి యట. ॥పుర॥ 18

శంకరాభరణం

ఏకాత్మవాదులాల యిందు కేది వుత్తరము
మీకు లోకవిరోధ మేమిటఁ బాసీ నయ్యలాల. ॥పల్లవి॥

పాప మొక్కడు సేసితే పాపులే యిందఱుఁ గా వలదా
యేపున నొకరిపుణ్యా మిందఱికి రా వలదా
కోపించి యొక్కఁ డసు రైతే కోరి యిందఱుఁ గా వలదా
చూప దేవుఁ డొక్కఁ డైతే సుర లిందఱుఁ గా వలదా. ॥ఏకా॥

ఒకఁ డపవిత్రుఁ డైతే నొగి నిందఱుఁ గా వలదా
వొకఁడు శుచై వుండితే వొడ కిందఱుఁ గా వలదా
వొకనిరతిసుఖ మంటె యందఱును వొనరఁ బొంద వలదా
వొకనిదుఃఖ మందఱు వూరఁ బంచుకో వలదా. ॥ఏకా॥

ఆకడ నొకఁడు ముక్తుఁ డయితే నందఱునుఁ గా వలదా
దీకొని యొకఁడు బంధుఁ డయితే యిందఱుఁ గా వలదా
చేకొని శ్రీవేంకటేశుఁ జేరి దాసులయి యుండేటి
లోకపుమునులనుఁ దెలుసుకో వలదా. ॥ఏకా॥ 19

శంకరాభరణం

దేవుఁడుగలవారికి దిగులుఁ జింతయు లేదు
శ్రీవిభుఁడే అన్నిటా రక్షించుఁ గనక. ॥పల్లవి॥

యేలికగలబంటుకు యేవిచారము లేదు
వోలి మగఁడుగలాలికి వొప్పమి లేదు
పోల్మిఁ దండ్రిగలపుత్రుని కంగద లేదు
మేలుగాఁ బండినభూమికిఁ గరవు లేదు. ॥దేవు॥

బలముగలరాజుకు భయ మేమియు లేదు
కలిమిగలవాని కక్కర లేదు
యిల నాచారవంతుని కేపాపమును లేదు
తలఁపుఁబుణ్యముగలఆతనికిఁ జేటుఁ లేదు. ॥దేవు॥

గురువుగలవానికిఁ గొఱఁత యేమియు లేదు
పరముగలవానికి భ్రాంతులు లేవు
యిరవై శ్రీవెంకటేశుఁ డిన్నిటా మాకుఁ గలఁడు
అరయ దాసులముమా కడ్డాఁకే లేదు. ॥దేవు॥ 20

కేదారగౌళ

కమలాలరమణునికల్పితపుమానిసిని
తమితోడ నాదిక్కు దయఁ జూడవే. ॥పల్లవి॥

ఆరీతి బ్రాహ్మణుఁడ ననుటే కాని దేహము
కోరి యాచారమునకుఁ గొలుపదు
పేరు వైష్ణవుఁడ ననే పెద్దరికమే కాని
సారమైనమనసులో జ్ఞానమే లేదు. ॥కమ॥

చదివితిననియెడిచలపాద మింతే కాని
అదన నందులోనిఅర్థ మెఱఁగ
పదరి సంసార మనే బహురూపమే కాని
చతురుఁదనాన నందు సమర్థుండఁ గాను. ॥కమ॥

దేవ మీభక్తుఁడ ననే తేజ మొకటే కాని
చేవమీరఁ నినుఁ బూజించ నేరను
శ్రీవెంకటేశ నీచేతిలోనివాఁడ నేను
భావించి మఱి యేపాపము నెఱఁగను. ॥కమ॥ 21

కాంబోది

ఇన్నాళ్లు నందు నందు నేమి గంటిని
అన్నిటా శరణు చొచ్చి హరి నినుఁ గంటిని. ॥పల్లవి॥

అంగనలపసఁ జిక్కి అలయికలే కంటి
బంగారువెంటఁ దగిలి భ్రమ గంటిని
ముంగిటితేత్రా లంటి ముంచి వెట్టిసేయఁ గంటి
అంగపునన్నే చూచి అంతరాత్మఁ గంటి. ॥ఇన్నా॥

చుట్టాలఁ జేరి చూచి సుద్దుల వావులు గంటి
మట్టులేనివయసుతో మదము గంటి
వట్టికామములు సేసి వరుస మాయలు గంటి
పట్టి నారాయణా యని భక్తి నిన్నుఁ గంటిని. ॥ఇన్నా॥

వింతచదువులవల్ల వే వేలు మతాలు గంటి
సంతకర్మములవల్ల సాము గంటిని
యింతట శ్రీవెంకటేశ యిటు నాజీవభావము
చింతించి అందులోన నీశ్రీపాదాలు గంటి. ॥ఇన్నా॥ 22

1౫౬-వ రేకు. సామంతం

సారిది మమ్మేట్టే దయఁ జూతువు గాకా
వెరసి మరి యెక్కడా నేమి విన్నవించే మింకను. ॥పల్లవి॥

తలఁచితి నీరూపము తగిలితి నీపాదాలు
కలసితి నీదాసులగమిలోనను
చలివాసె భవములు సడిదీరెఁ గర్మములు
యెలమి నీమహిమలు యేమి చెప్పే మింకను. ॥సారి॥

నీముద్రలు ధరించితి నీగుణాలు వొగడితి
చేముట్టి పూజించితి శ్రీయంగాలు
తామసము లెల్లా నూడె తతివచ్చె సాత్వికము
గోమున మరేమి నిన్ను కొసరే మింకను. ॥సారి॥

తిరుమణి ధరించితి తీర్థప్రసాదాలు గొంటి
విరివైన నీకథలు వీనుల వింటి
పరగ శ్రీవెంకటేశ పరము నిహాము గంటి
అరసి యితర మేమి ఆశపడే మింకను. ॥సారి॥ 23

వరాళి

శ్రీపతి నీవు సిద్ధించుటే సిద్ధు లన్నియు
పైపై నీశరణమే పరమపదంబు. ॥పల్లవి॥

పరమాత్మునిపై నాత్మ ప్రవేశింపఁ జేయుటే
పరికింపఁ బరకాయప్రవేశము
గరిమ నాహృదయాకాశమునఁ దలఁచుటే
గరవై యబ్బినయట్టి ఖేచరత్వము. ॥శ్రీప॥

మంచిపరమహంసనామము ప్రాణులచే వింట
చంచులవినేటిదూరశ్రవణము
కాంచి నీరూపము ఆరుకమలాల ధ్యానించుట
యెంచఁగ దూరగమన మింటిలో నాట. ॥శ్రీప॥

సావధానమె లోచూపు సర్వదా నిన్ను జూచుట
తావులనే అనిమిషత్వము చేరుట
శ్రీవెంకటేశ్వర నీసేవకుడై నిలుచుటే
వేవేలు తత్వజ్ఞానవిధుల నిలుచుటా. ॥శ్రీప॥ 24

దేసాళం

అంతరంగములో నున్న హరియే గతి గాక
చింతించి మొక్కితేఁ దానే చేకొని రక్షించును. ॥పల్లవి॥

పుట్టించినకర్మమే పోషించకుండు నట
బెట్టుగా మనసే మఱపించు నట
పట్టినమేనే ఆసల బతిమాలింపించు నట
చుట్టము లెవ్వరు యెంచి చూచినఁ బ్రాణికిని. ॥అంత॥

పక్కన విత్తినభూమి పంట పండకుండు నట
యెక్కడా మాయే భ్రమయింపించు నట
అక్కఱతోఁ జేసినపుణ్యమే కట్టివేసు నట
దిక్కు దెస యెవ్వరు యీదేహిఁ గరుణించను. ॥అంత॥

ఆసలబెట్టేపాయమే అటమట మా నట
నేసేసంసారమే జ్ఞానిఁ జేయు నట
వేసరక యింతకూ శ్రీ వెంకటేశుఁడేలి కట
మోసపుచ్చేవా రెవ్వరు ముదమే జీవునికి. ॥అంత॥ 25

దేసాళం

ధరణి నెంద రెన్ని తపములు చేసినాను
హరికృపగలవాఁడే అన్నిటాఁ బూజ్యుఁడు. ॥పల్లవి॥

మితిలేనివిత్తు లెన్ని మేదినిపైఁ జల్లినాను
తతితో వి త్తినవే తగఁ బండును
ఇతరకాంతలు మఱి యెందరు గలిగినాను
పతి మన్నించినదే పట్టపుదేవులు. ॥ధర॥

పాలుపడి నరు లెన్నిపాట్లఁ బడి కొలిచినా
నేలిక చేపట్టినవాఁడే యెక్కుడుబంటు
మూల నెంతధనమున్నా ముంచి దానధర్మములు
తాలిమితో నిచ్చినదే దాఁపురమై నిల్చును. ॥ధర॥

యెన్నికకుఁ గొడుకులు యెందరు గలిగినాను
యిన్నిటా ధర్మపరుఁడే యీడేరును
వున్నతిఁ జదువు లెన్ని వుండినా శ్రీ వెంకటేశు
సన్నుతించినమంత్రమే సత్యమై ఫలించును. ॥ధర॥ 26

దేవగాంధారి

అన్నిటికి మూల మని హరి నెంచరు
పన్ని నమాయలలో వారు బయలువాఁకేరు. ॥పల్లవి॥

ప్రకృతిబోనులలోపల జిక్కి జీవులు
అకట చక్కనివార మనుకొనేరు
సకలపుణ్యపాపాలసంధిజన్మములవారు
వెకలిసంసారాలకే వేడుకపడేరు. ॥అన్ని॥

కాముని యేట్ల దిగఁ గారేటిదేహులు
దోమటితమబదుకే దొడ్డ దనేరు
పామిడికోటికలకు బంట్లైనవారలు
గామిడితనాలఁ దామే కర్తల మనేరు. ॥అన్ని॥

యితరలోకా లనెడియేఁతపుమెట్ల ప్రాణులు
కతలమోక్షమార్గము గంటి మనేరు
తతి నలమేల్మంగపతిశ్రీవెంకటేశ్వర
మతకాన నున్నవారు మాఱు మలసేరు. ॥అన్ని॥ 27

దేసాక్షి

ఎంత సోదించి చూచినా మెన్నెన్ని చదివినా
వింతలైనసీమూర్తి వెనఁ దెలిసేమా. ॥పల్లవి॥

లోకములో సముద్రములోఁతు చెప్పగ రా దట
ఆకాశ మింతం తని యన రా దట
మీఁకొని భూరేణువులు మితి వెట్టఁగ రా దట
శ్రీకాంతుఁడ నీమహిమ చెప్పి చూప వశమా. ॥ఎంత॥

అల గాలి దెచ్చి ముడియగాఁ గట్టఁగ రా దట
వెలయఁ గాలము గంటువేయ రా దట
కలయ నలుదిక్కులకడ గానఁగ రాదట
జలజాక్ష నీరూపు తలపోయ గలనా. ॥ఎంత

కేవలమైననీమాయ గెలువనే రా దట
భావించి మనసుఁ జక్కఁ బట్ట రా దట
దేవ యలమేల్మంగపతివి నీశరణే గతి
శ్రీవెంకటేశ నిన్నుఁ జేరి కొల్వ వశమా. ॥ఎంత॥ 28

156-వ రేకు. శంకరాభరణం

నీచిత్తము నాభాగ్యము నే నెంతటివాఁడను
యేచి నీవు రక్షించేదే యెక్కుడుపుణ్య మింతే. ॥పల్లవి॥

పాటించి నీభావము పట్ట వశమా తలఁచి
మేటినామనసు నీకు మీఁదెత్తు టింతే
నూటికైననీనామము నుడుగఁగ వశమా
మాటలు నీసెలవుగా మట్టుపెట్టు టింతే. ॥నీచి॥

వేవేలైననీకథలు వినఁగ నాతరమా
సోవగా వీనులు తావు చూపుట యింతే
దేవ నీసాకారము ద్రిష్టించ నావశమా
పావనముగా నందులోఁ బనిగొను టింతే. ॥నీచి॥

గట్టిగా నిన్నుఁ బూజించఁ గమ్మటి నావశమా
నెట్టన నామేను నీకు నేమించు టింతే
పట్టపలమేల్మంగపతివి శ్రీవెంకటేశ
జట్టిగొనుకొరకు నీశరణను టింతే. ॥నీచి॥ 29

గౌళ.

నమ్మవలెఁ గాని యెన్నఁడు సందేహము లేక
యిమ్మల దేవుఁడు వర మిచ్చుకే మరుదు. ॥పల్లవి॥

మగనిపై బత్తి సేసి మంచిలోకా లెక్కె రట
తగుదండ కొలవట్టి తత్వగతి గనే రట
పగటున నొకవేరువట్టి పాముఁ బట్టె రట
తగిలి హరిదాసులు ధన్యు లౌ టేమరుదు. ॥నమ్మ॥

యేలికకు ధన మిచ్చి హితభోగా లందే రట
కేలఁ గత్తి వూని పగ గెల్చె రట
గాలి లో లోఁ బూరించి ఘనసిద్ధు లయ్యె రట
యేలీల హరిదాసులు యీడేరు టేమరుదు. ॥నమ్మ॥

దిక్కుల యజ్ఞాలు చేసి దివిజు లయ్యె రట
మొక్కి విప్రుల నర్చించి మించి సిరు లందే రట
పక్కన నలమేల్మంగపతి శ్రీవెంకటేశ్వరుఁ
జక్కనఁ గొల్చినదాసులు జ్ఞాను లౌ టేమరుదు. ॥నమ్మ॥ 30

ముఖారి

నీ కేల యీగుణము నీ వేమి గట్టుకొంటివి
యీడక లాలించితే మే మిటు నిన్ను గొలుతుము. ॥పల్లవి॥

మాటలకులోఁ గాని బ్రహ్మమ నంటా దాఁచి దాఁచి
మాటాడ కుండేవు సుమ్మీ మాతో నీవు
నీటున మనసులో నిలుపరానివాఁడ నంటా
పాటించి మాకుఁ బొడచూప కుంటె గతి యేది. ॥నీకే॥

శ్రుతులకుఁ బట్టరానిచోద్యపుబ్రహ్మమ నంటా
మతకానఁ జిక్కక మానేవు సుమ్మీ
పతివి నీగంభీరము బయటఁబడీ నంటా
అతిగోప్యాన ని న్నది యెట్టెఁగేము. ॥నీకే॥

మాయవన్నుఁ గొనినవుమ్మడిఁ బ్రహ్మమ నంటా
య్యేయెడనైనా భ్రమయించేవు సుమ్మీ
పాయపుటలమేల్మంగపతివి శ్రీవెంకటేశ
యీయెడ నీశరణంటి మిన్నిటా మన్నేలుమీ. ॥నీకే॥ 31

దేసాళం

కోటానఁగోట్లాయ కోరికలు జన్మములు
కూటువ గూడి రాట్నపుగుండ్రలైనా రయ్యా. ॥పల్లవి॥

మిన్నుపై నున్నజీవులు మన్నుపైఁ బ్రవేసించి
అన్నద్వారమున దేహము మోఁచి
మున్నిటిదానఫలా లిమ్ముల భుజంచి యప్పటి
తిన్ననికర్మములు గాదెలఁ బోసే రయ్యా. ॥కోటా॥

యిరవుమఱచి మఱి యెఱవులకాఁపిరేల
సురలు నరుల మంటాఁ జొక్కి చొక్కి
సొరిది లోకము లెల్లాఁ జొచ్చి కాలగతులను
పొరి నాయుష్యము గొల్చి పోయుచున్నా రయ్యా. ॥కోటా॥

దండగాఁగఁ దిరుమలకొండ యెక్కి సుజ్ఞానులు
పండినమనసుతోడ బత్తి సేసి
అండనే శ్రీవెంకటేశు నలమేల్మంగనుఁ గొల్చి
నిండునిధానములై నిల్చినా రయ్యా. ॥కోటా॥ 32

భూపాళం

మొదలనే యెచ్చరికతో మోసపోక యేపొద్దు
వెదకి హరికథలే వినుచుండవలయు. ॥పల్లవి॥

వెలఁదులసుద్దులు వీనులను వింటేను
పెలుచుఁజూపులఁజూడఁ బ్రేమ పుట్టించు
మలసి యాచూపులు మనసునఁ దగిలించు
తలఁపుమాటలాడఁ దమి రేఁచును. ॥మొద॥

మగువలతోడుత మాటలాడ దొరకొంటే
నగి నగి సంసారాల నంటు గల్పించు
తగిలినసవ్వులు తనువులు సోఁకింపించు
మిగులఁ దనుసోఁకులే మించి వలపించును. ॥మొద॥

సతులతో మోహము సంపదలు పోరించు
అతిసంపదలు దేహి నజ్ఞానిఁ జేయు
తతి నలమేలుమంగపతి శ్రీవెంకటేశుఁడే
గతి యని కొలిచితే ఘనునిఁగాఁ జేయును. ॥మొద॥ 33

ముఖారి

ఇందువల్ల నేమి గద్దు యినుపగుగ్గిళ్లింతే
యిందిరారమణుసేవే యిరవైనపదవి. ॥పల్లవి॥

సతులతో నవ్వులు చందమామగుటుకలు
మతితలపోఁత లెండమావులనీళ్లు
రతులలో మాటలు రావిమానిపువ్వులు
తతిఁ విరహపుకాఁక తాటిమానినీడ. ॥ఇందు॥

లలనలజవ్వనాలు లక్కపూసకపురులు
నెలకొని సేసేబత్తి నీటిపై వ్రాఁత
చెలువపువినయాలు చేమకూరశైత్యాలు
కొలఁదిలేనినునుపు గోడమీఁదిసున్నము. ॥ఇందు॥

పడఁతులవేడుకలు పచ్చివడఁగండ్లగుళ్లు
కడుమోవితీపు చింతకాయకజ్జము
బడి నలమేలుమంగపతి శ్రీవెంకటేశ్వరుఁ
డడరించినమాయలు అద్దములోనీడలు. ॥ఇందు॥ 34

157-వ రేకు. బౌళి

సత్యము సేయఁగ వచ్చును సర్వేశ్వర యీమాటకు
నిత్యము నీవే యెఱుఁగుదు నే నేమీ నెఱఁగఁ జుమీ. ॥పల్లవి॥

సులభుఁడ వౌదువు వొకమరి చూడఁగ దుర్లభుఁడ వౌదువు
తలపింతువు మఱపింతువు తగఁ బ్రాణములోనుండి
పలికింతువు అక్షరముల పరగ నవే వ్రాయింతువు
వెలయఁగ నీవే వెలిగా వేరొకటి నేఁ జేయఁ జుమీ. ॥సత్య॥

వొనరఁగఁ బూజలు గొందువు వొక్కొకపరి మానుదు వటు
కను మూయింతువు నిదురలఁ గడు మేల్కొలుపుదువు
ఘనముగ నజ్ఞానిఁ జేతువు కరుణతో జ్ఞానిఁ జేతువు
ననుఁ బుట్టించితి నీవే నా కాపని గాదు సుమీ. ॥సత్య॥

నాలో నుందువు వొకపరి నగి శ్రీవెంకటగిరి నుందువు
పాలింతువు లాలింతువు భవ మీడేరింతువు
పోలింప సంసారిఁ జేతువు భువి నీదాసునిఁ జేతువు
కాలముఁ గర్మము నీవే కపటము నే నేరఁ జుమీ ॥సత్య॥ 35

రామక్రియ

వారి వారి భాగ్యములు వ్రాసి వున్నవి నొసళ్ల
ధీరతతో నేది మేలో తెలుసుకోరో. ॥పల్లవి॥

అట్టె కొందరు మతము లన్నియు నేక మని
పట్టవర్ధనము నెత్తిఁ బెట్టి చూపిరి
జట్టిఁ గొందరు జీవులు జంగమే లింగము గాని
పుట్టు గెల్లా భస్మ మని పూసుక చూపిరి. ॥వారి॥

కొంద రేమియును లేదు కొట్టఁగొన లయ మని
అందివట్టి లలాటశూన్యము చూపిరి
కందువఁ గొందరు లక్ష్మీకాంతుఁ డంతరాత్మ యని
ముందె నామము శ్రీచూర్ణమునుఁ బెట్టి చూపిరి. ॥వారి॥

చెలఁగి దిష్ట మిప్పుడు శ్రీవెంకటేశుఁడు
అలమేలుమంగపతి యై యున్నవాఁడు
యిల వీ రని దాసుల కిట్టిభాగ్యరేఖలు
వలసినవారి కెల్లా వ్రాసినాఁ డితఁడు. ॥వారి॥ 36

లలిత

విచార మెన్నఁడు లేదు వీరిడిజీవులకును
పచారించేరు బ్రదుకు బ్రహ్మచాటనుండియు. ॥పల్లవి॥

పొద్దు వోడచుటయును పొరిఁ గూఁగ్గుటయె కాని
అద్దుకొని మిగులఁగ నం దేమి లేదు
వొద్దికఁ బుట్టుటయును వుడుగఁ జూచుటె కాని
కొద్దితో డఁగాల మేమి గురియై నిలువదు. ॥విచా

అన్నము భుజించేదియు నాఁకలిగొనేదె కాని
యెన్నికకుఁ జెప్పి చూప నేదియు లేదు
యిన్నిటఁ దిరిగాడేది యింటికి వచ్చేదేతెలిగ్గ
పన్ని తననిలుకడ భావించ లేదు.

జవ్వనము మోఁచేదియు సరి ముదుసేదె కాని
తవ్వి కట్టుకొనే దేది దాఁచే దేది
నవ్వుతా నలమేల్మంగనాయక శ్రీవెంకటేశ
రవ్వల నీ వేలికవు రక్షించు మీఁకను. ॥విచా॥ 37

శంకరాభరణం

ఇంతకంటే నేమి సేసే మిదే మా మానసపూజ
సంతతము నీవు తొల్లే సర్వసంపన్నుఁడవు ॥పల్లవి॥

అంతర్యామివైన మీకు నావాహన మదివో
అంతటా విష్ణుఁడ మీకు నాసనము వేసినది
పంతపుఁగోనేరే మీకుఁ బలుమారు నర్ఘ్యము
చెంతనే గంగాజలముచల్లే మీకుఁ బాద్యము ॥ఇంత॥

జలధు లన్నియును నాచమనీయము మీకు
అల యా వరుణజల మదియే స్నానము
వలనుగా మీమహిమలే వస్త్రాభరణములు
అల వేదములే మీకు యజ్ఞోపవీతములు. ॥ఇంత॥

యిరువుగఁ గుబ్జ తొల్లిచ్చినదే మీకు గంధము
ధర మాలాకారుని పూదండలే మీకు పువ్వులు
ఉరుగతి మానులహోమనే మీకు ధూపము
తిరమైనమీకు రవితేజనే దీపము. ॥ఇంత॥

నానామృతములే మీకు నైవేద్యతాంబూలములు
పూనినభక్తి షోడశోపచారములు
ఆనుక శ్రీవెంకటేశ అలమేల్మంగపతివి
తానకపుజపములే తగ మీకు నుతులు. ॥ఇంత॥ 38

శ్రీరాగం

రాజీవనేత్రాయ రాఘవాయ నమో
సౌజన్యనిలయాయ జానకీశాయ. ॥పల్లవి॥

దశరథతనూజాయ తాటకదమనాయ
కుశికసంభవయజ్ఞగోపనాయ
పశుపతిమహాధనుర్భంజనాయ నమో
విశదభార్గవరామవిజయకరణాయ. ॥రాజీ॥

భరితధర్మాయ శూర్పణఖాంగహరణాయ
ఖరదూషణాదిరిపుఖండనాయ
తరణిసంభవసైన్యరక్షకాయ నమో
నిరుపమమహావారినిధిబంధనాయ. ॥రాజీ॥

హతరావణాయ సంయమినాథవరదాయ
అతులితాయోధ్యాపురాధిపాయ
హితకరశ్రీవెంకటేశ్వరాయ నమో
వితతవావిలిపాటివీరరామాయ. ॥రాజీ॥ 39

లలిత

భోగము నేను నీకు భోగివి నీవు
శ్రీగురుఁడ విన్నిటాను చిత్తగించు నన్నును. ॥పల్లవి॥

చక్కని జన్మపుసంసారవృక్షమునకు
పక్కన(వ?)ఫలము నీవు భావించఁగా
మక్కువఁ గర్మ మనేటి మత్తగజమునకును
యెక్కినమావటీఁడవు యెంచఁగ నీవు. ॥భోగ॥

నెట్టన దేహ మనేటి నిర్మలరాజ్యమునకు
పట్ట మేలుచుండినభూపతివి నీవే
దిట్టయైనచిత్త మనే తేజిగుఱ్ఱమునకు
వొట్టుక రేవంతుఁడవు వుపమింప నీవు. ॥భోగ॥

సంతతమైన భక్తిచంద్రోదయమునకు
రంతులఁ జెలఁగుసముద్రమవు నీవు
చెంతల శ్రీవెంకటేశ జీవుఁ డనేమేడలోన
అంతర్యామివి నీవు అంకెలఁ జూచినను. ॥భోగ॥ 40

158-వ రేకు. సాళంగనాట

కౌసల్యానందనరామ కమలాప్తకులరామ
భాసురవరద జయపరిపూర్ణరామ. ॥పల్లవి॥

మునుప దశరథరాముఁడవై తమ్ములు నీవు
జనించి తాటకఁ జంపి జన్నము గాచి
వెనుకొని హరువిల్లు విరిచి సీతఁ బెండ్లాడి
అనుమతి పరశురామునిచేఁ గైకొంటివి. ॥కౌస॥

సుప్పనాతి శిక్షించి సొరిది ఋషులఁ గాచి
అప్పుడే ఖరదూషణాదులఁ గొట్టి
చొప్పుతో మాయామృగము సోధించి హరియించి
కప్పి హనుమంతు బంటుఁగా నేలుకొంటివి. ॥కౌస॥

సొలసి వాలి నడఁచి సుగ్రీవుఁ గూడుక
జలధి బంధించి లంక సాధించి
వెలయ రావణు గెల్చి విభీషణుని మన్నించి
చెలఁగితి వయోధ్యలో శ్రీవెంకటేశుఁడ. ॥కౌస॥ 41

గౌళ

గట్టిగాఁ దెలుసుకొంటే కన్నదే కంటి గురుమ (తు ?)
దట్టమై సుజ్ఞానము తనలోనే వున్నది. ॥పల్లవి॥

బయలే పంటలు పండె బయలే పాఁడి విదికె
బయలు ప్రపంచమై భ్రమయించెను
బయటనే ప్రకృతియు బయటనే జీవులు
బయటనే బ్రహ్మము పరిపూర్ణమాయె. ॥గట్టి॥

ఆకసము చూలాయ నాకసము రూపులాయ
నాకసము సంసారమై యలవడెను
ఆకసాన దివియును నాకసాన లోకములు
ఆకసాన శ్రీహరి యవతార మండెను. ॥గట్టి॥

అంతరంగమే భోగము అంతరంగమే యోగము
అంతరంగమే అన్నిటి కావాస మయ్యె
అంతరంగాన శ్రీవెంకటాధిపుఁ డున్నవాఁడు
అంతరంగాన మోక్షము అతఁడే యొసఁగెను. ॥గట్టి॥ 42

గౌళ

ఆతురబంధుగుఁడవు హరి నారాయణ కృష్ణ
మాతలఁ బెఱిఁగి నీవే మన్నించితి విపుడు. ॥పల్లవి॥

గురుకుమారులఁ దెచ్చుకొని రక్షించినయట్లు
ధరలో గజరాజు నుద్ధరించినట్లు
గరిమఁ జెరలు మాన్పి కాంతల బెండ్లాడినట్లు
సిరులతో మముఁ దెచ్చి సేవలు గైకొంటివి. ॥ఆతు॥

నేరుపుననే రుకుమిణిదేవిఁ దెచ్చినయట్లు
ధీరత మునిపుత్రులఁ దెచ్చినయట్లు
భారమైనయహల్యశాపము మానిపినయట్లు
గారవించి మము నేఁడు కరుణఁ జూచితివి. ॥ఆతు॥

లంకసాధించి సీతను లలిఁ జేకొనినయట్లు
తెంకికి ననిరుద్ధునిఁ దెచ్చినయట్లు
అంకెల శ్రీవెంకటేశ అట్టె నీదాసుల మని
పొంకముగ మాపాలిటఁ బొసఁగి యేలితివి. ॥ఆతు॥ 43

శంకరాభరణం

వేదములు నుతించఁగ వేడుకలు దైవారఁగ
ఆదరించీ దాసుల మోహననారసింహుఁడు. ॥పల్లవి॥

నెఱులజడలతోడ నిక్కుఁగర్ణములతోడ
కుఱుచకొమ్ములతోడ కోఱలతోడ
వుఱక సిరిఁ దొడపై నుంచుక సింహాసనాన
మెఱసీఁ బ్రతాపములు మేటినారసింహుఁడు. ॥వేద॥

నిడుపమీసాలతోడ నిట్టూరుపులతోడ
మిడిగుడ్లతోఁ దెల్లనిమేనితోడ
వొడలపొమ్ములు వెట్టి వొడ్డోలగమై వుండి
కడు మంచివరా లిచ్చీ ఘననారసింహుఁడు. ॥వేద॥

చిలుకుగోళ్లతోడ సెలవినవ్వులతోడ
బలుజిహ్వతోడ యోగపట్టెముతోడ
అలరి శ్రీవెంకటాద్రి నహోబలగిరిని
అల ప్రహ్లాదునిఁ గాచె నాదినారసింహుఁడు. ॥వేద॥ 44

శ్రీరాగం

సకలలోకనాథుఁడు జనార్దనుఁ డితఁడు
శుకయోగివంద్యుని సుజ్ఞాన మెంత. ॥పల్లవి॥

మరునితండ్రికిని మరి చక్కఁదన మెంత
సిరిమగనిభాగ్యము చెప్ప నెంత
పురుషోత్తముఘనత పొగడఁగ నీఁక నెంత
గరిమ జలధిశాయిగంభీర మెంత ॥సక॥

వేవేలుముఖాలవానివిగ్రహము చెప్ప నెంత
భూవల్లభునివోరుపు పోలించ నెంత
వావిర్బ్రహ్మతండ్రికి వర్ణింప రాజస మెంత
యేవల్లఁ జక్రాయుధుని కెదురెంచ నెంత. ॥సక॥

అమితవరదునకు ఔదార్యగుణ మెంత
విమతాసురవైరి విక్రమ మెంత
మమతల నలమేలుమంగపతిసొబ గెంత
అమర శ్రీవెంకటేశుఆధిక్య మెంత. ॥సక॥ 45

సామంతం

కోటిమన్మథాకార గోవింద కృష్ణ
పాటించి నీమహిమలే పరబ్రహ్మము. ॥పల్లవి॥

ఆకాశమువంటిమేన నమరేమూర్తివి గాన
ఆకాశనదియే నీకు నభిషేకము
నేకొని నీవే నిండుమేఘవర్ణుఁడవు గాన
నీకు మేఘపుష్పాలే పన్నీరుకాపు. ॥కోటి॥

చంద్రుఁడు నీమనసులో జనించె నటు గాన
చంద్రికలు కప్రకాశపై సరి నిండెను
యింద్రనీలపుగనుల యిలధరుఁడవు గాన
తంద్రలేనియీపెచూపె తట్టుపునుఁ గాయను. ॥కోటి॥

లక్ష్మీపతివి గాన లాగుల నీవురముపై
లక్ష్మి యలమేలుమంగలలినితాళి
సూక్ష్మమై శ్రీవెంకటేశ చుక్కలపొడవు గాఁగ
పక్ష్మనక్షత్రములె యాభరణహారములు. ॥కోటి॥ 46

159-వ రేకు. పాడి

చంచలపడఁగ వద్దు సారె సారెఁ గోర వద్దు
పొంచుకున్నదై వమే బుద్ధులు నేర్పీని. ॥పల్లవి॥

లోకరక్షకుఁడు నాలోననే వున్నాఁ డిదే
నాకు నభయము లిచ్చి నన్నుఁ గాచును
శ్రీకాంతుఁ డితఁడే నాచిత్తములో మలసీని
దాకొని శుభము లెల్లాఁ దానే వొసఁగును. ॥చంచ॥

పరమపురుషుఁడు నాప్రాణనాథుఁ డై నాఁడు
పరగ నాపాలివాఁడై బ్రదికించును
ధరణీశుఁ డితఁడే నాదాపుదండై కడఁగీని
నిరతి నేపొద్దును మన్నించును మ మ్మెపుడు. ॥చంచ॥

శ్రీవెంకటేశుఁడు నాజిహ్వఁ దగిలి వున్నాఁడు
పావనునిఁ జేసి నాకు ఫల మిచ్చును
గోవిందుఁ డీస్వామి నన్నుఁ గొలిపించుకొన్నవాఁడు
యీవల నావల నాకు నిహపరా లిచ్చును. ॥చంచ॥ 47

రామక్రియ

నెట్టన శ్రీసతిమగనికి శరణు
దిట్టయై సర్వేశుఁడైన దేవునికే శరణు. ॥పల్లవి॥

చెలఁగి జగత్తులకు జీవులకుఁ బ్రాణమై
నెలవై వుండేయాతనికే శరణు
తెలివై మఱపై దేహాలలో సూత్రమై
వలనై రక్షించేయట్టివానికే శరణు. ॥నెట్ట॥

చక్కఁగా వేదములకు సకలశాస్త్రములకు
నెక్కొని గుఱుతైనవానికే శరణు
దిక్కుదెసయి స్వతంత్రుఁడయి తేరినఆదిమూలమై
అక్కజపుమహిమల యాతనికే శరణు. ॥నెట్ట॥

యిరవుగఁ గరుణించి యిహపరా లొసగేటి
నిరతి శ్రీవెంకటేశునికే శరణు
గురువై తల్లిదండ్రియై గుణము సుజ్ఞానము
తెరవులేక యిచ్చేటియాతనికే శరణు. ॥నెట్ట॥ 48

మాళవి

పురుషులకు పురుషుఁడవు పురుషోత్తమా
పురుఁడు లే దిఁక నీకుఁ బురుషోత్తమా. ॥పల్లవి॥

పాలసు లాడకు నీవు పురుషోత్తమా
బలిసి లోఁగఁగ నేల పురుషోత్తమా
పాలమురాజవు నీవు పురుషోత్తమా
పాలఁకు వదే కంబమునఁ బురుషోత్తమా. ॥పు॥

పొడవులకుఁ బొడవైన పురుషోత్తమా బిరుదు
పుడిసిళ్లఁ జల్లితివి పురుషోత్తమా
పుడికి సతిఁ గైకొంటి పురుషోత్తమా
పొడమెఁ జీఁకటితప్పు పురుషోత్తమా. ॥పురు॥

బూటకపుబుద్ధిగల పురుషోత్తమా
పోటిగుఱ్ఱపుఁబసల పురుషోత్తమా
నేఁటిశ్రీవెంకటమువిూఁద నొసఁగే విది వో
పూఁటవూఁట వరాలు పురుషోత్తమా. ॥పురు॥ 49

సామంతం

అన్నిటికి మూల మని హరి నెంచరు
పన్నినమాయలో వారు బయలువాఁకేరు. ॥పల్లవి॥

ప్రకృతిబోనులలోపలఁ జిక్కి జీవులు
అకట చక్కనివార మనుకొనేరు
సకలపుణ్యపాపాల సంధిజన్మములవారు
వెకలిసంసారాలకే వేడుకపడేరు. ॥అన్ని॥

కాముని యేట్ల దిగఁగారేటిదేహులు
దోమటితేఁపబదుకే దొడ్డ దనేరు
పామిడికోరికలకు బంట్లైనవారలు
గామిడితనాలఁ దానకర్తల మనేరు. ॥అన్ని॥

యితరలోకాలనెడి యేఁతపుమెట్లప్రాణులు
కతల మోక్షమార్గము గంటి మనేరు
తతి నలమేల్మంగపతి శ్రీవెంకటేశ్వర
మతకాన నున్నవారు మారు మలసేరు. ॥అన్ని॥ 50

వరాళి

ఏటిజాణతనమే యేఁగే నీవు
కోటివైనా యాఁటది కక్కురితికిఁ జొచ్చునా. ॥పల్లవి॥

వరుసకు వచ్చి యావనిత గాచుకుండఁగా
యెరవులసన్నఁబతి నేల పిల్చేవే
తెరమఱుఁగున నొక్కతెకు మిాఁదెత్తినమోవి
యిరవుగ నీ కది యెంగిలి గాదా. ॥ఏటి॥

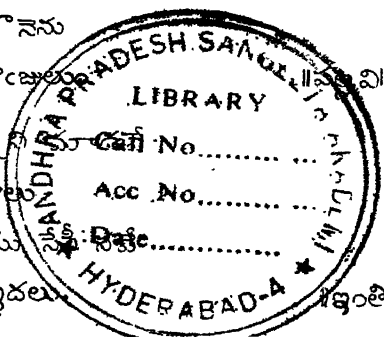
పొందైనదూపెయింటిలో బోనము వెట్టుకుండఁగా
విందు నీవేల చెప్పేవే విభునికిని
అందాకె మనసువెట్టినటువంటికౌఁగిలి
కిందటనే వాఁడి మిగిలినది గాకా. ॥ఏటి॥

నేసవెట్టినమగువచెఱఁగు వట్టుకుండఁగా
ఆసతో నీ వెట్టు గూడి యలరితివే
యీసరినే శ్రీవెంకటేశుఁ డిట్టె నన్ను గూడె
వోసరించితే బువ్వము వూరఁబొత్తు గాదా. ॥ఏటి॥ 51

ముఖారి

ఇంతిజవ్వనవనాన నిన్నియు నెలకొనెను
వంతులవాసులతోడ వలరాచపొఁజు ॥పల్లవి॥

కుతిలాలు మాని సరిఁ గూచున్న
సతియురముమిాఁదట చక్రవాకాలు
గతి గూడ గుంపుగట్టి కాఁపురము సే
మితిమిాఱి శిరసుపై సోఁటితుమ్మెదలు ॥ఇంతి॥

కలికితనాలతోడఁ గడుమించీఁ గదవే
జలజాక్షి మోమునసనె చకోరములు
పలుకులలోననే పాదుకొనె నివు డిట్టె
చెలరేఁగి మోవిమీఁద చిలుకముత్తములు. ॥ఇంతి॥

తగు శ్రీవెంకటేశ్వరుదండ నిల్చీఁ జూడవే
మగువనడపు లనే మంచిహంసలు
మిగుల రతివేళను మెరసీఁ దా మిన్నిటాను
పగటుఁగుత్తికలోన పావురములు. ॥ఇంతి॥ 52

160-వ రేకు. భైరవి

ఎవ్వరినేర్పులుఁ జెప్ప నిందు నేది
రవ్వ సేయక జీవుల రక్షించవయ్యా. ॥పల్లవి॥

తలపోసి తలపోసి ధ్యానము సేతురు నిన్ను
మెలమి నింతని నిశ్చయింప లేరు
పలుమారు నీగుణాలు పైకొని నుతింతురు
కొలఁది వెట్టుచు మీఁగుటుతు లెంచలేరు. ॥ఎవ్వ॥

పొదిగి పొదిగి నిన్నుఁ బూజ లెల్లాఁ జేతురు
యెదుట నీశ్రీమూర్తి యెఱఁగ లేరు
వెదకి వెదకి సారె విందురు నీకత లెల్లా
పదిలపునీభక్తి పట్టఁగ లేరు. ॥ఎవ్వ॥

నిక్కి నిక్కి చేతు లెత్తి నీకు మొక్కుదురు గాని
మక్కువ నీమహిమ నమ్మఁగ లేరు
యిక్కడ శ్రీవెంకటేశ యిటు నీకరుణచేత
తక్కక నిన్ను సేవించి తనియ లేరు. ॥ఎవ్వ॥ 53

మాళవిగౌళ

ఇన్నిటికిఁ బ్రేరకుఁడు యీశ్వరుఁ డింతే
పన్ని యీతనిఁ దెలిసి బ్రదుకుటే జ్ఞానము. ॥పల్లవి॥

మనసునఁ బుట్టినమంకుఁగామక్రోధాలు
పనిలేవు తనకంటేఁ బాప మంటదు
పనివి తొడిమ నూడి పండు తీఁగె నంటదు
జనుల కెల్లాఁ బ్రకృతిసహజ మింతే. ॥ఇన్ని॥

చేతులారఁ జేసేటి చేకొన్నకర్మానకు
ఘాతలఁ గర్తఁ గా నంటే కట్టు వడఁడు
ఆతల నబక ముంచినట్టివేఁడి చెయ్యంటదు
జాతిదేహాలు మోఁచిన సహజ మింతే. ॥ఇన్ని॥

వాకున నాడినయట్టి వట్టి పల్లదాల నెల్లా
దాకొని పొరయ నంటే తప్పులే లేవు
పైకొని శ్రీవెంకటేశుబంటుకు వళకు లేదు
సైకమైనహరిభక్తి సహజ మింతే. ॥ఇన్ని॥ 54

సాళంగనాట

జయ జయ నృసింహ సర్వేశ
భయహర వీర ప్రహ్లాదవరద. ॥పల్లవి॥

మిహిరశశినయన మృగనరవేష
బహిరంతస్థలపరిపూర్ణ
అహినాయకసింహాసనరాజిత
బహుళగుణగణ ప్రహ్లాదవరద. ॥జయ॥

చటులపరాక్రమ సమఘనవిరహిత
నిటలనేత్ర మౌనిప్రణుత
కుటిలదైత్యతతికుక్షివిదారణ
పటువజ్రనఖ ప్రహ్లాదవరద. ॥జయ॥

శ్రీవనితాసంశ్రితవామాంక
భావజకోటిప్రతిమాన
శ్రీవేంకటగిరిశిఖరనివాస
పావనచరిత ప్రహ్లాదవరద. ॥జయ॥ 55

సామంతం

ఎంత వలచితి వయ్యా యింతికి
చెంత నుంటే లేఁతనవ్వే సేసపాలు గావా. ॥పల్లవి॥

చెలి నీపైఁ జిగురాకు చిదిమి వేసితేను
వలరాజ డిద మని వంచించితివి
వెలయఁగ విరహపువేళ వాఁ డెక్కుఁ గాక
మెలుపునఁ గదిసితే మెత్తనే కాదా. ॥ఎంత॥

బిసరుహాక్షి పుష్పొడి ప్రేమ నీపైఁ జల్లితేను
వసంతునిచొక్కనుచు వసివాడేవు
వెసఁ దెరమరఁ గైతే వేగమే నామెక్కుఁ గాక
రసికత నొద్ద నుంటే రజమే కాదా. ॥ఎంత॥

అలమేలుమంగ సురటట్టే నీపై విసరితే
మలయానిలు వేఁ డంటా మాటువెట్టేవు
తలఁచి శ్రీవెంకటేశ దవ్వైతే వేఁ డెక్కుఁ గాక
చలపట్టి కూడితివి చల్లనే కాదా. ॥ఎంత॥ 56

శ్రీరాగం

ఎంత లేదు నీబత్తి యెఱఁగరా యిందరును
దొంతిబెట్టేవు(ట్రియాలు దొరకుదాఁకాను. ॥పల్లవి॥

పొరుగాపెపై వలపు పూసేవు నామీఁద
వరుసల వద్ది కాపె వచ్చుదాఁకాను
సరుస నావంక నీవు చక్కఁ జూచే వప్పటిని
అరసి అవ్వలిపొందు అద నౌఁదాఁకాను. ॥ఎంత॥

కడవారిపొందు నాతోఁ గసి వుచ్చుకొనే విట్టే
అడరి వారితో మాఁట లందుదాఁకాను
నడుమ నవ్వు లెల్లాను నవ్వేవు యీవేళను
వుడివోనియట్టికాఁగి లొనరుదాఁకాను. ॥ఎంత॥

పొరచి వనిత మారు పొదిగేవు నన్ను నిట్టే
చేరి యాపె నిన్నుఁగూడి చెలఁగుదాఁకా
యీరీతి శ్రీవెంకటేశ యిట్టె నన్నుఁ గూడితివి
కోరిక లన్నియును జేకూరుదాఁకాను. ॥ఎంత॥ 57

శుద్ధవసంతం

ఇవిగో మీమహిమలు యేమని పొగడవచ్చు
జవళి నెంచి చూచితే సరి బేసి వంటివి. ॥పల్లవి॥

అంగనలచూపులు ఆరతులవంటివి
కుంగక నీవు కొలువై కూచున్నవేళ
చెంగట లేతనవ్వులు సేసపాలవంటివి
కొంగులు వట్టుచు నీవు కొసరేటివేళ. ॥ఇవి॥

కాంతలపలుకు లెల్లా కప్పురాలవంటివి
అంతలో నీవు సరసా లాడేటివేళ
బంతిమోవులయీవులు పాలకూళ్లవంటివి
మంతనాన నుండి నీవు మన్నించేవేళను. ||ఇవి||

వెలఁదులకౌఁగిళ్లు విడిదిండ్లవంటివి
చలముల నీరతులు సలిపేవేళ
యెలమి శ్రీవెంకటేశ యిట్టె నన్ను గూడితివి
తలపులవంటి వన్ని తమకపువేళను. ||ఇవి|| 58

55-వ రేకు. లలిత

ఎట్టిదో మీమాయావిలాసము యెఱఁగిన నెఱఁగ నీదు
అట్టె మాగురుననుమతినే ప్రత్యక్షమ వైతివి గాని. ||పల్లవి||

కరుణాకరా మిమ్ముఁను గని తెలియఁగ లేను
ధరమీమహిమలు విని విని తగ నరు దందుదును
నరహరి నీవు నాలో నుండఁగ నమ్మక పురాణకథలందు
అరయఁగ మీచరితలు చెప్పఁగ నాసతోడ మిముఁ దలంతును ||ఎట్టి||

జగదీశా మీనామంబులు జపించ నలయుదును
వెగటుగ నీచిత్రసృష్టి చూచి మిము వెదకుదు నింతటను
నగధర మీపై భక్తి సేయఁగ మనంబున నొడఁబడను
పగటున మీ రిచ్చువరములకొరకే పలుమారు మీకు మొక్కుకొందును ||ఎట్టి||

శ్రీవెంకటేశ నీమూరితి చింతించి చేపట్టఁగ లేను
దేవుఁడ వనియెడువిశ్వాసమునకే తిరముగఁ గొలిచెదను
శ్రీవనితాధిప వేదాలు మిమ్ముఁను జెప్పఁగా నే తర్కింపుదును
ఠేవేలు పరుషలు సేవింపఁగఁ నీవే కర్త వని నిశ్చయింతును. ||ఎట్టి|| 59

లలిత

అతని నడుగవో చిత్రగుప్త నాయందలి యోఁగాఘు లన్నియును
అతఁడే మీ కుత్తరము చెప్పెడిని యన్నిటికిని మనుఁ దడవకుమీ. ॥పల్లవి॥

కరచరణాదులు నాకుఁ గల్పించిన యతఁడే
గరిమల నావుభయకర్మసంఘములకుఁ దాఁగర్త
సరుగఁ బ్రాణము లొసఁగి చైతన్య మతఁడే
పరగఁగ నాయపరాధంబులు పరిహరించఁ గర్త. ॥అత॥

రమణతో నను బుట్టించి రక్షించేయతఁడే
అమరఁగ నన్ను వహించుక నావళు కంతేయుఁ దీర్పఁగఁ దాఁ గర్త
ప్రమదమున నాయంతరాత్మయై పాదుకొన్నయతఁడే
మమతల మీలోకము చొరకుండా మాఁట లాడుకొనఁ దానే కర్త. ॥అత॥

యెప్పుడుఁ బాయక దాసునిఁగా నేలుకొన్నయతఁడే
తప్పక యిహముఁ బరము నిచ్చి వోరుఁబు దడవకుండఁ జేయఁగఁ గర్త
చెప్పఁగ నాపాలిదేవరా శ్రీవెంకటేశుఁ డతఁడే
అప్పణిచ్చి మిము సమ్మతి సేయుచు నటు మముఁ గావఁగఁ దానే కర్త. ॥ 60

లలిత

అవధారు పరాకు సేయకు మపరాధముగా నెంచకు
వివరింపఁగ నీవే గతి విష్ణుఁడ మన్నించఁ గదే. ॥పల్లవి॥

నాకు నాకే నీసన్నిధానము గల్పించుకొని
చేకొని విన్నపము లెల్లాఁ జేయుచున్నాఁడను
కాకు సేసి నన్ను వీఁ డెంత గట్టువాయ యనక
శ్రీకాంతా నీ వింతట నుందువు చిత్తగించి వినవే. ॥అవ॥

చూచి చూచి నీమూరితి నాసొమ్ముగఁ జేసుకొని
చేచేత నాలో ధ్యానము సేయుచు నున్నాఁడను
కాచుకొని వీనికి నాకుఁ గారణ మే మనక
యేచోటా నీరూపమే హరి యెదలో నుండఁ గదే. ॥అవ॥

కోరి కోరి నే నూరక నీకొలువు గడించుకొని
చేరి నీవూడిగములు సేయుచు నున్నాఁడను
యీరీతులు శ్రీవెంకటేశ్వర యివి యేఁటి సలిగె లనక
నారాయణ సర్వేశ్వరుఁడవు నన్ను నేలఁ గదవే. ॥అవ॥ 61

లలిత

ఎట్టు సేయఁ గలవాఁడవో యిఁక నీచేతిది నాపునికి
నెట్టన నీదాసుఁడ నైతిని నీచిత్తం బిఁకను. ॥పల్లవి॥

సారెకుఁ గొలువు సేతు చనవులు నీ విత్తువో యనుచు
నేరకున్నాఁ బాడుదును నీవు మెత్తు వనుచు
వోరిచి వుపవాసము లుండుదు నొగి దయ దలంతువో యనుచు
చేరి వాకిలి గాచు కుండుదు చిత్తము రావలె ననుచు. ॥ఎట్టు॥

కమ్మటినిచ్చకములు నెరపుదు కైవసము గావలె ననుచు
వుమ్మడి నీగుణాలు వొగడుదు వూరక మొగ మోడుదు వనుచు
నెమ్మది మొక్కులు నే మొక్కుదు నేరము లెంచక కాతు వని
నమ్మి నిన్ను నేఁ బూజింతు నను నీ వీడేరింతు వని. ॥ఎట్టు॥

ఆసతో నిను భావింతు అన్నిట నన్నేలుదు వనుచు
వేసరక నీమంత్రము నుడుగుదు వేగమె వర మొసఁగుదు వనుచు
రాసికి నెక్కఁగ శ్రీవెంకటేశ రక్షించితి విప్పుడు నన్ను
వాసితోడ నే నిన్ను దగులుదును వదలక నాపాలఁ గల వనుచు. ॥ఎట్టు॥ 62

32-వ రేకు

గౌళ

ఇటు లైతేఁ బుణ్యము నీకు యిది వుపకారం బౌను
తటుకన నీకీరితి వొగడుదురు తలకొని యిందరును. ॥పల్లవి॥

సురాసురగంధర్వయక్షులు మిమ్ము దెలియఁగ లేరు
పరాశరాదులు మీరూపు భావించఁగ లేరు
నరు లెరుఁగుదురా మిమ్ము నారాయణ నీవే సులభుఁడవై
కరీంద్రుఁ గాచినయటువలెఁ గాతువు గాక. ॥ఇటు॥

సనాతన బహువేదశాస్త్రంబులు మిము నుతింప లేవు
అనంతయజ్ఞంబులు మిమ్ము నటు సాధించఁగ లేవు
తనుధరు లెంతటివారు దామోదర నీవే అహల్యను
వినోదముగాఁ గాచినయటువలె వెసఁ గాతువు గాక. ॥ఇటు॥

రమాసతినిళామహిరామలు మీతల పెఱంగరు
సమేతులైన శేషాదులు మీజాడ మీరలేరు
తమోమయు లిందరును ధరణీధర శ్రీవెంకటేశ
నమో నమో యని మొక్కంగా నను గాతువుగాక. ॥ఇటు॥ 63

సామంతం

సరిగాఁడు వీఁ డన వలదు జగమున రాజు వలసినది దేవులు
యిరవుగ నందరు లోకములోపల యిది నానుడిమాఁట. ॥పల్లవి॥

జగదేకబంధుఁడవట సకలజీవులకును గుఱుతుగ
మొగము చూపవయా మీకు మొక్కెద నిదె నేను
తగులైనచుట్టరికము దాఁచఁగ నీక నేలా
తెగరానిమమకారము తెలుపఁగవలెఁ గాని. ॥సరి॥

యితవై నప్రాణమవట యీచరాచరములకు అభయము
సతత మియ్యవయ్యా మాకును సన్నుతింతు నిన్ను
మతిఁ బాయనికూటంబులు మానుప మరి యేలా
జతనంబునఁ జాల్రాబియములు జరపఁగవలెఁ గాని. ॥సరి॥

నెలవై నయేలికవట నీదాసుల కెల్లా వేళలు
దెలియఁ జెప్పవయ్యా మిమ్మును తిరముగఁ గొలిచెదను
బలువయిన శ్రీవెంకటేశ పరాకు లేక నెలా
చెలరేఁగి నీసులభత్వమే చెల్లించవలెఁ గాని. ॥సరి॥ 64

సామంతం

ఎదురుమాట లాడితి నీకు యీతప్పులు లోఁగొను నీవు
పదరఁగఁ దగదు నీకు సంతము లిచ్చితిఁ గావఁ గదే. ॥పల్లవి॥

మునుపే నే విన్నవించితిని విన నవధరించితివి నీవు
వెనక వేసుకో శరణు చొచ్చితిని విడువకు నన్ననుచు
ననుఁ జూచి దేహి యంటే నాస్తి యనరాదు నీకు
ఘనయాచకుఁడను నేను కడుదాతవు నీవు. ॥ఎదు॥

వెదకి నిను వేడుకొంటిని విచ్చేసితివి మాయింటికి
వదలఁ దగదు నీభక్తి యొసఁగు నీవాఁడను పాయకు మనుచు
సదిలంబుగ మొక్కినచేతులు బలిమిఁ గోయఁగాదు
యిదివో బంటను నేను యేలినవాఁడవు నీవు. ॥ఎదు॥

మరిగి నీముద్రలు మోచితిని మన్నించితి విటు నను నీవు
కరుణతోడ నాయపరాధంబులు కడపు కావు మనుచు
యిరవై నీపేరు వెట్టితే నియ్యకోనక పోరాదు
నరమాత్రుఁడ నే శ్రీవెంకటేశ నాయకుఁడవు నీవు. ॥ఎదు॥ 65

సామంతం

ఏది గతి నే నొక్కడనే యెందరి కోపుదును
నీదయతో మన్నించ గదవే నీరజనాభా. ॥పల్లవి॥

మోహాంధకారము యెక్కడ చూచిన ముంచుక వున్నది
దేహాభిమానము అందుకు దోడు దీకొని వచ్చీని
సాహసభూతము ఘనహింసలకే చాచిపించీ జేయి
దాహాపుటాసలు వెనకముందరల తరవులువెట్టీని. ॥ఏది॥

కోపాగ్నికణములు సారెకు జుట్టుక గుబ్బతిల దొడగె
పై పై వయోవికారంబులు చలపట్టుక తిరిగీని
చాపలగర్వము యెవ్వరి నైనా సాధింపించీని
తీపులధనములు మీదిమీదనే తీదీప్పలు సేచీని. ॥ఏది॥

భావజవిలాస మప్పటప్పటికి బలుములు చూపీని
వేవేలు సంపద లెందు చూచినా వేడుక సేసీని
శ్రీవెంకటేశ యలమేల్మంగను చేకొను దేవుడ
యీవేళను నన్నేలితివి నాకు నిన్ని యు తగవస మయ్యాని. ॥ఏది॥ 66

163-వ రేకు. సామంతం

ఆస తియ్య గదవే అందుకే కాచు కున్నాడను
పూనుక నీ వెంతసేర్పరి వైనా భువి మనసుపేదను నేను. ॥పల్లవి॥

కొలిచే మనేబంట్లు నీకు గోటానగోట్లు గలరు నిన్ను
దెలిసే మనేజ్ఞానులు తెందేప లున్నారు
తలచి వరము లడిగేవారలు తలవెంట్రుక లందరు వారి
యిల సందడిలో నాకొలువు యెటువలె నెక్కీనో. ॥ఆస॥

పనులకుఁ బొల్పుడినవారు బ్రహ్మాదిదేవత లట
వినుతులుసేయఁ దొడఁగీ నవె వేదరాసు లట
మునుకొని ధ్యానించువారు మును లెందరైనాఁ గల రట
వినయపునామనవిసనవులకు వేళ లెపుడు గలిగీనో. ॥ఆన॥

వున్నతితోడుత నిన్ను మోఁచుటకు వున్నారు గరుడఁడు శేషుఁడు నీకు
అన్నిటాను నీకాఁగిటిలోపల నలరీ నలమేల్మంగ
యెన్నఁగ శ్రీవెంకటేశ నన్నుఁ యేలితి వింతటిలోనె
పన్ని ననామొక్కులు నీ కేబాగులఁ జేరీనో. ॥ఆన॥ 67

సామంతం

ఇప్పుడే నే నొడఁబడ జెప్పితి యెల్లనాఁడు మరవఁగఁ దగదు
నెప్పున నే నెంతటికల్లరి నైనా నీదాసుఁడ నని యందురుగా. ॥పల్లవి॥

మఱతునో తలఁతునో నిన్ను మాఁటల నేతప్పు గలుగునో
యెఱఁగక నీదాసులఁ జూచి యేమని పలుకుదునో
నెఱసిననాకర్మఫలంబులు నీకు సమర్పణ నేసితిని
మఱి నామీఁదట నేరము లెంచక మాధవ నన్నిటు రక్షించవే. ॥ఇప్పు॥

అలతునో సొలతునో నే నీయందు భక్తి సేతునో సేయనో
యెలమిని నీకు నివేదించక యేమేమి భుజియింతునో
తలఁచేటినామనసే నీకును ధనముగాఁ గప్పము వెట్టితిని
పలుమరు నన్నను తగవుకుఁ దియ్యక పరమాత్మా ననుఁ గావఁ గదే. ॥ఇప్పు॥

నేరనో నేర్తునో నీకైంకర్యము నేమను లేమేమి మానితినో
నీరూపము నే సేవించి యెక్కడ నే ననుమానించితినో
మేరతోడ మావారు చెప్పఁగా మి మ్మింతట నే నమ్మితిని
వారిఁ జూచైన శ్రీవెంకటేశ వరదుఁడవై మము మన్నించఁ గదవే.॥ఇప్పు॥ 68

ముఖారి

సర్వేశ్వరా నీతో సరి యెవ్వరు
పూర్వపువారు చెప్పఁగాఁ జూచి కొలిచేఁ గాని. ॥పల్లవి॥

చేరి వేదములు నిన్నుఁ జెప్పఁగా వినుటే కాని
నీరూపము దర్శించేవార లెవ్వరు
ధారుణిలోనియవతారాలే చూచుట
దీరత నీమహిమలు తెలిసేవా రెవ్వరు. ॥సర్వే॥

భూమి వారిఁ జూచి నిన్ను బూజలు సేయుట గాని
కామించి నీతో మాటాడేఘను లెవ్వరు
దీమసాన నీదాసులద్రిష్ట మెరుఁగుట గాని
యీమేర నీదైవిక మెరిఁగేవా రెవ్వరు. ॥సర్వే॥

వరములు నీ వియ్యఁగా వచ్చి సేవించుట గాని
కెరలి నీమూర్తి వెదకేవా రెవ్వరు
హరి శ్రీవెంకటేశా నీకరుణ వాఁ రౌఁట గాని
అరసి నిన్ను నుద్దు లడిగేవా రెవ్వరు. ॥సర్వే॥ 59

ముఖారి

ఇట్టి నావెఱ్ఱితనము లే మని చెప్పుకొందును
నెట్టన నిందుకు నగి నీవే దయఁ జూడవే. ॥పల్లవి॥

పాటించి నాలో నుండి పలికింతువు నీవు
మాటలాడనేరుతు నంటా మరి నే నహంకరింతును
నీటున లోకము లెల్లా నీవే యేలుచుండఁగాను
గాటాన దొర నంటా గర్వింతు నేను. ॥ఇట్టి॥

నెమ్మది ప్రజల నెల్లా నీవే పుట్టించఁగాను
కమ్మి నే నే బిడ్డలఁ గంటి నంటా సంతసింతును
సమ్మతి నీవే సర్వసంపదలు నొసఁగగాను
యిమ్ముల గడించుకొంటి నివి నే నంటా నెంతు. ॥ఇట్టి॥

మన్నించి యిహపరాలు మరి నీవే యియ్యఁగాను
వెన్నుకొందు నాతపోమహిమ యిది యనుచును
వున్నతి శ్రీవెంకటేశ నన్ను నేమి చూచేవు
అన్నిటా నాయాచార్యవిన్నపమే వినవే. ॥ఇట్టి॥ 70

ముఖారి

ఇటు నిను దెలియఁగ నెంతటివారము
తటుకన నాసలఁ దగులుట గాకా. ॥పల్లవి॥

నానామూర్తులు నగధర నీరూపు
యేనెలవు ని న్నెటువలెఁ దలఁచుట
పూని నీభావము పొందుగాఁ జెప్పఁగా
వీనులు చల్లఁగా వినుటే కాకా. ॥ఇటు॥

పెక్కునామములు బిరుదు లనంతము
లెక్కడ గొలదిగ నెన్నని పొగడుట
యిక్కువసేసుక యిందులో నొకటి
పక్కన నొకమరి పలుకుట గాకా. ॥ఇటు॥

వేవేలు గలవు నీవిహారభూములు
యేవిధమున నెం దెం దని తిరుగుట
శ్రీవెంకటేశా నీశృంగార మెల్లను
సేవించి ముదమునఁ జెలఁగుట గాకా. ॥ఇటు॥ 71

164-వ రేకు. ముఖారి

ఎవ్వారికి యెవ్వ రయ్యేరు యిందరికి నీవే దిక్కు
అవ్వల నివ్వల నీ వనాథనాథుఁడవు. ||పల్లవి||

కాయకము లందరునుఁ గార్యవశపరులే
పాయని నీ వకారణబంధుఁడవు
దాయగాం డెవ్వరినైనా దప్పించుకొనేవారే
బాయిటనున్నా నీ వాపన్నశరణ్యుఁడవు. ||ఎవ్వా||

అట్టిలోకమువారు అర్థకామపరులే
జట్టిగాని నీ వైతే సర్వదాతవు
పొట్టఁబోరుగుచుట్టాలు భోజనసహాయులే
నెట్టన నీ వైతే మాకు నిర్వాహకుఁడవు. ||ఎవ్వా||

అంతటా వారికి వారు ఆత్మపోషకులే
రంతుల నీ వైతే నానారక్షకుఁడవు
సంతతము శ్రీవెంకటేశా మమ్ము నేలితివి
పంతమున నీవు భక్తపరిపాలకుఁడవు. ||ఎవ్వా|| 72

ముఖారి

దేవ నీవు గల్పించినతెరువు లివి
నీవారైనవారి నేరుపు లివి. ||పల్లవి||

పరమశాంతునకుఁ బాపము రాదు
విరతిగలవానికి వెరపు లేదు
గురుసేవారతునకుఁ గోపము రాదు
ధర సత్యవిదునకుఁ దప్పు లేదు. ||దేవ||

పుట్టుబ్రహ్మచారికి బుద్ధి చెడదు
అట్టె ఆసలేనివారికి అలపు లేదు
తొట్టినసుజ్ఞానికి దుఃఖము లేదు
గట్టియైనమానికి కలహామే లేదు. ॥దేవ॥

సమచిత్తునకును చంచలము గాదు
విమలాచారునకు వెలితి లేదు
నెమకి శ్రీవెంకటేశ నీదాసులై కొల్చి
భ్రమయనివారికి భారము లేదు. ॥దేవ॥ 73

శ్రీరాగం

వారివారికర్మములే వారిఁ జుట్టుకొనఁగాను
యీరీతి నీవే వారియెడుక మాన్పితివి. ॥పల్లవి॥

హిరణ్యకశిపుపాటు యెఱఁగఁడా రావణుఁడు
ధరలో హరికిఁ బగై తానూఁ బొలిసె
విరసపుకంసుగతి విసఁడా దుర్యోధనుఁడు
సరుగఁ దానూఁ బగై సమసినాఁడు. ॥వారి॥

తెగి మురాసురుజాడ తెలియఁడా నరకుఁడు
మొగిసి పోటుకుఁ బోయి మొక్కపోయను
సొగిసి సోమకుదెస చూడరా దానవులెల్లా
మగిడి మగిడి పోరి మడిసిరి గాక. ॥వారి॥

బలి వోయినతెరువు బాణుఁడు విచారించఁడా
బలిమిఁ దొడరి భంగపడెఁ గాక
యెలమి శ్రీవెంకటేశా యెవ్వరి నే మనవచ్చు
యెలమి నిప్పటివారూ నెఱఁగరే కాక. ॥వారి॥ 74

శ్రీరాగం

హరి నీదాసులభాగ్య మది యెంతని చెప్పేము
విరివైననీసుద్దులు వింటి మయ్యా. ॥పల్లవి॥

నెమ్మదిని నీ వనేటినిధానము గన్నవారు
కిమ్ముల సంపన్నులై సుఖింతు రయ్యా
కమ్మటినీభక్తియనే కామధేను వున్నవారు
వుమ్మడి నచ్చికము లేకుందు రయ్యా. ॥హరి॥

చేరి నీపై చింతయనే చింతామణిగలవారు
కోరినట్టల్లా బదుకుదు రయ్యా
సారపునీకృపాపారిజాత మబ్బినవారు
బోరన సంతోసాలఁ బొదలుదు రయ్యా. ॥హరి॥

హత్తి నీనామమనే అమృతముగలవారు
నిత్తెమైనపదవుల నిలుతు రయ్యా
యిత్తల శ్రీవెంకటేశ యిన్నిటా నన్నేలితివి
సత్తుగానీవారు నాకుఁ జన విత్తు రయ్యా. ॥హరి॥ 75

శ్రీరాగం

దైవమా నీ వొక్కఁడవే దక్కినధనము గాక
యేవలా నావలా మఱి యెంచ నే మున్నది. ॥పల్లవి॥

పుట్టినవారి కెల్లా పొత్తులది జగము
మెట్టి కూచుండేయరఁగు మేదిని యెల్లా
బట్టబయటిభోగాలు బంతికూటిభోజనాలు
పట్టి తమవని యేరుపరచ నే మున్నది. ॥దైవ॥

పంచకోశ్న భాగాలు పంచమహాభూతాలు
పంచేంద్రియములే పరివారాలు
యెంచి నడచేకాలమే యిందరికి నంబళి
తెంచి యెచ్చుకుందు లిందుఁ దెలుప నే మున్నది. ॥దైవ॥

మనోవికారాలు మానుషపుటెఱుకలు
వినోదమాత్రాలు వేడుక లెల్లా
యెనలేని శ్రీ వెంకటేశ నీమహిమ లివి
వెనకా మందరా విన్నవించ నే మున్నది. ॥దైవ॥ 76

శ్రీరాగం

ఇట్టివాఁడవు సులభ మెట్లా నైతివో కాక
అట్టినీదయ దలఁచి అరుదయ్యీ నాకు. ॥పల్లవి॥

యేమేమి చదువవలె నెందరి నడుగవలె
ఆముక నిన్నుఁ దెలిసేయందుకొరకు
భూమిలోన నెంతేసిపుణ్యములు సేయవలె
కామించి నీపై భక్తి గలిగేటికొరకు. ॥ఇట్టి॥

యెన్ని జన్మా లెత్తవలె నెందెందు వెదకవలె
కన్నుల నీసాకారము గనేకొరకు
వున్నతి నెంతగాలము వొగ్గి కాచుకుండవలె
విన్నవించి నీసేవ వేఁడుకొనేకొరకు. ॥ఇట్టి॥

యేదేది యెఱఁగవలె యెట్లభ్యసించవలె
నీదాసుఁ డనిపించుకొనేటికొరకు
సాదరాన శ్రీ వెంకటేశ్వర నన్ను మన్నించితి
వేదెసఁ బొగడవలె యింతసేసేకొరకు. ॥ఇట్టి॥ 77

165-వ రేకు. శ్రీరాగం

చెప్పితేఁ బాసు నందురు చేసినదోసము లెల్లా
వొప్పుగాని మన్నించ నుచితమా నీకు. ॥పల్లవి॥

క్షమియించుకోనవే సర్వాపరాధములు
క్రమా మెఱఁగ కే నేమి గావించితినో
రమణతో సర్వలోకరక్షకుఁడ వట నీవు
తమితోడ నన్నుఁ గావఁ దగ వౌను నీకు. ॥చెప్పి॥

పరిహరించఁగదవే బహునరకబాధలు
గరిమల నెటువలెఁ గాచుకున్నవో
అరుదుగా సురల మొ రాలించితి వట తొల్లి
ధర నన్ను వహించుకోఁ దగ వౌను నీకు. ॥చెప్పి॥

వెనుకోని యడ్డము రావే శ్రీవెంకటేశ్వర
అనుభవించేకర్మము ల వేమున్నవో
పనివడి భక్తపరిపాలకుఁడ వట నీవు
తనుభోగాలు భోగించఁ దగ వౌను నీకు. ॥చెప్పి॥ 78

నాదరామక్రియ

అతఁడు లోకోన్నతుఁ డాదిమపురుషుఁడు అన్నిటాను పరిపూర్ణుఁడు
చతురుఁ డితఁడే రక్షించఁ గలవాఁడు శరణని బ్రదుకవో వో మనసా. ॥పల్లవి॥

మరుతండ్రిఁ జూచిన మంచికన్నులను మరొకరిఁ జూచిన నిం పౌనా
సిరివరునామము నొడిగిననోరను చిక్కినసేరులు యిత వౌనా
పరమాత్ముఁ దలఁచినమనసులోపలను పరులఁ దలఁచితే నొడఁ బడునా
కరుణానిధిపుణ్యకథలువినినచెవుల కడలసుద్దులు విన సమ్మతించునా. ॥అత॥

నరహరిఁ బూజించినయట్టికరములు నరులసేవ సేయ నరుహములా
మురహరు శరణని మొక్కినశిరసున మూఢులకు మొక్క నుచితములా
హరిమందిరమునఁ గరిగెడుపదములు అధములిండ్లకేఁగఁగ నలవడునా
పురుషోత్తములాంఛనము మోచినమేను భువి హీనవృత్తికిఁ బొసఁగీనా. ॥అత॥

గోవిందుఁడే దిక్కై కృవృందఘనులకు కొలిచీనా దేవతాంతరంబులు
భూవల్లభుదెసఁ బుట్టినజ్ఞానము పొంది వేరొకట నిలిచీనా
శ్రీవెంకటపతిపై నిడినభక్తి చెలులపై నునుపఁగఁ దగ వవునా
దేవకినందనుఁ డితనిదాసులఁ దెలియఁగ జడులకుఁ దరమయ్యీనా. ॥అత॥ 79

నాదరామక్రియ

ఇదివో నీప్రతాపము యెక్కడ చూచినాఁ దానే
యెదిటిబ్రహ్మాండము యిన్నిచాల దిందుకు. ॥పల్లవి॥

పనిగొంటే భువిలో నేఁబదియే అక్షరములు
కొనాడితే నీగుణాలు కోటానఁగోటి
యెనసి పదునాలుగే యెడమైన లోకములు
అనిశము నీవియైతే ననంతమహిమలు. ॥ఇది॥

మించి నిండుకొంటేనే నెనిమిదియే దిక్కులు
అంచల నీకతలైతే ననేకములు
యెంచి చూచితేఁ గల వీపంచమహాభూతాలే
ముంచిననీమాయకు తుద మొదలే లేదు. ॥ఇది॥

వుపమించి తెలిసితే నొక్కటే జగము
అపురూపపునీసృష్టి అతిఘనము
అపరిమితపుజీవు లణుమాత్రములైనాను
యెపుడు శ్రీవెంకటేశ యెక్కుడు నీదాసులు. ॥ఇది॥ 80

నాదరామక్రియ

ఎంతకత నడపితి వేమిఁ జోలిఁ బెట్టితివి
చింతించ లోకములు నీచేతివే కావా. ॥పల్లవి॥

కౌరవులఁ బాండవుల కలహము వెట్ట నేల
నేరిచి సారథ్యము నెఱప నేలా
కోరి భూభార మణఁచేకొరకై తే నీచే చక్ర
మూరకే వేసితే దుష్టు లొక్కమాటే తెగరా. ॥ఎంత॥

చేకొని వానరులఁగాఁ జేయ నేల దేవతల
జోకతో లంకాపురి చుట్టుకో నేల
కాకాసురు వేసినకసవే రావణుమీఁద
నాకడఁ బంపువెట్టితే నప్పుడే సమయఁడా. ॥ఎంత॥

గక్కన శ్రీవెంకటేశ కంబములో వెళ్ల నేల
చొక్కముగాఁ బ్రహ్లాదుఁడు చూపఁగ నేల
చిక్కక హిరణ్యకశిపునాత్మలో నుండక
తక్కించి నీవెడసితే తానే పొలియఁడా. ॥ఎంత॥ 81

నాదరామక్రియ

పరులకై తే నిదే పాపము గాదా
పురిగొని నీవంకఁ బుణ్య మాయఁ గాకా. ॥పల్లవి॥

పరమపురుష నీవు పట్టినదే ధర్మము
అరసి నీవు చెల్లించినదే సత్యము
ధరలోన నీకెంటికి తండ్రితో విరోధించఁగ
ధొరసి ప్రహ్లాదునకు దోషైనదే గుఱుతు. ॥పరు॥

నారాయణుఁడ నీవు నడపినదే తగవు
ఆరూఢి నీ వౌ నన్నదే ఆచారము
సారెకుఁ దమయన్నతో చండిపడి పెనఁగఁగ
కోరి సుగ్రీవు వహించుకొన్నదే గురుతు. ॥పరు॥

శ్రీవెంకటేశ నీవు చేసినదే నీతి
చేవతో నీ వొడఁబరచినదే మాటా
కావించి తాతతోఁ బోరఁగా నీవు చక్ర మెత్తి
ఆవేళ నడ్డమైనందుకు అర్జునుఁడే గురుతు. ॥పరు॥ 82

166-వ రేకు. నాదరామక్రియ

ప్రపన్నులకు నిది పరమాచారము
విపరీతాచారము విడువఁగ వలయు. ॥పల్లవి॥

భగవదపచారము భాగవతాపచారముఁ
దగులక దేవతాంతరము మాని
నగధరుశరణము నమ్మి యాచార్యుని
బగివాయనిదే పరమవైష్ణవము. ॥ప్రప॥

మరహంకారము దుఃఖము సుఖమునుఁ
బొరయక ప్రాకృతుల పొంతఁ బోవక
దరిశనాభిమానాన ధర్మము వదలక
పరిశుద్ధి నుండుటే పరమవైష్ణవము. ॥ప్రప॥

ఉపాయాంతరము లొల్లక భక్తి చేపట్టి
యెప్పుడూఁ దీర్థప్రసాదేచ్ఛతోడ
నిపుణత శ్రీవెంకటనిలయుఁడే గతి యని
ప్రపత్తి గలుగుటే. పరమవైష్ణవము. ॥ప్రప॥ 83

రామక్రియ

జతనము జతనము సర్వేశునగరిది
బతుకుఁదోవ యిదె బడకరము. ||పల్లవి||

హృదయములోపల నీశ్వరుఁ డున్నాఁడు
పదిలము మనసా బడకరము
తుద నల కామాదులఁ జొర నియ్యక
పదరక కావుము బడకరము. ||జత||

యెంచుకొనీ నిదె యేలిక మిము నిఁక
పంచభూతములాల బడకరము
మించినపురి తొమ్మిదివాకిళ్లను
పంచుక వున్నారు బడకరము. ||జత||

నడుమ నడుమ ప్రాణములాలా మీరు
బడివాయకుండరో బడకరము
యెడయక శ్రీవెంకటేశ్వరునకు మీరు
బడలక కొలువరో బడకరము. ||జత|| 84

భైరవి

ఆతఁడే విష్ణుం డఖిలము నడపెడి
యీతల నెవ్వరి కేఁటికిఁ జింతా. ||పల్లవి||

పుట్టించఁ బెంచఁగ పొడ వెక్కించ దేహుల
గట్టిగా మాఁటలాడించఁ గదలించ
పట్టి వాన గురియించ పైరులు మొలపించ
తిట్ట పెట్ట నొకానొక దేవుఁడు గలఁడు. ||ఆత||

అన్నపానము లొసఁగ నాపదలు గడపఁగ
పన్ని మాయలు భువిఁ బచరించ
విన్నపాలు సురలవి విని యందరి రక్షింప
వున్నతోన్నతుఁడై వొకానొకకర్త గలఁడు. ॥ఆత॥

కాల మక్షయము సేయ కర్మము ఫలించఁ జేయ
తాళుకొని మరపించఁ దలఁపించ
పాలుపడి శ్రీవెంకటపతియై వేదాలుచెప్పే
యేలిక యొకానొకయీశ్వరుఁడు గలఁడు. ॥ఆత॥ 85

భైరవి

హరి హరి జగ మెఱుంగ నీ వాతుమలోనే వున్నాఁడవు
సురలఁ గాచుటయు నసురల నడఁచుట చొప్పడియున్నది నీగురుతు. ॥పల్లవి॥

వేదార్థము దప్పఁ దెలిసినవిద్వాంసునివంటిది
పాదుగఁ జదువక తర్కించఁబోవు పాండిత్యమువంటిది
మేదిని నడవులఁ దెరువు దప్పి మరి మెలఁగేటి తెరువరివంటిది
ఆదిమూర్తి నీశరణుచొచ్చి నిను నారాధించనివానిబదుకు. ॥హరి॥

వట్టిజోలితో నూరక దేవర లేనిపూజవంటిది
వొట్టుక ఫలములు లేనిపంటలకు వొడిగట్టేయటువంటిది
నెట్టనఁ గర్ణధారుఁడు లేని జలనిధినడిమియోడవంటిది
జట్టుబయటనే పరమేశ్వర నీపై భక్తి లేనివానిబదుకు. ॥హరి॥

పొందుగ ధర్మము బోధించెడిసత్పురుషులు లేనిసభవంటిది
చెంది శ్రీవెంకటేశ్వర నీమహిమలు చెప్పనికథవంటిది.
సందడి నన్నియుఁ జేసి దక్షిణలు చాలనియజ్ఞమువంటిది
యిందిరారమణ నీ వెక్కుడనుచు నిన్నిటఁ దెలియనివానిబదుకు. ॥హరి॥ 86

భైరవి

అరుదు నీచరిత్రము హరి నే నిదియే తలంచుకొని
శరణంటేఁ గావు మిదియ విన్నపము సరి లేరు నీకు. ॥పల్లవి॥

పరగ నీయకారణబంధుత్వ మహల్యయందుఁ గంటిమి
కరియందు నా ర్తరక్షకత్వము మెరయఁగఁ గంటిమి
అరసి ద్రౌపదియందు నాపదుద్ధారకత్వము గంటిమి
శరణంటేఁ గాచుట ధర విభీషణునందుఁ గంటిమి. ॥అరు॥

మును భక్తవత్సలత్వము నీకు శబరియందుఁ గంటిమి
అనాథనాథుఁడవు నీ వగుట సుగ్రీవునందుఁ గంటిమి
పెనఁగి నిరుహేతుకప్రేమ పరీక్షితునందుఁ గంటిమి
నినుఁ గింకరాధీనుఁ డని ప్రహ్లాదునియందుఁ గంటిమి. ॥అరు॥

గోవర్ధనమందు సర్వజీవదయాపరత్వము గంటిమి
భావించి సాందీపునందు ప్రతిజ్ఞాపాలకత్వము గంటిమి
దేవ శ్రీవెంకటేశ్వర నీవు ద్రిష్టవరదుఁడవగుట
తావై ననీకోనేటిదండనొసఁగేయందే కంటిమి. ॥అరు॥ 87

167-వ రేకు. భైరవి

ఎంతపుణ్యమో యిటు మాకుఁ గలిగె
చెంతనే నీకృప సిద్ధించఁ బోలు. ॥పల్లవి॥

శ్రీపతి మీకథ చెవులను వింటిమి
పాపము లణఁగెను భయ ముడిగె
తీపుగఁ దులశితీర్థము గొంటిమి
శాపము దీరెను సఫలం బాయ. ॥ఎంత॥

గోవింద మిముఁ గనుఁగొంటి మిప్పుడే
పావన మైతిమి బ్రతికితిమి
తావుల మీపాదములకు మొక్కితి
వేవేలుఁ గలిగెను వేడుక లాయ. ॥ఎంత॥

శ్రీవెంకటేశ్వర సేవించితి మిము
థావతి దీరెను తనిసితిమి
వావిరి ముమ్మారు పలగొని వచ్చితి
నీవార మైతిమి నిలిచితి మిపుడు. ॥ఎంత॥ 88

మలహరి

అనంతాపరాధి నేను అటుగాన శర ణంటిని
మొనలేనినీగుణాలు యేమిచూచే నయ్యా. ॥పల్లవి॥

దగ్గరి కొలుతు నాతారతమ్య మెంచుకోను
సిగ్గువడ నిట్టె నిన్నుఁ జేరి పాడుదు
వొగ్గి విన్నపాలు సేతు వుబ్బునఁ జిత్త మెరఁగ
మెగ్గు లెంచితే నావల్ల నెన్ని లేవయ్యా. ॥అన॥

పాదాలంటి మొక్కుదును పరిశుద్ధి దలఁచను
సాధించి కొలువవత్తు సత్వచూడను
యేదెసనైనా నుతింతు యెుంగిలినో రని మాన
పాదుగా విచారించితే బలుమూఢుఁడ నయ్యా. ॥అన॥

మంచముపైఁ దలపోతు మందెమేళ మని యన
కంచముకూడర్పింతుఁ గాదన నేర
మెంచఁగ శ్రీవెంకటేశ యిన్నిటా నీబంట నైతి
పంచలఁ జూచితే నీపాలివాఁడ నయ్యా. ॥అన॥ 89

మలహరి

అన్నిటా నీవే వుండు నందువు గాన
యిన్ని నీవు వుట్టించిన వివి నీసొమ్ములే. ॥పల్లవి॥

నిలిచినరూపు లెల్లా నీగుళ్లుగాఁ దలఁతు
మెలఁగేటిచైతన్యము మిమ్ముగాఁ దలఁతు
యిలలోనిధ్వనులు నీపలుకులుగాఁ దలఁతు
కలపంచభూతా లుపకరణాలుగాఁ దలఁతు. ॥అన్ని॥

నారుకొన్నపంటలు నీనైవేద్యాలుగాఁ దలఁతు
నీ రెల్లా నీతీర్థ మని నెమ్మిఁ దలఁతు
ధారుణి భోగాలు పూజాద్రవ్యాలుగాఁ దలఁతు
నేరిచినపను లెల్లా నీలీలలుగాఁ దలఁతును. ॥అన్ని॥

కాలత్రయము నీగతులుగా నే తలఁతు
చాలి సురల నీయనుచరులఁగా నే తలఁతు
నాలోని శ్రీవెంకటేశ నాతండ్రి వని తలఁతు
తాలిమి నీదేవులను తల్లి యని తలఁతును. ॥అన్ని॥ 90

మలహరి

అందుకే పో నీపై నాసపుట్టి కొలిచేది
మందలించితి నిఁక మరి నీచిత్తము. ॥పల్లవి॥

యిందరుఁ జెప్పఁగా వింటి యెవ్వరికైనా విష్ణుఁడే
కందువ మోక్ష మియ్యఁ గర్త యనఁగా
ముందె వింటి నారదుఁడు మంచి నిన్ను బాడఁగా
పొందుగ లోకములోనఁ బూజ్యుఁ డాయ ననుచు. ॥అందు॥

అప్పటివింటి లోకము లన్నిటికి హరియే
కప్పి రక్షకత్వానకుఁ గర్త యనఁగా
యిప్పుడె వింటి ధ్రువుఁడు యిటు నిన్ను నుతించె
వుప్పతిల్లి పట్ట మేలుచున్నాఁ డనుచును. ॥అందు॥

యిదె వింటి శ్రీవెంకటేశ బ్రహ్మకుఁ దండ్రివై
కదిసి పుట్టించఁ బెంచఁ గర్త వనుచు
వదలక వింటి నీకు వాల్మీకి కావ్యము చెప్పి
చెదర కాద్యులలోఁ బ్రసిద్ధుఁ డాయ ననుచు. ॥అందు॥ 91

భూపాళం

అపరాధిని నే నైనాను
కృపగలవారికిఁ గపటము లేదు. ॥పల్లవి॥

సనాతనా అచ్యుతా సర్వేశ్వరా
అనాదికారణ అనంతా
జనార్ధనా అచల సకలలోకేశ్వరా
నిను మరచి యున్నాఁడ ననుఁ దెలుపవయా. ॥అప॥

పురాణపురుషా పురుషోత్తమా
చరాచరాత్మక జగదీశా
పరాత్పరా హరి బ్రహ్మాండనాయకా
యిరవు నీవే యట యెఱఁగించఁగదే. ॥అప॥

దేవోత్తమా శశిదినకరనయనా
పావనచరితా పరమాత్మా
శ్రీవెంకటేశా జీవాంతరంగా
సేవకుఁడను బుద్ధి చెప్పఁగవలయు. ॥అప॥ 93

భూపాళం

చెప్పవే నన్ను మన్నించి శ్రీపతి నాకు
యెప్పుడును జింతిచే నిదేపనై నేను. ॥పల్లవి॥

పొలసి నీరూప మెట్టు పొడచూపేవో
యెలమి నాభాగ్య మింక నెట్టున్నదో
అలరి నా కేబుద్ధి ఆనతిచ్చేవో
కలిగిననీమాయ యేగతిఁ గడచేనో. ॥చెప్ప॥

వరుస నా కెట్లాఁ గై వసమయ్యేవో
యిరవై నాజన్మఫల మెట్టున్నదో
పరగ నామతి నెట్టు పాయకుండేవో
కరుణానిధివి ని న్నేకరణి మెప్పించేనో. ॥చెప్ప॥

పనివడి యెట్లా నీభక్తి యిచ్చేవో నా
మనసు చంచల మెట్టు మట్టుపడీనో
యెనలేనినాతలఁపు యెటేఁగి శ్రీవెంకటేశ
నను నేలితివి యెట్లా నాకోరిక చెల్లీనో. ॥చెప్ప॥ 93

168-వ రేకు. భూపాళం

ఇవి సేయఁగ నే నలసుఁడ యెటువలె మోక్షం బడిగెదను
వివరముతోడుత నీవు సులభుఁడవు విష్ణుఁడ నిన్నే కొలిచెదఁగాక. ॥పల్లవి॥

జపయజ్ఞదానకర్మంబులు యెంచఁగఁ జిరకాలఫలంబులు
యెపుడుఁ బుణ్యతీర్థస్నానంబులు యిల పాపవిమోచనములు
అపరిమితదేవతాంతరభజనలు ఆయాలోకప్రాప్తులు
వుపవాసాదినియమవ్రతములు తపోనిష్ఠకుఁ గారణంబులు. ॥ఇవి॥

రవిచంద్రగ్రహతారాబలములు భువిలోఁ గామ్యఫలములు
తవిలినపంచేంద్రియనిగ్రహంబులు తనుధరులకు దుర్లభములు
అవిరళధర్మార్థకామంబులు మరి యైశ్వర్యములకు మూలములు
అవలగ్రహణకాలానుష్ఠానము లధికఫలంబులు ఆశామయము. ॥ఇవి॥

పరగ సప్తసంతానబ్రాహ్మణతర్పణములు ఖ్యాతిసుకృతములు
అరయఁ బుత్రదారక్షేత్రసంగ్రహ మందరికిని సంసారభోగము
హరి నరహరి శ్రీవెంకటేశ్వరా అఖిలము నొసఁగెడిదాతవు
సరుగన నీవే దయతో రక్షించఁ జాలుదు వేకాలమును మమ్మును. ॥ఇవి॥ 94

ధన్నాసి

నీవే మాకు దిక్కు నిన్నే తలఁతుము
కావు మానేర మెంచక కరుణానిధీ. ॥పల్లవి॥

నెట్టన సూర్యులోనినెలకొన్న తేజమా
గట్టిగాఁ జంద్రునిలోనికాంతిపుంజమా
పుట్టి రక్షించేయజ్ఞపురుషునిప్రకాశమా
వొట్టుక దేవతలలోనుండినశక్తి. ॥నీవే॥

సిరులు మించినయట్టిజీవులలో ప్రాణమా
గరిమ వేదములలోఁ గలయర్థమా
పరమపదమునందుఁ బాదుకొన్నబ్రహ్మమా
చరాచరములలో సర్వాధారమా. ॥నీవే॥

జగములో వెలసేటిసంసారసుఖమా
నిగిడినమంత్రములనిజమహిమా
మిగుల శ్రీవెంకటాద్రిమీఁదనున్నదైవమా
ముగురువేల్పులలోనిమూలకందమా. ॥నీవే॥ 95

ధన్నాసి

నీ వెంత నే నెంత నేఁడు నాయగ్గలి కెంత
దేవ నీదాసులఁ జూచితేనే నిన్ను గనుట. ॥పల్లవి॥

వొక్కొక్కరోమకూపాన నొగి బ్రహ్మాండకోట్లు
ఉక్కుమీరి ధరించుక ఉన్నాఁడవట
నిక్కి నసీరూప మెంతో నిన్నుఁ గనుఁగొను టెట్టు
అక్కజపువేదముల కగోచరుఁడవు. ॥నీవెం॥

యెన్నో శిరసులట యెన్నో పాదములట
యెన్నరానిచేతులట యిట్టినీమూర్తి
కన్నులఁ జూచుట యెట్టు కడగురు తందు కేది
అన్నిటా మునీంద్రులకు నచింత్యుఁడవు. ॥నీవెం॥

కోటిసూర్యు లొక్కమాటే కూడ నుదయించినట్టు
గాటపునీతిరుమేనికాంతులట
మేటివి శ్రీవెంకటేశ మిమ్ము ద్రిష్టించుట యెట్లు
పోటిదేవతల కెల్లాఁ బొడవైనవాఁడవు. ॥నీవెం॥ 96

ధన్నాసి

నారాయణ నీవంపో నాభాగ్యమో ఇది
పేరుకొని పిలువనిపేరటమై వున్నది. ॥పల్లవి॥

వుడిగినా గామాదు లొక్కొక్కవ్యాజాన వచ్చి
సుడిసి నడుముచొచ్చుచుట్టాలవలె
తడవకున్నాఁ గర్మాలు తమ్ముఁ దామె సేయించీ
బడిబడిఁ దిరుగును బంట్లవలె. ॥నారా॥

చూడకున్నా దుర్గుణాలు సొంట్లు సోదించ వచ్చీ
వాడవాడలఁ దలవరులవలె
యేడ నున్నా లంపటాలు యెదుటనే పొలసీని
జోడువాయనీక తోడునీడలవలె. ॥నారా॥

తలచకున్నా భోగాలు తనువుతోఁ బెనఁగీని
చెలరేఁగి గరడిలో జెట్లువలె
బలిమి శ్రీవెంకటేశ భావములో నీమూరితి
నిలుపవే యెందుకైనా నిగిడీ నామనసు. ॥నారా॥ 97

దేవగాంధారి

పసులఁ గాచుట యెట్టు బండిబోయిఁడ వౌ టెట్టు
వెస నిన్ను దలఁచితే వెరగయ్యీ నాకు. ॥పల్లవి॥

వరుస నంతరియామిత్వము నవతారములు
పరగ మూఁడుమూర్తులప్రభావము
పరమపదము పరాత్పరము బ్రహ్మమునై
తిరమైనయాదిదేవదేవుఁడవు నీవు. ॥పసు॥

అనిశము జీవులకు నణువుకు మహాత్తుకు
వెనుకొన్నమాయకు విరాట్టుకు
పొనుఁగనిమహిమలపొడవుకుఁ బొడవైన
దినకరకోటికోటితేజమవు నీవు. ॥పసు॥

సర్వశాస్త్రములలో సనకాదులలో
పర్వినగరుడానంతప్రముఖులలో
సర్వదా మెలఁగుచు జనవరదుఁడవై
పుర్వి శ్రీవెంకటాద్రినున్న దేవుఁడవు. ॥పసు॥ 98

169-వ రేకు.

దేవగాంధారి

ఏపొద్దూ నీచేత లెల్లా యెదుటనే కానవచ్చీ
నీవు గాన రాఁగా డాఁగేవిద్య నీదిగాక. ॥పల్లవి॥

పుట్టినమెకానకుఁ బూరి మేయ నేరిపిరా
అట్టె పిల్లలఁ బెట్ట నటు నేర్పిరా
చుట్టి నీళ్లున్నచోటు సోదించ నేరిపిరా
మట్టులేని దింతా నీమాయ యింతేకాక. ॥ఏపొ॥

తీవెలకుఁ జుట్టి చుట్టి దిక్కులఁ బ్రాఁక నేరిపిరా
తావులఁ దతికాలానఁ బూవ నేరిపిరా
వేవేలుపక్కొమ్మలు వెసఁ బెట్ట నేరిపిరా
యేవల జూచినా నీమహిమ లింతేకాక. ॥ఏపొ॥

కోరి పక్షుల కోరులు గూండ్లువెట్ట నేరిపిరా
సారె జాతియ్యాహారాలచవి నేర్పిరా
యీరీతి శ్రీవెంకటేశ యిన్నియు లోకములోన
చేరి నీవు సేసినసృష్టి యింతేకాక ॥ఏపొ॥ 99

దేవగాంధారి

ఇంతకంటే మరి లేదు యెవ్వరికి నుపాయము
యెంతైనా నిదియు నీ నిచ్చితేనే కలుగు. ॥పల్లవి॥

హరి నీచిత్తమువచ్చేయందుకు నుపాయము
ధర నిన్ను బోధించేనీదాసులమాఁటే
దురితములన్నిటిని తొలగించేనుపాయము
నిరంతరమును నీనామజపమే. ॥ఇంత॥

దండితోడ నీమాయదాఁటేయందు కుపాయము
నిండునిధానమైననీపై భక్తే
అండనున్నకామాదుల నణచుట కుపాయము
కొండవంటినీమూర్తిఁ గోరి శరణనుటే. ॥ఇంత॥

పుట్టుగులు గెలిచి నిన్ను బొందుట కుపాయము
అట్టె నీరూపమైనఆచార్యుఁడే
యిట్టె శ్రీవెంకటేశ యిన్నిటికి నుపాయము
మట్టులేనిరామానుజమతము చేకొనుటే. ॥ఇంత॥ 100

దేవగాంధారి

తెలియరాదు నీమాయ తెరమఱఁగుపెక్కు-
వలలఁ జిక్కక నిన్నే కొలువఁగవలయు. ॥పల్లవి॥

చూడఁగ నీజగత్తుకు సూత్రధారివి నీవు
జోడై నీసూత్రాన నాడుచును సర్వంబునున్నది
యేడఁ జూచినా నీ వుందు వెవ్వరికిఁ గానరావు
వోడక స్వతంత్ర మొకరిపై వేతువు. ॥తెలి॥

మఱపించాఁ దలఁపించా మర్మజ్ఞుఁడవు నీవు
గుఱియై నీసంకల్పముకొలఁదే యీజీవు లెల్లా
మఱి నీ వీశ్వరుఁడవు మాఁటలకుఁ జిక్కవు
కఱకరి నితరులఁ గర్తలఁగాఁ జేతువు. ॥తెలి॥

అందరిమొగ లాలించి అట్టె రక్షింతువు నీవు
కందువ శ్రీవెంకటేశ కానవచ్చె నీమహిమ
చెంది వరము లిత్తువు చేతికి సులభుఁడవు
సందడి నెవ్వరినైనా సరిగా మన్నింతువు. ॥తెలి॥ 101

ధన్నాసి

నీవే దయ దలఁచుక నెమ్మి రక్షించుటగాక
యీవలఁ గొలిచేనంటే యెంతవాఁడనా. ॥పల్లవి॥

సరిగ నేమైనా విన్నపము చేసుకొనేనంటే
హరి నీకు నెదురు మాఁటాడేవాఁడనా
గరిమ సువస్తువులు కానుక యిచ్చేనంటే
సరుస నీకన్నా నేను సంపన్నుఁడనా. ॥నీవే॥

మెలఁగి నీగుణాలకు మెచ్చి సంతోషించేనంటే
జలజాక్ష నే నీతో సరివాఁడనా
బలుపై ననీపరమపదము గోరేనంటే
వలనై ననీతోడివంతువాఁడనా. ॥నీవే॥

తాలిమితో నాలోనిన్ను ధ్యానమునేసేనంటే
పాలసుఁడ నేను నీపాటివాఁడనా
యేలితివి శ్రీవెంకటేశ నన్ను గృపతోడ
యీలీల నీమహిమలు యెరిఁగేటివాఁడనా. ॥నీవే॥ 102

దేవగాంధారి

చిత్తానఁ బెట్టకు మీమాఁట శ్రీరమణ మరవకు
హత్తి నిన్నే మెరుఁగుదు నజ్ఞాని నేను. ॥పల్లవి॥

నెలకొని నాలోన నీ వున్నాఁడవు గనక
తలఁచకున్నా నిన్నుఁ దలఁచినవాఁడనే
యెలమి నందరి నీవే యేలినవాఁడవు గనక
కొలువకున్నా నిన్ను గొలిచినవాఁడనే. ॥చిత్తా॥

నెక్కొని ఆకస మెల్లా నీపాదమే కనక
మొక్కకున్నా నేను నీకు మొక్కినవాఁడనే
నిక్కి నానాక్షరములు నీపేరులే కనక
పెక్కులుగాఁ బిలువకున్నాఁ బిలిచినవాఁడనే. ॥చిత్తా॥

వోజ నారుగమలాల నున్నాఁడవు గనక
పూజించకున్నా నిన్ను బూజించినవాఁడనే
తేజపుశ్రీవెంకటేశదేవ నీవే గతి గాన
సాజాన నే మఱచినా శరణన్నవాఁడనే. ॥చిత్తా॥ 103

గుండక్రియ

దాఁచుకోని పాదాలకుఁ దగ నేఁ జేసినపూజ లివి
పూఁచి నీకీరితిరూపపుష్పము లివి యయ్యా. ॥పల్లవి॥

వొక్కసంకీర్తనే చాలు వొద్దికై మమ్ము రక్షించఁగ
తక్కినవి భండారాన దాచి వుండని
వెక్కసమగునీనామము వెలసులభము ఫల మధికము
దిక్కై న న్నేలితి విఁక నవి తీరనిసాధన మయ్యా. ॥దాఁచు॥

నానాలికపై నుండి నానాసంకీర్తనలు
పూని నాచే నిన్ను బొగడించితివి
వేనామాల వెన్నుఁడా వినుతించ నెంతవాఁడ
కానిమ్మని నా కీపుణ్యము గట్టితి వింతే యయ్యా. ॥దాఁచు॥

యీమాఁట గర్వము గాదు నీమహిమే కొనియాడితిఁ గాని
చేముంచి నాస్వాతంత్ర్యము చెప్పినవాఁడఁగాను
నేమానఁ బాడేవాఁడను నేరము లెంచకుమీ
శ్రీమాధవ నే నీదాసుఁడ శ్రీవేంకటేశుఁడ వయ్యా. ॥దాఁచు॥ 104

70-వ రేకు. గుండక్రియ

హరి గోవిందా హరి గోవిందా
ఆనంద మానంద మాతుమకును
గురూపదేశాన వెదకఁగా వెదకఁగా
గరిమ నీయర్థము కంటి మోయయ్యా. ॥పల్లవి॥

సరి నన్యధర్మములు మాను మంటివి
శరణు నీకుఁ జొరు మంటివి
దురితము లణఁచే నంటివి
పరగ మోక్షం బిచ్చే నంటివి
హరి నీవచనము అమోఘము
నరులము నే మిది నమ్మితిమి
పరమపద మిప్పుడే కలిగెను
ధర నొక్కమనసుతో నున్నార మయ్యా. ॥హరి॥

యెందు నీవే గతి యనుమంటివి
యేచి యొక్కమాఁటే చాలు నంటివి
యిందరి కభయ మిత్తు నంటివి
యిది నీ కెపుడు వ్రత మంటివి
కందువ నీబిరుదుసత్యము
కానిమ్మని నేము చేపట్టితిమి
అంది నీవే మాకు దిక్కైతివి
అన్నిటా సంతోసాన నున్నార మయ్యా. ॥హరి॥

ఆసమానినవాఁ డెక్కు డంటివి
అతనివెంటఁ దిరిగే నంటివి

భాసురపాదరేణువు నే నంటివి
పావన మయ్యేనని యంటివి
మోసలేనిది నీసంకల్పము
మొక్కె మిందులకు శ్రీవెంకటేశా
ఆసపడ నితరుల నాకు నీవే యాస
యని నీదాసులమై యున్నార మయ్యా. ॥హరి॥ 105

గుండక్రియ

ఇదివో నాసంపదా ఆస్తియుఁ బాస్తి నీవు యితరంబు నాకుఁ బనిలేదు
పదిలంబుగ నాబ్రతు కెల్లా నీవే పాలించఁగదే నారాయణా. ॥పల్లవి॥

ఉపమల నే నార్జించినఉన్నతధనంబు నీవు
తపముసేయఁగాఁ గలిగెడుతత్ఫలంబు నీవు
జపములవలనఁ గలిగెడునాతేజః ప్రభావమును నీవు
కపురులదానధర్మపరోపకారంబులఁ బొందెడుమేలు నీవు ॥ఇది॥

పరము నాకు నీవు పరాత్పరమును నీవు
గరిమల నిలలోపలియనంతభోగంబులు నీవు
గరుడోరగామరసిద్ధసాధ్యగంధర్వపదములు నీవు
సురమునిపితృపూజవేదపాఠసుకృతంబులు నీవు. ॥ఇది॥

నాలు గాశ్రమంబులు నానావిద్యలు నీవు
తాలిమి నాపంచవింశతితత్వంబులు నీవు
ఈలీల శ్రీవెంకటేశ్వరా యిన్నియు నీవు నా కని యెఱిఁగితి
మేలితివి నాప్రాణంబులు నీవు యిల సర్వోపాయంబులు నీవు. ॥ఇది॥ 106

శుద్ధవసంతం

అందుకే సుమ్మీ నేఁ జేసేఆచారాలు దైవమా
నిందవాయ నామనసు నీపై నిలుపవే. ॥పల్లవి॥

బట్టబయటఁ దోలితేను బందె మేయుఁ బసురము
పట్టి కేపితేను తనపనులు సేయు
యిట్టె వదలితేను యెందైనాఁ బారు మనసు
కట్టుక నేమస్తుఁడైతే కైవసమై యుండును. ॥అందు॥

బడి దప్పితే బంట్లు పరదేసు లౌదురు
యెడయక కూడుకొంటే హితు లౌదురు
విడిచితే నిటులనే కడకుఁ బారు మనసు
వొడలిలో నణఁచితే వొద్దికై వుండును. ॥అందు॥

చేవదలితే పెంచినచిలుకైనా నేఁడ లెక్కు
రావించి గూఁటఁ బెట్టితే రామా యనును
భావించ కుండితే యిట్టె పారు నెందైనా మనసు
శ్రీవెంకటేశుఁ గొల్చితే చేతఁ జిక్కి వుండును. ॥అందు॥ 107

బౌళి

జపములుఁ దపములు సంధ్యాదివిధులకు
నెపము నామీఁద నింతే నీకే సెలవు. ॥పల్లవి॥

ఫలము నినుఁ గోరని పంతమువాఁడాఁ గాను
వలెనసడుగ నెంతవాఁడను నేను
చెలఁగి నీవు కర్మము సేయించఁగా జేసేటి
వెలలేక తెచ్చుకొన్న వెట్టివాఁడను. ॥జప॥

ఆస మానితి ననేటియహంకారి నేఁ గాను
వాసికి నీతోఁ బెనఁగేవాఁడనా నేను
వేసరకుండాఁ గట్లు విడిపించి యేలుకోఁగా
దాసుడనై బదికేటిధర్మపువాఁడ నేను. ॥జప॥

జ్ఞాని నైతి ననేగర్వాచారపువాఁడాఁ గాను
కానక నీపై మోపుగట్ట నోపను
ఆనుక శ్రీవెంకటేశ ఆతుమ నీ వుండఁగాను
మోనాన నీకు మొక్కేటిమునివాఁడ నేను. ॥జప॥ 108

హిందోళవసంతం

అందరి రక్షించేదేవుఁ డాదరించీ జీవులను
పొందుగా మీమేు లెరిఁగి పొగడరో లోకులు. ॥పల్లవి॥

వనము వెట్టినవాఁడు వాఁడకుండా నీరు వోసి
పెనచి కలుపు దీసి పెంచినయట్లు
పసివడి గొల్లవాఁడు పచ్చికపట్టునఁ బసుల
తనియఁగ నిల్పి నిల్పి తానే మేపినట్లు. ॥అంద॥

కన్నతల్లి బిడ్డలకు కాచుక వెన్నయుఁ బాలు
నన్నము నిడి రక్షించినటువలెను
యెన్నఁగ బంట్ల నేలేయేలిక జీతాలువెట్టి
మన్నించి కాచుకొని మనిపినయట్లు. ॥అంద॥

వసుధ వైద్యుఁడైనవాఁడు మందు మాకు లిచ్చి
పొసఁగ దేహాధారులఁ బోషించినట్లు
యెసఁగ శ్రీవెంకటేశుఁ డితఁడే విశ్వకుటుంబి
పసగా వరము లిచ్చీ భావించినట్లు. ॥అంద॥ 109

171-వ రేకు. ధన్నాసి

ఎఱఁగక వేసారు నిల జీవుఁడు
మెఱసి నిండుకున్నాఁడు కోటి యీదేవుఁడు. ॥పల్లవి॥

పూరకే పరాకై నట్టుండును దేవుఁడు
నారుకొన మతిలోఁ దనపైనే చింత
గారవాన మరి పలుకనియట్టె వుండును
యీరీతి మాటాడించేవాఁ డిన్నిటా నితఁడే. ॥ఎఱ॥

యెందు లేనియట్టేవుండు నెంచి చూచితే దేవుఁడు
చెంది లోకశరీరియై చెలరేఁగీని
అందరాక యెక్కడాను అణఁగినట్లనే యుండు
యిందరిఁ బోషించేవాఁడు యెప్పుడూ నితఁడే. ॥ఎఱ॥

చేరి లోనుగానట్టుండు శ్రీవెంకటేశదేవుఁడు
కోరినవరము లిచ్చు గురుతుగాను
నారక యలమేల్మంగవల్లభుఁ డిట్టిదేవుఁడు
యీరూపుతో నుండు నిందరిలో నితఁడే. ॥ఎఱ॥ 110

నాట

విష్ణుఁ డొక్కఁడే విశ్వాత్మకుఁడు
వైష్ణవమే సర్వంబును. ॥పల్లవి॥

పరమేష్ఠి సేయుబ్రహ్మాండసృష్టియు
హరునిలోనిసంహారశక్తి
పరగగ నింద్రునిపరిపాలనమును
అరసిచూడ శ్రీహరిమహిమ. ॥విష్ణు॥

యిలఁ బంచభూతములలో గుణములు
అల నవగ్రహవిహారములు
తలకొను కాలత్రయధర్మంబును
అలరఁగ నారాయణునిమహిమలే. ॥విష్ణు॥

అంతటఁ గలమాయావిలాసములు
పొంతఁ బరమపదభోగములు
యెంతకు నెక్కిన మరి సమస్తమును
యింతయు శ్రీవెంకటేశుమహిమలే. ॥విష్ణు॥ 111

గుజ్జరి

ఒకటి కొకటి లంకై వున్నారకై నాఁ బెనగొను
అకటా యెవ్వరు దాఁటేరయ్యా నీమాయలు. ॥పల్లవి॥

తనయెదుటి వెల్లాను తలఁపులోఁ బారును
మనసులోపలి వెల్లా మర్మము లంటు
ఘనమర్మములు రేఁగి కాయ మెల్లాఁ గరఁగించు
తనువుసౌఖ్య మవ్వలితనువున నంటును. ॥ఒక॥

అవ్వలిదేహభోగము లట్టేకర్మము లౌను
మువ్వంకఁ గర్మాలు లోకములై పెందును
చివ్వన నాలోకములు చేరి కాలము గడపు
తెవ్వనికాలము నిద్రాఁదెలివినై ముంచును. ॥ఒక॥

నెన నా తెలివి యొకవేళ ని న్నెఱిఁగించు
వసమై ఆయెఱుకకు వచ్చి మెత్తువు
యెసగి నీవు మెచ్చితే నిహపరము లిత్తువు
నుసిమి శ్రీవెంకటేశ మెరయు నీయీవి. ॥ఒక॥ 112॥

సాళంగనాట

శరణు శరణు వేదశాస్త్రనిపుణ నీకు
అరుదైనరామకార్యధురంధరా. ||పల్లవి||

హనుమంతరాయ అంజనాతనయా
ఘనవాయుసుత దివ్యకామరూప
అనుపమలంకాదహన వార్ధిలంఘన
జనసురనుత కలశాపురనివాస ||శర||

రవితనయసచివ రావణవనాపహర
పవనవేగబలాఢ్య భక్తసులభ
భువనపూర్ణదేహ బుద్ధివిశారద
జవసత్వవేగ కలశాపురనివాస. ||శర||

సీతాశోకనాశన సంజీవశైలాకర్షణ
ఆతతప్రతాపశౌర్య అసురాంతక
కౌతుకశ్రీవెంకటేశకరుణాసమేత
శాతకుంభవర్ణ కలశాపురనివాస. ||శర|| 113

బౌళిరామక్రియ

నమో నమో లక్ష్మీనరసింహా
నమో నమో సుగ్రీవనరసింహా. ||పల్లవి||

వరద సులభ భక్తవత్సల నరసింహా
నరమృగవేష శ్రీనరసింహా
పరమపురుష సర్వపరిపూర్ణ నరసింహా
గిరిగుహావాస సుగ్రీవనరసింహా. ||నమో||

కర్మము బంధక మైనా కమ్మి నీసొమ్ముచేసితే
నర్మిలి మోక్ష మియ్య్య నాధార మాను
మర్మము కోరిక యైనా మహి నీభ క్తి కెక్కితే
ధర్మములకుఁ బరమధర్మము దా నౌను. ॥పని॥

జగ మెల్లా మాయ యైనా సరి నీకే శరణంటె
పగటున నదే తపఃఫల మాను
అగపడి శ్రీవెంకటాధిప న న్నేలితివి
మిగుల నిహ మైనా మించి పర మాను. ॥పని॥ 117

లలిత

మనసు నమ్మి నేర్చితే మనుజుఁడే దేవుఁ డౌను
తనలోనే వున్నవాఁడు తావుకొని దైవము. ॥పల్లవి॥

మగనిపై బత్తిచేసి మగువ యొక్కరితె
తెగి పరలోకము సాధించీనట
వొగి వీరవైష్ణవుఁడై వున్నవాఁడు హరిఁ గొల్చి
అగపడి ఘనమోక్ష మంద నోపఁడా. ॥మన॥

యేలికకై పగవారి నెదిరించి బంటొకఁడు
మేలై నపదవు లంది మెరసీనట
వేళతో సుజ్ఞాని శ్రీవిష్ణుకైంకర్యాలు చేసి
కాలమందే యందరిలో ఘనుఁడు గా నోపఁడా. ॥మన॥

పరమపురుషార్థపుపని చేసి యొకరుఁడు
అరిది నధికపుణ్యుఁ డయ్యీనట
నిరతి శ్రీవెంకటేశ నిన్నుఁ బూజించీ దాసుఁడు
పరము నిహముఁ జెంది బ్రదుకఁగ నోపఁడా. ॥మన॥ 118

దేసాక్షి

సోదించి చూడఁబోతే చూచి మఱపు
వో దేవదేవ మించె నోహో నీమాయ. ॥పల్లవి॥

వొక్కటే పదార్థము వూరివా రెల్లాఁ జూచితే
గుక్కిళ్లు మింగించి యాసకొలుపుచుండు
మక్కళిం చందరిలోనిమనసులు వేరు వేరో
వొక్కటో యేమనవచ్చు నోహో నీమాయ. ॥సోదిం॥

ధరలో బిడ్డ వొక్కటి తల్లిదండ్రు లిద్దరు
తొరలింపువేడుకలై తోఁచుచుండు
పెరిగేటిపుట్టుగులు భేదమో అభేదమో
వారుల కేమనవచ్చు నోహో నీమాయ. ॥సోదిం॥

కోరేమోక్ష మొక్కటే కొలచే దిద్దరినట
చేరె నిన్నలమేల్మంగ శ్రీవెంకటేశ
మీ రిద్దరు నేకమో మీభావాలు వింతలో
వూరకే యేమనవచ్చు నోహో నీమాయ. ॥సోదిం॥ 119

దేసాళం

ఎన్నిపాట్లఁ బడ్డాను యెవ్వరికిఁ జెప్పినాను
పన్ని నీముద్రలఁ గాక పాపము వోయీనా. ॥పల్లవి॥

కందువ నీపాదాలపైఁ గట్టిపెట్టినఁ గాక
సందులు దూరేమనసు చక్క నుండీనా
నింద లేక యేపొద్దు నిన్నే కొలిచినఁ గాక
తుందుడుకునీమాయ తొలఁగి పోయీనా. ॥ఎన్ని॥

పుడివోనిరుచులు నీ కొప్పగించినఁ గాక
బడిఁ బంచేంద్రియములు పాయనిచ్చీనా
జడియక నే నీకు శరణుచొచ్చినఁ గాక
వొడలిలో కామక్రోధా లుడిగిపోయీనా. ॥ఎన్ని॥

నిక్కపునాకర్మములు నీకొరకునైనఁ గాక
యిక్కడనేఁ జేసేటిహింస మానీనా
పక్కన నలమేల్మంగపతివి శ్రీవెంకటేశ
అక్కర నీకు మొక్కక అజ్ఞానము వోయీనా. ॥ఎన్ని ॥120

నాట

వాఁడె వో ప్రహ్లాదవరదుఁడు
వాఁడె వో భక్తవత్సలుఁడు. ॥పల్లవి॥

కోరదవడలతోడ కోటిసూర్యతేజముతో
హార కేయూరాది భూషణాంబరాలతో
చేరి బ్రహ్మాదు లెల్లను సేవలు సేయఁగాను
మేర మీరినశిరుల మేడలో నున్నాఁడు. ॥వాఁడె॥

తెల్లనిమేనితోడ తీగనవ్వులతోడ
చల్లనిగందములవాసనలతోడ
వెల్లుగా నారదాదులు పేరుకొని నుతించఁగా
వెల్లవిరిఁ గొలువై వేడుక నున్నాఁడు ॥వాఁడె॥

సంకుచక్రములతోడ జంటపూదండలతోడ
పొంకపునానావిధభోగములతో
అంకపు శ్రీవెంకటాద్రి నహోబలమునందు
అంకెల నేపొద్దు నెలవై తా నున్నాఁడు. ॥వాఁడె॥ 121

73-వ రేకు. మలహరి

ఎఱిఁగినవారికి హింస లిన్నియు మాని
మఱి సత్య మాడితేను మాధవుఁడే దిక్కు. ||పల్లవి||

కలుగుఁ గారణములు కామక్రోధములు రేఁగ
వెలసినమాయావికార మది
కలఁగఁగ వలవదు కర్త లెవ్వరుఁ గారు
తెలిసి వోరుచుకొంటే దేవుఁడే దిక్కు. ||ఎఱి||

పదార్థా లెదుట నిలుచుఁ బంచేంద్రియాలు రేఁగ
వెదచల్లేటిమాయావికార మది
పదరి పైకొనవద్దు పట్టితేఁ బనలేదు
చెదరక వోరిచితే శ్రీపతే దిక్కు. ||ఎఱి||

సిరులు తానే వచ్చు చిత్తాన నాసలు రేఁగ
విరసపుమాయావికార మది
పరగ నలమేల్మంగపతి శ్రీవెంకటేశ్వరు
శరణంటే నితనిచరణాలే దిక్కు. ||ఎఱి|| 122

ధన్నాసి

ఒకటి సుజ్ఞానము వొకటి అజ్ఞానము
ప్రకటించి ఒకటి చేపట్టరో వివేకులు. ||పల్లవి||

తనుఁ దలఁచుకొంటేను తక్కిన దేహభోగాలు
పనికిరావు అవి ప్రకృతి గాన
ఘనమైనలోకభోగములతో లోలుఁడైతే
తనుఁ గానరాదు జీవతత్వము గాన. ||ఒక||

దైవము నెఱఁగితేను తనకామ్యకర్మములు
భావించి మఱవవలె బంధాలు గాన
కావించేటితనకామ్యకర్మాలఁ గట్టువడితే
దైవము లోను గాఁడు స్వతంత్రుఁడు గాన. ॥ఒక॥

సరి మోక్షము గోరితే స్వర్గము తెరువు గాదు
అరయ స్వర్గము తెరు వల మోక్షానకు
పరగ నలమేల్మంగపతి శ్రీవెంకటేశుని
శరణాగతియె సర్వసాధనము గాన. ॥ఒక॥ 123

లలిత

హరి హరి నీమహిమ లనంతములు
నిరతి జీవుల కెల్ల నేరుపులై వున్నవి. ॥పల్లవి॥

యెందరు భోగించినదో యీబ్రహ్మాండము దొల్లి
అందరికిఁ దమతమదై వుండును
కందువ నెవ్వ రెవ్వరి కాణాచి యైనదో భూమి
సందడించీఁ బంటలను సకలసస్యములు. ॥హరి॥

చుట్టుక యందరికిని సొమ్మయినదో కాలము
అట్టె అందరిఆయుష్యమై యున్నది
గట్టిగా నెవ్వ రెవ్వరికంచముకూడో యీమాయ
దట్టపుసంసారములధర్మములై యున్నవి. ॥హరి॥

ముంచి యందరికై నాను మోపులై వుండె కర్మము
పంచు కందరికిఁ దమపనిపాటలై
వంచుక శ్రీవెంకటేశ వారివారిబ్రదుకులు
నించి నీవే యైతివి నిధినిధానమవై. ॥హరి॥ 124

భూపాళం

పావనము గావో జిహ్వ బ్రదుకవో జీవుఁడా
వేవేల కితని నింక వేమారునుఁ బాడి. ॥పల్లవి॥

హరినామములే పాడి అతనిపట్టపురాణి
యిరవై మించినయట్టియిందిరఁ బాడి
సరి నిరువంకలను శంఖచక్రములఁ బాడి
వరదకటిహస్తాలు వరుసతోఁ బాడి. ॥పావ॥

ఆదిపురుషునిఁ బాడి అట్టె భూమిసతిఁ బాడి
పాదములఁ బాడి నాభిపద్మముఁ బాడి
మోదపుబ్రహ్మాండాలు మోచేవుదరముఁ బాడి
ఆదరానఁ గంబుకంఠ మంకెతోఁ బాడి. ॥పావ॥

శ్రీవెంకటేశుఁ బాడి శిరసుతులసిఁ బాడి
శ్రీవత్సముతోడురముఁ జెలఁగి పాడి
లావులమకరకుండలాలకర్ణములు పాడి
ఆవటించి యితనిసర్వాంగములుఁ బాడి. ॥పావ॥ 125

దేసాళి

నీవు వెట్టినట్టిచిక్కు నీవే తెలుపవలె
నావసమా తెలియ నారాయణా. ॥పల్లవి॥

నీటిలోన నొకబుగ్గ నిమిషములోనఁ బుట్టి
కోటిసేసినట్లుండుఁ గొంతవడి
పాటించి యందె యడఁగెఁ బ్రకృతియో బ్రహ్మమో
యేటిదో యీనియర్థ మెఱిఁగించవయ్యా. ॥నీవు॥

ఆకసాన నొకగాలి అట్టె మ్రోయుచుఁ బొడమి
లోకము సేయు విసరు లోలోనె
మైకొని యుండె యడఁగె మాయమో సత్యమో
యీకడ నీయర్థము మా కెఱఁగించవయ్యా. ॥నీవు॥

భూమిలోన మొలకలు పుట్టుచు శ్రీవెంకటేశ
వాములై వెలయుసేసేవారికి
ఆముక యుండే యడఁగె అసత్తో ఇది సత్తో
యేమో యీయర్థము మా కెఱఁగించవయ్యా. ॥నీవు॥ 126

నాట

ఎత్తుకొన్న బహురూప మిఁక మరి మానరాదు
చిత్తగించి మన్నించు శ్రీనరసింహా. ॥పల్లవి॥

పట్టి ప్రహ్లాదునికై కంబములోన నుండితివి
గట్టిగా కనకదైత్యు ఖండించితివి
యిట్టి నీచేతలు విని యిందరుఁ గొల్చేరు నిన్ను
కట్టుకొంటి వింతపని ఘననారసింహా. ॥ఎత్తు॥

దేవతల మొరాలించి దీకొంటి వింతపనికి
చేవ నభయము లిచ్చి చే యెత్తితివి
దేవుఁడ వని యెఱఁగి త్రిజగాలు మొక్కె నీకు
నీవల్లనే వచ్చె నిది నిత్యనారసింహా. ॥ఎత్తు॥

భూకాంతవిన్నపము పొంచి విని గుర్రైతివి
శ్రీకాంతతొడమీఁదఁ జేకొంటివి
మీకును శ్రీవెంకటాద్రిమీఁదనే శరణంటేమి
దాకొనె మీమహిమలు దండినారసింహా. ॥ఎత్తు॥ 127

4-వ రేకు. లలిత

ఆతనిమూలమె జగ మంతా నిది
ఆతుమలో హరి కీలు అయివుండుఁ గాని. ॥పల్లవి॥

మచ్చరము లేకున్నను మనసే రామరాజ్యము
వచ్చినట్టె వచ్చితేను వలపే చవి
మెచ్చు కుందు లేకున్న నెక్కుడైనా సుఖమే
యిచ్చకుఁడైన హరి తన కియ్యవలెఁ గాని. ॥ఆత॥

నెట్టుకొని నడచితే నిజమే మూలధనము
పట్టినదే వ్రత మైతే భవమే మేలు
జట్టిగా నొనగూడితే సంసారమే ఫలము
యిట్టె హరి దనకు నియ్యవలెఁ గాని. ॥ఆత॥

చెప్పినట్టు సేసితేను చేరి దేహమె చుట్టము
తప్పులు లేనిదైతే ధర్మమే సొమ్ము
చొప్పునహరిదాసులు సోదించి చూచిన దిది
యెప్పుడు శ్రీవెంకటేశుఁ డియ్యవలెఁ గాని. ॥ఆత॥ 128

సాళంగనాట

దిక్కు నీవే జీవులకు దేవసింహమా
తెక్కులగద్దియమీఁది దేవసింహమా. ॥పల్లవి॥

సుర లెల్లఁ గొలువఁగ సూర్యచంద్రులకన్నుల
తిరమైనమహిమల దేవసింహమా
నిరతిఁ బ్రహ్మాదుఁడు నీయెదుట నిలిచితే
తెరదీసితి మాయకు దేవసింహమా. ॥దిక్కు॥

ఆకసాన నొకగాలి అట్టె మ్రోయుచుఁ బొడమి
లోకము సేయు విసరు లోలోనె
మైకొని యుండె యడఁగె మాయమో సత్యమో
యీకడ నీయర్థము మా కెఱిఁగించవయ్య. ॥నీవు॥

భూమిలోన మొలకలు పుట్టుచు శ్రీవెంకటేశ
నామములై వెలయుసేసేవారికి
ఆముక యుండే యడఁగె అసత్తో ఇది సత్తో
యేమో యీయర్థము మా కెఱిఁగించవయ్య. ॥నీవు॥ 126

నాట

ఎత్తుకొన్న బహురూప మిఁక మరి మానరాదు
చిత్తగించి మన్నించు శ్రీనరసింహా. ॥పల్లవి॥

పట్టి ప్రహ్లాదునికై కంబములోన నుండితివి
గట్టిగా కనకదైత్యు ఖండించితివి
యిట్టి నీచేఁతలు విని యిందరుఁ గొల్చేరు నిన్ను
కట్టుకొంటి వింతపని ఘననారసింహా. ॥ఎత్తు॥

దేవతల మొరాలించి దీకొంటి వింతపనికి
చేవ నభయము లిచ్చి చే యెత్తితివి
దేవుఁడ వని యెఱిఁగి త్రిజగాలు మొక్కె నీకు
నీవల్లనే వచ్చె నిది నిత్యనారసింహా. ॥ఎత్తు॥

భూకాంతవిన్నపము పొంచి విని గుఱైతివి
శ్రీకాంతతొడమీఁదఁ జేకొంటివి
మీకును శ్రీవెంకటాద్రిమీఁదనే శరణంటిమి
దాకొనె మీమహిమలు దండినారసింహా. ॥ఎత్తు॥ 127

4-వ రేకు. లలిత

ఆతనిమూలమె జగమంతా నిది
ఆతుమలో హరి కీలు అయివుండుఁ గాని. ॥పల్లవి॥

మచ్చరము లేకున్నను మనసే రామరాజ్యము
వచ్చినట్టె వచ్చితేను వలపే చవి
యెచ్చు కుందు లేకున్న నెక్కుడై నా సుఖమే
యిచ్చకుఁడై హరి తన కియ్యవలెఁ గాని. ॥ఆత॥

నెట్టుకొని నడచితే నిజమే మూలధనము
పట్టినదే వ్రత మైతే భవమే మేలు
జట్టిగా నొనగూడితే సంసారమే ఫలము
యిట్టె హరి దనకు నియ్యవలెఁ గాని. ॥ఆత॥

చెప్పినట్టు సేసితేను చేరి దేహమె చుట్టము
తప్పులు లేనిదైతే ధర్మమే సొమ్ము
చొప్పునహరిదాసులు సోదించి చూచిన దిది
యెప్పుడు శ్రీవెంకటేశుఁ డియ్యవలెఁ గాని. ॥ఆత॥ 128

సాళంగనాట

దిక్కు నీవే జీవులకు దేవసింహమా
తెక్కులగద్దియమీఁదిదేవసింహమా. ॥పల్లవి॥

సుర లెల్లఁ గొలువఁగ సూర్యచంద్రులకన్నుల
తిరమైనమహిమల దేవసింహమా
నిరతిఁ బ్రహ్లాదుఁడు నీయెదుట నిలిచితే
తెరదీసితి మాయకు దేవసింహమా. ॥దిక్కు॥

భుజము లుపాంగగాను పూఁచినశంఖుచక్రాల
త్రిజగములు నేలేటిదేవసింహమా
గజభజింపుచు వచ్చి కాచుక నుతించేటి
ద్విజమునిసంఘముల దేవసింహమా. ॥దిక్కు॥

ముప్పిరిదాసుల కెల్లా ముందు నుండె యొసగేటి
తిప్పరానివరముల దేవసింహమా
చిప్పిల నహోబలాన శ్రీవెంకటాద్రిమీఁద
తెప్పల దేలేటియట్టిదేవసింహమా. ॥దిక్కు॥ 129

బౌళి

కన్నులపండుగ లాయ కమ్మి సేవించేవారికి
సన్నల నీదాసులము సంతసించేము. ॥పల్లవి॥

పడఁతు లిద్దరు నీపాదములు వొత్తఁగాను
కొడుకు బ్రహ్మదేవుఁడు కొలువఁగాను
కడుపులో లోకములు కడు జయవెట్టగాను
గుడిగొనె నీబ్రదుకు గోవిందరాజా. ॥కన్ను॥

మెత్తఁగా శేషుఁడు నీకు మించుఁ బరపై వుండఁగా
జొత్తుమధుకైటభులు సుక్కి వోడఁగా
హత్తి దేవతలు నిన్ను నందరుఁ బూజించఁగాను
కొత్తలాయ నీబ్రదుకు గోవిందరాజా. ॥కన్ను॥

పరగి నీముందరను పంచబేరము లుండఁగా
గరిమఁ జక్రము నీకుఁ గాపై వుండఁగా
తిరమై శ్రీవెంకటాద్రితిరుపతిలోపలను
గోరబాయ నీబ్రదుకు గోవిందరాజా. ॥కన్ను॥ 130

శ్రీరాగం

కేశవ నారాయణ కృష్ణ గోవింద ముకుంద
మూశినముత్తెమువలె మొక్కేము నీకు. ॥పల్లవి॥

నెమ్మిఁ జక్రాయుధుఁడవు నీవు గల వటుగాన
నమ్మి మాకు నెన్నఁడును భయమే లేదు
యిమ్ముల లక్ష్మీపతివి యేలిక వైతివిగన
సమ్మతి మాకు సర్వసంపదలు గలవు. ॥ కేశ॥

పుట్టించినవాఁడవు భూధవుఁడ వటుగన
దట్టముగ నొంచగఁ బదస్థుఁడ నేను
తొట్టి కరిరాజవరదుఁడ నీవే దిక్కుగన
గట్టిగా నాకోరిక లిక్కడ ఫలియించెను. ॥ కేశ॥

గురువవు గొల్లలకు గోవిందరాజవుగన
నిరంతరమునుఁబొడి నిండెను మాకు
చిరంతనదేవుఁడవు శ్రీవేంకటేశ్వర నీవు
పరము నిహాము మాకు బలువుగా గలిగె. ॥ కేశ॥ 131

గౌళ

హరియు సిరియు నేఁగే రదివో తేరు
పరంజ్యోతిస్వరూపపుపైఁడికుండ తేరు. ॥పల్లవి॥

గరుడధ్వజపుఁదేరు కనకమయపుఁదేరు
సురలు బొమ్మలై నారు చుట్లఁ దేరు
మెరుఁగులమేఘములమించుఁగొణిఁగెల తేరు
సిరుల ధ్రువలోకపుశిఖరపుఁదేరు. ॥హరి॥

బలు కులపర్వతాలె బండికండ్లైనతేరు
నలుదిక్కు లంచులవున్నతప్పుఁదేరు
కొలదిలేనిచుక్కలకుచ్చులముత్తేలతేరు
మెలుపునాకాశగంగమేలుకట్లతేరు. ॥హరి॥
మునులనే వుత్తమాశ్వములఁగాఁ గట్టినతేరు
ఘనమహిమ లనేసింగారప్పుఁదేరు
యెనసి శ్రీవెంకటేశుఁ డెప్పుఁడు నలమేల్మంగ
దినదినభోగములఁ దిరమైనతేరు. ॥హరి॥ 132

బౌళి

పరమపురుష నిరుపమాన శరణు శరణు రే యిందిరానిజమందిరా. ॥పల్లవి॥
కమలనాభ కమలనయన కమలచరణు రే
అమితసురమునినాథయూథపనాయకా వరదాయకా. ॥పర॥
చతురమూరితి చతురబాహుశంఖచక్రధరా
అతిశయశ్రీవెంకటాధిప అంజనాకృతిరంజనా. ॥పర॥ 133

మాళవి

హా సమీచీనమపహాసంతే
దాసై ప్రకాశితందరిదంతులోకే. ॥పల్లవి॥
ద్వారకాపట్టణే త్వం పురా చ స్వయదీక్షితస్తు స్త్రియః కేశముష్టిః కథం
సారసకురువంతిసరసవేళాయాం. ॥హాస॥
వరశిశోరక్షణే త్వం పురా చ అహం బ్రహ్మచారిఅథోచే స్తదేతి గోప
తరుణయః కిమితి వా తద్వసతి త్వం. ॥హాస॥
తత్తబృందావనే త్వం పురా చ శ్రియా వెంకటాద్రౌ ఇదంనివ్వి బాసి ఇదం
చిత్తమిత్యమరాశ్చదిసేవంతి సర్వే. * ॥హాస॥ 1?4

* ఈ సంకీర్తన సంస్కరింప వీలుకావున్నది.

175-వ రేకు. దేవగాంధారి

సదానందము సర్వేశ్వర నీ
పదారవిందముపై భక్తి. ||పల్లవి||

నయనానందము నరులకు సురలకు
జయ మగు హరి నీసాకారము
నయ మగు శ్రవణానందము వినినను
క్రియగలిగిననీకీర్తనము. ||సదా||

చెలఁగి యందరికి జిహ్వానందము
పలుమరుఁగొనునీప్రసాదము
నలుగడ దేహానందము బుధులకు
బలునీపాదప్రణామములు. ||సదా||

ధరఁ బరమానందము నీదాస్యము
గరిమల శ్రీవెంకటవిభుఁడా
నరహరి నిత్యానందము నినుఁ దగ
నరవిరిఁజేయు సమారాధనము. ||సదా|| 135

సామంతం

అరసి వేరొకచో ముక్తడుగఁగ వలదు
సారపులౌకికవిమోచనమే ముక్తి. ||పల్లవి||

మొగిఁ బుణ్యపాపవిముక్తియే ముక్తి
వెగటుఁబ్రపంచపువిముక్తే ముక్తి
తగులుసంసారబంధవిముక్తే ముక్తి
జగములోఁ గలుగుయాశావిముక్తే ముక్తి. ||అర||

కామక్రోధాదిసంగవిముక్తే ముక్తి
వేమారు రుచులపై విముక్తే ముక్తి
నాముల దేహాభిమానపుముక్తే ముక్తి
పామెడికోరికలసంపదముక్తే ముక్తి. ॥ఆర॥

ముందువెనకల కర్మమోచనమే ముక్తి
అంది సుఖదుఃఖభయముక్తే ముక్తి
కందువ శ్రీవెంకటేశుఁ గని యందే శరణని
విందుల నితరసేవావిముక్తే ముక్తి. ॥ఆర॥ 136

సాళంగనాట

ఈతఁడే యీతఁడే సుండి యెంత యెంచి చూచినా
చేతనే వరా లిచ్చీ శేషాచలేశుఁడు. ॥పల్లవి॥

విశ్వరూపపుబ్రహ్మము విరాట్టయినబ్రహ్మము
ఐశ్వర్యస్వరా ట్టాసామ్రాట్టయినబ్రహ్మము
శాశ్వతబ్రహ్మాండాలు శరీరమైనబ్రహ్మము
యీశ్వరుఁడై మహారాట్టై యిందరిలో బ్రహ్మము. ॥ఈత॥

సూర్యునిలో తేజము సోమునిలో తేజము
శౌర్యపుటనలునిభాస్వత్తేజము
కార్యపుటవతారాలఁ గనుఁగొనే తేజము
వీర్యపుటెజ్ఞభాగాలవిష్ణునామ తేజము. ॥ఈత॥

పరమపురుషమూర్తి ప్రకృతియైనమూర్తి
గరిమతో మహదహంకారమూరితి
ధరఁ బంచతన్మాత్రలు తత్వము లై నమూరితి
గరుడానంతశనేశక ర్తయైనమూరితి. ॥ఈత॥

భాగవతపుదైవము భారతములో దైవము
సాగినపురాణవేదశాస్త్రదైవము
పోగులైనబ్రహ్మలను బొడ్డునఁ గన్నదైవము
శ్రీగలిగి భూపతైనశ్రీవెంకటదైవము ॥ఈత॥ 137

దేసాళం

గతు లన్ని ఖిలమైనకలియుగమందును
గతి యీతఁడే చూపె ఘనగురుదైవము. ॥పల్లవి॥

యీతనికరుణనే కా యిల వైష్ణవుల మెతి
మీతనివల్లనే కంటి మీతిరుమణి
యీతఁడే కా వుపదేశ మిచ్చె నష్టాక్షరిమంత్ర
మీతఁడే రామానుజులు యిహాపరదైవము. ॥గతు॥

వెలయించె నితఁడే కా వేదపురహస్యములు
చలిమి నితఁడే చూపె శరణాగతి
నిలిపినాఁ డితఁడే కా నిజముద్రాధారణము
మలసి రామానుజులే మాటలాడేదైవము. ॥గతు॥

నియమము లితఁడే కా నిలిపెఁ బ్రపన్నులకు
దయతో మోక్షము చూపెఁ దగ నితఁడే
నయమై శ్రీవెంకటేశునగ మెక్కె వాకిటను
దయఁ జూచీ మమ్ము నిట్టె తల్లితండ్రిదైవము. ॥గతు॥ 138

నాదరామక్రియ

నే నే మెరిఁగి సేసేనో నీకుఁ దిరువారాధన
ఆనిమున్నిటిబ్రహ్మరుద్రాదులు సేయఁగ లేరు. ॥పల్లవి॥

అనుగునీరూప మింతంత నెరిఁగి సేసేనో
వునికై నీ వొక్కచోనే వుండే దెరిఁగి సేసేనో
తనిసి నీకు నొక్క మంత్రమనెరిఁగి సేసేనో
కనరాని నీమహిమె కడయెరిఁగి సేసేనో. ॥నేనే॥

మరిగి నీకు నొక్కనామమనెరిఁగి సేసేనో
అరసి యించుకే కాలమనెరిఁగి సేసేనో
నిరతి నీ కేమి లేవని యెరిఁగి సేసేనో
పెరసి నన్నుఁ గొంత మెప్పించ నెరిఁగి సేసేనో. ॥నేనే॥

తెలిసి నీకు నొక్కమూర్తి యనెఱిఁగి సేసేనో
అలమిననీమాయఁ గొంత నెరిఁగి సేసేనో
అలమేల్మంగకుఁ బతియగుశ్రీవెంకటేశుఁడ
వొలిసి నీ కుపమింప నొక్కటెరిఁగి సేసేనో. ॥నేనే॥ 139

వరాళి

డోలాయాం చలడోలాయాం హరె డోలాయాం. ॥పల్లవి॥
మీనకూర్మవరాహా మృగపతిఅవతారా
దానవారే గుణశౌరే ధరణిధర మరుజనక. ॥డోలా॥
వామన రామ రామ వరకృష్ణ అవతారా
శ్యామలాంగా రంగ రంగా సామజవరద మురహరణ. ॥డోలా॥
దారుణ బుద్ధ కలికి దశవిధఅవతారా
శీరపాణే గోసమాణే శ్రీవెంకటగిరికూటనిలయ. ॥డోలా॥ 140

176-వ రేకు. బౌళి

జగన్మోహనాకార చతురుఁడవు పురుషోత్తముఁడవు
వెగటు నాసోదంబు యిది నీవెలితో నావెలితో. ॥పల్లవి॥

యెన్నిమారులు సేవించినఁ గన్నులుఁ దనియవు
విన్న నీకథామృతమున వీనులుఁ దనియవు
సన్నిధిని మిమ్ము నుతియించి సరస జిహ్వయుఁ దనియదు
విన్న కన్నది గాదు యిది నావెలితో నీవెలితో. ॥జగ॥

కడఁగి నీప్రసాదమే కొని కాయముఁ దనియదు
బడిఁ బ్రదక్షిణములు సేసి పాదములు నివిఁ దనియవు
నుడివి సాష్టాంగంబు చేసి నుదురును దనియదు
వెడఁగుఁదన మిది గలిగె నిది నావెలితో నీవెలితో. ॥జగ॥

చెలఁగి నిను నేఁ బూజించి చేతులుఁ దనియవు
చెలువు సింగారంబు దలఁచి చిత్తముఁ దనియదు
అలరి శ్రీవెంకటగిరీశ్వర ఆత్మ నను మోహించఁ జేసితి
వెలయ నిన్నియుఁ దేరె మును నీవెలితో నావెలితో. ॥జగ॥ 141

దేవగాంధారి

అందుకే నేఁ జింతించెదను అచ్యుత నీశరణాగతుఁడ
సందడి నాభవ మిందువల్లనే సఫలం బాయ నయ్యా. ॥పల్లవి॥

వొక నీనామము వొగిఁ దలంచిన
అకలంకం బగునాపాపంబులు అన్నియుఁ బారణే సేసె
అకటా తక్కినఅనంతనామములు
వొకట నుపవాసము లున్నవో యయ్యా. ॥అందు॥

హరి నీపాదము లవి రెండే
పరమును నిహమును నా కొసఁగెను పయిపైఁ గృపతోడ
ధర నీయనంతకరములు తా మేమి
సిరు లిత్త మనుచు చెలఁగీ నయ్యా. ॥అందు॥

యిల నీదాస్యం బిది యొకటే
సిలుగుల భవముల జిలుగు మాన్పె నదె చిత్తము తహ దీర
యెలమిని శ్రీవెంకటేశ్వర నీ విదె
తలఁపునఁ బాయక దక్కితి వయ్యా. ॥అందు॥ 142

మాళవి

దేవ నమో దేవా
పావనగుణగణభావా. ॥పల్లవి॥

జగదాకారచతుర్భుజ
గగననీలమేఘశ్యామ
నిగమపాదయుగ నీరజనాభ
అగణితలావణ్యాననా. ॥దేవ॥

ఘనవేదాంతై గణన వుదార
కనకశంఖచక్రకరాంకా
దినమణిశశాంకదివ్యవిలోచన
అనుపమరవిబింబాధరా. ॥దేవ॥

భావజకంజభవజనక
శ్రీవనితాహృదయేశ
శ్రీవెంకటగిరిశిఖరవిహార
పావనగుణగణభావా. ॥దేవ॥ 143

బౌళి

దేహం బొకటే దేహియు నొకఁడే
దాహం బెంతటుఁ దనియునో తలఁపు. ॥పల్లవి॥

వినుకలి వెంటఁ వెడలీఁ దలఁపు
కనుకలి వెంటఁ గదలీఁ దలఁపు
కొననాలుక మదిఁ గూడీఁ దలఁపు
తునిగినయెన్నన్నితునుకలో తలఁపు. ॥దేహం॥

నయమగుచోటను నవ్వీఁ దలఁపు
భయమగుచోటను బడలీఁ దలఁపు
లయమై నిద్రల లవమౌఁ దలఁపు
క్రియ నెందరిపంగెనయో తలఁపు. ॥దేహం॥

భావించినగతిఁ బారీఁ దలఁపు
వేవేలు గతుల వెలసీఁ దలఁపు
శ్రీవెంకటపతి చిత్తములోపల
నీవే తెలుపఁగ నిను గనె తలఁపు. ॥దేహం॥ 144

సాళంగనాట

మొక్కరే మొక్కరే మీరు ముందు నుండే జయ లిడి
దక్కి శ్రీవెంకటేశుఁడే తానైనదేవునికి. ॥పల్లవి॥

కరములు వే యవే కరములును భయం
కరనఖాయుధములు కడలే వవే
సిరిదొడపై నదె సింహపునెమ్మో మదే
నరరూపునగ మదె నరసింహునికి. ॥మొక్క॥

వంకరకోర లవే వజ్రపుదంతము లవే
సంకును జక్రము నిరువంకలా నవే
జంకెల నేత్రము లవే జడలు మూఁపున నవే
అంకె నభయహస్తము అదే నరహరికి. ॥మొక్క॥

నిక్కినకర్ణము లవే నీలిమచ్చవుర మదే
చుక్కలమొలపూసల నొక్కరూప మదే
తొక్కినపాదము లవే తోడనే శ్రీవెంకటాద్రి
పక్కరనరసింహాప్రపళయసింహునికి. ॥మొక్క॥ 145

బౌళి

తొల్లి యెట్టుండునో తాను తుద నెట్టుండునో తాను
యిల్లిదె నట్టనడుము సంతేసి మెరసీ. ॥పల్లవి॥
పుట్టినప్పుడే దేహి బుద్ధి లేమి నెఱఁగడు
యిట్టె లోకులఁ జూచి యింత నేరిచె
పట్టుకొన్న యింద్రియాల మదిసీ ముదిసీ రాఁగా
తట్టువడి తనమేను తానె మరచె. ॥తొల్లి॥
మనుజుఁ డైనప్పుడే తా మాట లేమి నెఱఁగఁడు
జను లాడుకొనఁగానె సంగడి నేర్చె
దినదినభోగాలదృష్టాంతము లెల్ల
అనుభవన్నై తనకడియాలమాయ. ॥తొల్లి॥
తప్పితాఁగలప్పుడే దైవము నెఱఁగఁడు
సిచ్చ నాచార్యునివల్ల నేఁ డెఱిఁగె
అచ్చపు శ్రీవెంకటేశుఁ డంతర్యామై యుండి
యిచ్చఁ గరుణించఁగాను యెక్కు డాయఁ దాను. ॥తొల్లి॥ 146

177-వ రేకు. గుజ్జరి

జగ మంతా నీమయము సర్వం విష్ణుమయంబు గాన. ॥పల్లవి॥
యెనయుచు నే గర్మమార్గముల నితరదేవతల భజియించెదను
అని యపరాధం బెంచకుమీ అన్యము నీకంటే మరి లేదు
పనివడి "మత్తఃపరతరం" బని పలికితి విన్నియు నీయాజ్ఞలు. ॥జగ॥

దేవ నాపుదరపోషణకు తినిరి హింస చేసెదను
నీ విది నావల నెంచకుమీ నీవే అఖండచేతన్యుఁడవు
దేవ మిము "నైవ తేన వినా తృణాగ్రమపి" యని శ్రుతి వొగడెడిని. ॥జగ॥
భువిలో నా కట పూర్వకర్మ మట పోనఁగదు నే నీసరణి నియడను
అవి నా కేమియుఁ బనిలేవు అంతరియామివి నీవు
ఆవలను "త్వమేవ శరణం గతి" యనుటడిన స్మృతి శ్రీవెంకటనిలయా. ॥జగ॥ 147

గుజ్జరి

ఆర్తుఁడ నేను నీ కడ్డ మెందును లేను
మూర్తిత్రయాత్మక మొగిఁ గరుణించవే. ॥పల్లవి॥
సర్వసాక్షివి నీవు సర్వాంతరంగుఁడవు
సర్వసర్వంసహాచక్రవర్తి
నిర్వాణమూర్తి నిగమాంతకీర్తి
సర్వాపరాధములు క్షమియింపవే. ॥ఆర్తు॥
పరమాత్ముఁడవు నీవు పరంజ్యోతివి నీవు
పరమ పరానంద పరమపురుషా
కరిరాజవరదా కారుణ్యనిలయా
శరణాగతుఁడ నన్నుఁ సరిఁ గావవే. ॥ఆర్తు॥
అణువులోపలినీవు ఆదిమహత్తును నీవు
ప్రణుత శ్రీవెంకటప్రచురనిలయా
అణిమాదివిభవా ఆద్యంతరహితా
గణుతించి నాపాలఁ గలుగవే నీవు. ॥ఆర్తు॥ 148

లలిత

విజాతు లన్నియు వృథా వృథా
అజామిళాదుల కది యేజాతి. ॥పల్లవి॥

జాతిభేదములు శరీరగుణములు
జాతి శరీరముఁదోడనే చెడు
ఆతుమ పరిశుద్ధం బెప్పుడును అది నిర్దోషం బనాది
యీతల హరి విజ్ఞానపుదాస్యం బిది యొక్కటే పో సుజాతి. ॥విజా॥

హరి యిందరిలో నంతరాత్ముఁ డిదె
ధరణి జాతిభేదము లెంచిన
పరమయోగు లీభావ మష్టమదము భవనికార మని మానిరి
ధరణిలోనఁ బరతత్వజ్ఞానము ధర్మమూలమే సుజాతి. ॥విజా॥

లౌకికవై దికలంపటులకు నివి
కైకొనునవశ్యకర్తవ్యంబులు
శ్రీకాంతుఁడు శ్రీవెంకటపతి సేసినసంపాద మిందరికి
మేకొని యిన్నియు మీరినవారికి మీనామమే సుజాతి. ॥విజా॥ 149

గుజ్జరి

ఉపకారి దేవుఁడు అపకారి గాఁడు. ॥పల్లవి॥

దేహం బొసఁగెను దేవుఁడు తనుఁ దెలియఁగ శాస్త్రము గడియించె
దేహాంతరాత్ముఁడు మరి దేహచైతన్యుఁడా దాను
దేహి యేలోకంబున కేఁగిన దేవుఁడు దా వెంటనే యేఁగును
దేహి కోరినట్టే కమ్మర దేవుఁ డనుమతి యిచ్చీఁ గాన. ॥ఉప॥

చేయుటకును చేయక మానుటకును జీవుఁడు స్వతంత్రుఁడాయం టేను
కాయపుసుఖములు గోరఁగఁ గర్తట కడ గనుటకుఁ గర్త గాఁడా
యీయెడ నాయెడ నంతర్యామే యిన్నిటికిని బ్రేరకుఁ డింతే
దాయక పాయక తనతలఁపుకొలఁది దైవమే సృజియించీఁ గాన. ॥ఉప॥

యిది యెఱిఁగి చిత్తమా నీ వితనందే అభిరతి సేయుము
సదయుఁడు మన శ్రీవెంకటగిరిసర్వేశ్వరుఁడు సత్యుఁడు
మొదలనే యీయర్థము కిరీటితో మొగి నానతి యిచ్చినాఁడు
అదె "సమోఽహం సర్వభూతేషు" అని గీతలలో నున్నది గాన. ॥ఉప॥ 150

బౌళి

తందనాన ఆహి తందనాన పురె
తందనాన భళా తందనాన. ॥పల్లవి॥

బ్రహ్మ మొకటె పరబ్రహ్మ మొకటె పర
బ్రహ్మ మొకటే పరబ్రహ్మ మొకటే. ॥తంద॥

కందువగుహీనాధికము లిందు లేవు
అందరికి శ్రీహరే అంతరాత్మ
ఇందులో జంతుకుల మింతా నొకటే
అందరికి శ్రీహరే అంతరాత్మ. ॥తంద॥

నిండార రాజు నిద్రించు నిద్రయు నొకటే
అండనే బంటునిద్ర అదియు నొకటే
మెండైన బ్రాహ్మణుఁడు మెట్టుభూమి యొకటే
చండాలుఁ డుండేటి సరిభూమి యొకటే. ॥తంద॥

అనుఁగుదేవతలకును అలకామసుఖ మొకటే
ఘనకీటపశువులకు కామసుఖ మొకటే
దిన మహోరాత్రములు తెగి ధనాఢ్యున కొకటే
వోనర నిఱుపేదకును వొక్కటే అవియు. ॥తంద॥

కొరలి శిష్టాన్నములు గొను నాఁక లొకటే
తిరుగుదుష్టాన్నములు తిను నాఁక లొకటే

పరగ దుర్గంధములపై వాయు వొకటే
వరుసఁ బరిమళముపై వాయు వొకటే. ॥తంద॥

కడఁగి యేనుఁగుమీఁదఁ గాయుయెండొకటే
పుడమి శునకముమీఁదఁ బొలయునెండొకటే
కడుఁ బుణ్యులనుబాపకర్ములను సరిగావ
జడియు శ్రీవెంకటేశ్వరు నామ మొకటే. ॥తంద॥ 151

178-వ రేకు. బౌళి

మచ్చికఁ బ్రపంచపుమరసే బ్రహ్మానంద
మిచ్చల తానే గురి యిన్నిటికి నాత్మ. ॥పల్లవి॥

లోచూపే వెలిఁ బడి లోకమయి తోఁచీని
ఆచూపే మరలితే నది మోక్షము
యేచి రెంటికి నెడమధ్య మీమాంసను
తాచి వొకఁడే గురి తా న్యాయ నాత్మ. ॥మచ్చి॥

మన సొక్కచోట నుండి మాయలై తోఁచీని
మనసు తనందుంటే మహా యోగ్యము
వెనక మునుపులకు వీడుఁబట్టు జనసము
కొన మొదలునుఁ దానే గురి యీయా నాత్మ. ॥మచ్చి॥

బయలు దునిసి బహుభానులై తోఁచీని
బయ లొక్కటే యఖండపరిపూర్ణము
నయమై శ్రీవెంకటనాథుకరుణచేత
జయమై తానున్నచోనే సత మాయ నాత్మ. ॥మచ్చి॥ 152

బౌళి

నందగోపనందనుండే నాఁటిబాలుఁడు
యిందు నేఁడే రేపల్లె నేచి పెరిగెను. ॥పల్లవి॥

పువ్వువంటిమట్టియాకుపొత్తిఁ బవళించ నేర్చె
యెవ్వఁడో కాని తొల్లె యీబాలుఁడు
మువ్వంకవేదములను ముద్దుమాఁటలాడ నేర్చె
యెవ్వరుఁ గొంత నేర్ప నేఁటికే వీనికి. ॥నంద॥

తప్పటడుగు లిడఁగ నేర్చె ధరణియందు నాకసమున
నెప్పుగా రసాతలమున నొంటి తొల్లియే
గొప్ప లెత్తి చూడ నేర్చె గోసెఁ జంద్రునందు పగలు
గొప్పసూర్యునందు నింకఁ గొత్త నేర్ప నేఁటికే. ॥నంద॥

మంచివెన్నబువ్వ లిప్పుడు మలసి యారగించ నేర్చె
సంచితముగ శ్రీవేంకటాద్రిమీఁదను
యెంచి యప్పలప్పలనుచు యెనసి కౌఁగిలించ నేర్చె
దించరాని వురముమీఁదదివ్యకాంతను. ॥నంద॥ 153

లలిత

అంతరాత్మ హరి గలఁ డంతే చాలు
యెంత కెంత చింతించ నేలా వెఱవ. ॥పల్లవి॥

వెనక జన్మపుగతి వివరించి నే నెఱఁగ
అనుగు మీఁదటిజన్మ మది యెఱఁగ
ననిచి యీజన్మము నానాఁటఁ దెలిసేము
యెనసి యీభవముల కేలా వెఱవ. ॥అంత॥

నిన్నటిదినముకత నిజమవ్వై తోఁచీని
కన్నుల నేపటిచేఁత కానఁగ రాదు
వన్ని నేఁటిదినము మున్ను నోఁచినట్లే
యెన్నఁగ నందుకున్న నా నేలా వెఱవ. ॥అంత॥

పరము నిహము నేఁ బైకొన నాయిచ్చ గాదు
హరి శ్రీవెంకటపతి యఖిలకర్త
శరణంటి నాతనికి స్వతంత్ర మతనిది
యిర వైతి నింకా నాకేలా వెఱవ. ॥అంత॥ 154

గుండక్రియ

అది మేల తా మాను మాయందు నిష్ఠూరమే కాక
చెదరి వి త్తొకటియుఁ జెట్టొకటి యౌనా. ॥పల్లవి॥

కడుఁ బుణ్యపాపాలుగలిగిజన్మము
చెడుఁ బుణ్యపాపాలు సేయ కుండీనా
పుడమిలో ముష్టిమానఁ బొడమిన శాఖలు
బడిముష్టిపంట్లై పండ కుండీనా. ॥అది॥

పంచేంద్రియాలఁ బుట్టి పరగినయీమేను
పంచేంద్రియాలమీఁదిభ్రమ మానీనా
పొంచి హేయములోనఁ బుట్టినకీటము లెల్ల
కొంచి హేయమే చవిగొన కుండీనా. ॥అది॥

శ్రీవెంకటేశ నీవు చేసినయీమాయలు
నీవల్ల మానుఁ గాక నేఁ గర్తనా
దైవమవై నాలోనఁ దగిలి నాదుర్గుణాలు
వేవేగ మానుపఁగ వెత దీరెఁ గాక. ॥అది॥ 155

శ్రీరాగం

అల్పశక్తివాఁడ నేను అధికశక్తివి నీవు
పొల్ప నెంతపనికిఁ బూనితి నయ్యా. ॥పల్లవి॥

నీపదధ్యానములోనే నిండెను నామన సెల్ల
యేపున నీసాకార మేమిట భావింతు నయ్య
చూపు నీసింగారమందే చొక్కి తగులాయ నిదే
ఆపి నే నీయంగకాంతు లవేమిటఁ జూతు నయ్య. ॥అల్ప॥

నాలుక నీకడలేసినామములే నుడిగిని
మేలిమి నీగుణము లేమిటఁ బొగడుదు నయ్య
గాలివంటిపీనులు నీకథలఁ దవిసె నయ్య
యీలీల నీయనంతమహిమ యెందు విందు నయ్య. ॥అల్ప॥

నీకు శరణని యిట్టె నేధన్యుఁడ నైతి
యీకడ నీసేవ సేసి యేమి గట్టుకొందు నయ్య
శ్రీకాంతుఁడవై నశ్రీవెంకటేశ నీకు
వ్రాకొని నాజన్మఫల మొకమొక్కు చాలు నయ్య. ॥అల్ప॥ 156

శౌళి

గరుడగమన గరుడధ్వజ
నరహరి నమోనమోనమో. ॥పల్లవి॥

కమలాపతి కమలనాభా
కమలజజన్మకారణిక
కమలనయన కమలాప్తకుల
నమో నమో హరి నమో నమో. ॥గరు॥

జలధిబంధన జలధిశయన
జలనిధిమధ్యజంతుకల
జలధిజామాత జలధిగంభీర
హలధర నమో హరి నమో. ॥గరు॥

ఘనదివ్యరూప ఘనమహిమాంక
ఘనఘనాఘనకాయవర్ణ
అనఘ శ్రీవెంకటాధిపతే హాం
అనుపమ నమో హరి నమో. ॥గరు॥ 157

179-వ రేకు. సాళంగనాట

జీవుని కేకాలము శ్రీహరి చేరువబంధువుఁ డీతఁడు
భావములోపలిపెరరేపకుఁడై భక్తి చేకొనును యీతఁడు. ॥పల్లవి॥

పరమున నిహమున వెంట వెంటనే పాయనిబంధువుఁ డీతఁడు
ధరఁ దనుఁ దలఁచిన మారుకు మారై తా రక్షించును యీతఁడు
నిరతిగ నింద్రియవిషయభోగముల విందులు వెట్టును యీతఁడు
వరుగతిఁ జిత్రపురూపుల దేహపుటుడుగర లిచ్చును యీతఁడు. ॥జీవు॥

వడిఁ గలకాలము యిరువదియొక్కటవావులబంధువుఁ డీతఁడు
బడిబడిఁ జైతన్యంబై యిన్నిటఁ బనులకు నోదగును యీతఁడు
జడిగొని యేకాంతలోకాంతమై మతిసంగతి నొప్పుఁ డీతఁడు
పొడలుచు వైదికలౌకికముల నొకపొత్తునఁ గుడుచును యీతఁడు. ॥జీవు॥

ఘననిధినిక్షేపము లిచ్చేటివుపకారపుబంధువుఁ డీతఁడు
అనయము వెరవకు మని యేకాలము నభయం బొసగును యీతఁడు
ననిచిన శ్రీవెంకటేశ్వరుఁడై యిటు నాపాలఁ గలుగు నీతఁడు
పనివడి అరులను సూడువట్టి కడుఁ బగ సాధించును యీతఁడు. ॥జీవు॥ 158॥

బౌళి

ఎంతమాత్రమున నెవ్వరు దలఁచిన అంతమాత్రమే నీవు
అంతరాంతరము లెంచి చూడఁ బిండంతే నిప్పటి యన్నట్లు. ॥పల్లవి॥

కొలుతురు మిము వైష్ణవులు కూరిమితో విష్ణుఁడని
పలుకుదురు మిము వేదాంతులు పరబ్రహ్మంబనుచు
తలఁతురు మిము శైవులు తగినభక్తులును శివుఁడనుచు
అలరి పొగడుదురు కాపాలికులు ఆదిభైరవుఁడనుచు. ॥ఎంత॥

సరి నెన్నుదురు శాక్తేయులు శక్తిరూపు నీ వనుచు
దరిశనములు మిము నానావిధులను తలఁపులకొలఁదుల భజింతురు
సిరుల మిమ్మునే యల్పబుద్ధిఁ దలఁచినవారికి నల్పం బవుదువు
గరిమల మిమునే ఘనమని తలఁచినఘనబుద్ధులకు ఘనుఁడవు. ॥ఎంత॥

నీవలనఁ గొరతే లేదు మరి నీరుకొలఁది తామెరవు
ఆవల భాగీరథిదరిబావుల ఆజలమే వూరినయట్లు
శ్రీవెంకటపతి నీ వైతే మముఁ జేకొనివున్న దైవ మని
యీవలనే నీశరణని యెదను యిదియే పరతత్త్వము నాకు. ॥ఎంత॥ 159

సాళంగం

నీవే మూలమువో నేరిచిన పెద్దలకు
దేవుఁడు నీయందులోనే తిరమాయ నిదివో. ॥పల్లవి॥

బాపురే వో దేహమా బాపురే వో నీవు
వోపి నేఁ బెట్టినకొద్ది నుందువు గా
రూపు నీవు గలిగితే రుచులెల్లఁ గానఁ గద్దు
చాపలాన ధర్మములు సాధింపఁ గలదు. ॥నీవే॥

మెచ్చితినో మనసా మెచ్చితివో నీవూ నా
యిచ్చకొలఁది నెందైనా నేఁగుదువు గా
అచ్చపునీకతమున నవుఁగాము లెంచఁ గద్దు
పచ్చిగా యేమూర్తైనా భావించఁ గలదు. ॥నీవే॥

మేలు మేలు నాలికె మేలు మేలు నీవు
వోలి యేమాటకునైనా నొనరుదు గా
చాలి నీవు మెలఁగంగ చదువు చదువఁ గద్దు
పోలించి శ్రీవెంకటేశుఁ బొగడఁగఁ గలదు. ॥నీవే॥ 160

లలిత

హరి నీవే బుద్ధి చెప్పి యాదరించు నామనసు
హరి నీవే నాయంతర్యామివి గాన. ॥పల్లవి॥

వనముగానికరివంటిది నామనసు
యెనఁగి సారెకు మదియించీఁ గాన
పొనఁగఁ బాదరసముఁబోలిననామనసు
అనము దించక సదా అల్లాడీఁ గాన. ॥హరి॥

వడి నడవులచింకవంటిది నామనసు
బడిబడిఁ బట్టఁ బట్టఁ బారీఁ గాన
కడఁగి విసరుపెనుగాలివంటిది మనసు
విడువక కన్నచోట విహరించీఁ గాన. ॥హరి॥

వరుస నిండుజలధివంటిది నామనసు
వొరసి సర్వము లోనై వుండీఁ గాన
గరిమ శ్రీవెంకటేశ కావవే నామనసు
సరి నీయానతి నీకే శరణనీఁ గాన. ॥హరి॥ 161

శాళి

జలజనాభ హరి జయ జయ
యిల మానేరము లెంచకు వయ్యా. ॥పల్లవి॥

బహుసుఖముల నీప్రపంచము
సహజగుణంబుల చంచలము
మహిమల నీ విది మరి దిగవిడువవు
విహరణ జీవులు విడువఁగఁ గలరా. ॥జల॥

పలునటనలయీప్రకృతి యిది
తెలియఁగఁ గడు నింద్రియవశము
కలిసి నీ వందే కాఁపురము
మలినపుజీవులు మానఁగఁ గలరా. ॥జల॥

యిరవుగ శ్రీవెంకటేశుఁడ నీమాయ
మరలుచ నీవే సమర్థుఁడవు
శరణనుటకే నే శక్తుఁడను
పరు లెవ్వారైనాఁ బాపఁగఁ గలరా. ॥జల॥ 162

180-వ రేకు. సామంతం

ఇందుకా కోరి పుట్టి యిట్టి బదుకు
పొందుల శ్రీహరిఁగొడిపొత్తుల మాబదుకు. ॥పల్లవి॥

బడబాగ్ని ఆఁకటిబారిఁ బడ్డబదుకు
పడతులకూటములఁ బడ్డబదుకు
వొడిలితోలినెమ్ముల వొడిగట్టేబదుకు
బడిఁ బుణ్యపాపాల పై తరవుబదుకు. ॥ఇందు॥

నాలుక గడచితేను నరకపుబదుకు
మాలమలమూత్రాల మూటగట్టేబదుకు
కాలమునడపివూర్పుగాలిఁబుచ్చేబదుకు
పాలుమాలేయింద్రియాల పంగెమాయబదుకు. ॥ఇందు॥

యింపుసుఖదుఃఖాల యెండనీడబదుకు
వంపుఁగామక్రోధాల మాటుబదుకు
జంపుల శ్రీవెంకటేశుశరణు చొరఁగ నేఁడు
సొంపు లిన్నిటా మాకు సుఖ మాయ బదుకు. ॥ఇంద॥ 163

రేవగుప్తి

నీ వెరఁగనిది లేదు నీయాజ్ఞ మోచితి నింతే
నీవాఁడ నింతే వారి నే నన(జోటేది. ॥పల్లవి॥

కన్నుల కింద్రైన(జూపుకలది స్వభావము
యెన్నఁగ నాయందుఁ బాప మెంచఁ జోటేది
విన్ననై చెవులు కింపు వినుట స్వభావము
పన్ని నకర్మాలు నన్నుఁ బైకొన(జోటేది. ॥నీవె॥

నాలికకుఁ జవి యైతే నమలుటే సహజము
నాలి అభోజ్యపునింద నాకుఁ బనేమి
మూలవాసనగొనేది ముక్కుకు సహజము
జోలిబంధములు నన్నుఁ జుట్టఁగఁ జోటేది. ॥నీవె॥

కాయము కాయముపొంతఁ గరగుటే ఆగుణము
నేయునిచేఁతలు నాపైఁ జెప్పఁ జోటేది
యీయెడ శ్రీవెంకటేశ యిన్నిటిలో నన్నుఁ బెట్టి
పాయక నాలో నుందువు పట్టఁగఁ జోటేది. ॥నీవె॥ 164

లలిత

ఇదివో వున్నార మింతట నంతట
వెదకి కదియకువిూ విష్ణునిమాయ. ॥పల్లవి॥

హరిదాసులము హరికింకరులము
కరివరదునిడింగరులము
యిర వెతోఁగితి ననక యొఱఁగ ననక
సరి మాగురు తిది సర్వేశుమాయ. ||ఇది||

హితులము శరణాగతులము కేశవ
వ్రతులము వైష్ణవమతులము
గతి నినుఁ జూసితి కడు నీక మామీఁద
తతి దయ మరవకు దైవముమాయ. ||ఇది||

శ్రీవైష్ణవులము శ్రీవెంకటపతి
భావింప నితనిపరికరము
యీవల నావల నిహపరములకును
తోవదొలఁగుమీ తోలిఁ తొలి మాయ. ||ఇది|| 165

రామక్రియ

ఇంతకంటేఁ దగుబంధు లింక నున్నారా
యెంతసేసినా నీకు నెదురాడేనా. ||పల్లవి||

కోపగించి చంకబిడ్డ గోరి తల్లి డించితేను
పై పైనే పడుఁగాక పాసి పోయీనా
వోపక నానేరముల కోగి నీవు వేసరితే
నీపాదాలే గతి గాక నే మానేనా. ||ఇంత||

చదివించేటయ్యగారు జంకించి చూచితేను
వాదిగి చదువుఁ గాక వోపననీనా
యెదుటిగుణములకు నెంత నీవు దొబ్బినాను
యిడె నీకే మొక్కుడుఁగా కింక మానేనా. ||ఇంత||

చెక్కు మీఁటి పాలు పెంచినదాది పోయఁగాను
గక్కన మింగుట గాక కాదనీనా
యిక్కడ శ్రీవెంకటేశ యిటుల రక్షించఁగ
నిక్కి నేమెరతుఁగాక నే మానేనా. ॥ఇంత॥ 166

మంగళకౌశిక

తే శరణ మహాం తే శరణ మహాం
కే శవకృష్ణ తే శరణం గతోస్మి. ॥పల్లవి॥

దశవిధావతార ధర్మరక్షకమూర్తి
దశమస్తకాసురదళన
దశదిశాపరిపూర్ణ తపనీయస్వరూప
దశావరణలోకతత్వాతీత. ॥తేశ॥

సహస్రలోచన సంతతవినుత
సహస్రముఖశేషశయనా
సహస్రకరకోటిసంపూర్ణ తేజా
సహస్రారదివ్యచక్రాయుధా. ॥తేశ॥

అనంతచరణ సర్వాధారాధేయ
అనంతకరదివ్యాయుధా
అనంతనిజకల్యాణగుణార్ణవ
అనంతశ్రీవెంకటాద్రినివాసా. ॥తేశ॥ 167

శంకరాభరణం

అదియే విష్ణుపదము ఆతుమకు నెలవు
అదే జననకారణ మాకాశపదమ్ము. ॥పల్లవి॥

మంచిమాఁట లైనాఁ గానిమాట లైన నొకచోట
ముంచి ముంచి యాఁకాశముననే యణఁగును
యెంచరాని నిట్టూర్పు లెన్ని వోడమినాను
అంచల నణఁగిపోవు నాకాశమునను. ||అది||

చూపు లెంతదవ్వైనా సూర్యచంద్రులఁ దాఁకి
ఆపొంతనే యణఁగు నాకాశమునను
రూపుల మైనీడలును రుచులఁ గాలత్రయము
పైపైనే యణఁగును బహిరాకాశమున. ||అది||

యిలఁ జీకటి వెలుఁగు యెంచ నహోరాత్రాలఁ
గలసి మెలఁగు నాకాశ తత్వమున
చలువై శ్రీవెంకటేశు సాకారనిరాకారా
లలరి వెలుఁగుచుండు నంతరాకాశమున. ||అది|| 168

181-వ రేకు. తెలుఁగు కాంబోది

చూచి మోహించ కుందురా సురలైన నరులైన
తాచి నీవు ముందరఁ బ్రత్యక్ష మైనను. ||పల్లవి||

భాగీరథి పుట్టినపాదపద్మములు
భోగపుఁ రునిజన్మభూమి నీతొడలు
యోగపునబ్రహ్మ లుండిననీనాభి
సాగరకన్యక లక్ష్మి సతమైనవురము. ||చూచి||

అందరి రక్షించేటిఅభయహస్తము
కంద నసురులఁ జంపేగదాహస్తము
సందడిలోకములయాజ్ఞాచక్రహస్తము
చెంది ధ్రువు నుతియించఁజేయుశంఖహస్తము. ||చూచి||

సకలవేదములుండేచక్కనినీమోము
శ్రీకల్పై తులసిదేవివుండేటిశిరసు
ప్రకటపుమహిమలఁ బాయని నీరూపము
నెకలి శ్రీవెంకటాద్రిపభుఁడ నీభావము. ॥చూచి॥ 169

లలిత

వాదు లేల చదువులు వారు చెప్పినవే కావా
వాదు లేల మీమాట వారికంటే నెక్కుడా. ॥పల్లవి॥

నాలుగువేదాలబ్రహ్మ నలి నెవ్వనిసుతుఁడు
వాలినపురాణాలవ్యాసుఁ డెవ్వనిదాసుఁడు
లీల రామాయణపువాల్మీకివసిష్ఠులు
ఆలకిం చెవ్వని గొల్చి రాతఁడే పో దేవుఁడు. ॥వాదు॥

భారత మెవ్వనికథ భాగవతము చెప్పిన
శూరుఁడై నశుకుఁడు యేదేవునికింకరుఁడు
సారపుశాస్త్రాలు చూచి సన్యసించి నుడిగేటి
నారాయణనామపునాథుఁడే పో దేవుఁడు. ॥వాదు॥

విష్ణువాజ్ఞ యని చెప్పేవిధిసంకల్ప మేడది
విష్ణుమాయ యని చెప్పేవిశ్వమంతా నెవ్వనిది
"విష్ణుమయం సర్వ" మనేవేదవాక్య మెవ్వనిది
విష్ణువు శ్రీవెంకటాద్రివిభుఁడే ఆదేవుఁడు. ॥వాదు॥ 170

నాట

ఇతని కితఁడే కాక యితరులు సరియా
మితిలోకా లితనిఘనిలోనే కావా. ॥పల్లవి॥

కమలనాభునిభయంకరకోపముతోడ
రమణ వేగోకరివరంబులు సరిసా
తమితోడఁ దల దుంచి తగినవరము లిచ్చె
అమరఁగ నరకాసురాదులకు నితఁడు. ॥ఇత॥

కరివరదునిపేరుగలసినతిట్లతో
పరదేవతలమంత్రపఠనలు సరియా
నిరతి శిశుపాలునినిందకు శిక్షించి
పరలోక మిచ్చినట్టిభావము వినరా. ॥ఇత॥

చలిమి శ్రీవెంకటేశుశరణాగతితోడ
బలిమి మించినబ్రహ్మపట్టము సరియా
వొలిసినధ్రువునకు వున్నతలోక మిచ్చె
అల బ్రహ్మలోకమున కదె మీఁదెఱఁగరా. ॥ఇత॥ 171

పాడి

గోరక్షై మొద లుండఁగఁ గోనలకు నీ కేల
వోరక్షైవ మితఁడే తుదఁ గలఫలము. ॥పల్లవి॥

క్రతువులు హరియే కర్మము హరియే
పితరులకు హరియే పెనుఁదృప్తి
సతతమంత్రములసారము హరియే
యితనిసేవే పో యిన్నిటిఫలము. ॥గోర॥

అనలము హరియే ఆహుతి హరియే
జననీజనకులసరవి హరే
పనివడి వేదముఁ బ్రణవము హరియే
మొనసితనిపూజ యిన్నిటిఫలము. ॥గోర॥

మేలికె హరియే యిరవును హరియే
వాలాయము సర్వము హరియే
కాలము శ్రీవెంకటగిరిహరియే
నేల నితనిశరణే సఫలంబు. ॥నా॥ 172

లలిత

దొంతివిషయములాల దొరలాల
చెంత మీఁదటిబుద్ధి చెప్పరో మాకు. ॥పల్లవి॥

దురితంబు లొకకొన్ని దుర్గుణము లొకకొన్ని
మరుగుటలు గొన్ని మర్మములు గొన్ని
ధర నెరుక లొకకొన్ని తగ నెరఁగములు గొన్ని
యిరవు మనపంట లివి యెందు వోయుదమో. ॥దొంతి॥

ఆస లొకకొన్ని మిథ్యాచారములు గొన్ని
వాసు లొకకొన్ని గర్వములు గొన్ని
సేసు లొకకొన్ని మీరినరుచులు నొకకొన్ని
యీసునఁ గడించితిమి యిముడఁ జోటేదో. ॥దొంతి॥

వైరాగ్యములు గొన్ని వరభక్తు లొకకొన్ని
నేరుపులు గొన్ని యిన్నియును గలిగి
యీరీతి శ్రీవెంకటేశుగతి చేరితిమి
వేర మిము మీరితిమి మాకు గతి యేదో ॥దొంతి॥ 173

శుద్ధవసంతం

పవుపాయములు మా కిఁకఁ బనికిరావు
నీవే హరి కావవే నిరుహేతుకమున. ॥పల్లవి॥

యివల నింద్రియజయం బేడ నే నేడ
భువి నింద్రియములతోఁ బుట్టె నీతనువు
అవల నిశ్చలబుద్ధి అది యేడ నే నేడ
భవము చంచలమనసు పంగెనే యెపుడు. ||ఏవు||

యెలమిఁ గర్మవిముక్తి యేడ నే నేడ
తెలియంగఁ గర్మాధీన మీ బ్రదుకు
కుళకమగుసాత్వికపుగుణ మేడ నే నేడ
కలియుగం బిది యిందుఁ గలవాఁడ నేను. ||ఏవు||

తనివోనిఘోరతప మేడ నే నేడ
అనిశంబు నీకు శరణాగతుఁడను
యెనలేని శ్రీవెంకటేశ్వరుఁడ నీబిరుదు
కనుఁగొనఁగ శరణాగతపారిజాతం. ||ఏవు|| 174

182-వ రేకు సామంతం

సమబుద్ధే యిందరికి సర్వవేదసారము
సముఁ డెందరికి హరి సాధనమో యయ్యా. ||పల్లవి||

చీమకుఁ దనజన్మము చేరి సుఖమై తోఁచు
దోమకుఁ దనజన్మము దొడ్డసుఖము
ఆమని యీఁగకు సుఖ మాజన్మమై తోఁచు
యేమిటా నెక్కువసుఖ మెవ్వరి కేదయ్యా. ||సమ||

జంతురాసులకు నెల్లా జననము లొక్కటే
అంతటాను మరణము లవి యొక్కటే
చెంత నాహారనిద్రలు స్త్రీసుఖా లొక్కటే
యింతటా నిందు కంటే నెవ్వా రేమి గట్టిరయ్యా. ||సమ||

ఇందులోన నెవ్వరైనా నేమి శ్రీవెంకటపతి
నందముగాఁ దలఁచిన దది సుఖము
యెందుఁ జూచినా నితఁ డిందరిలో నంతరాత్మ
చందముగా నెవ్వరికి స్వతంత్ర మేదయ్యా. ॥పదము॥ 175

బౌళి

కరుణానిధివి గాన కాచితే నేమో కాని
సరికి జేసికి నిన్ను జరయఁ జోటున్నదా. ॥పల్లవి॥

కాయములోపలినిన్ను గని మని కొలువక
ఆయపుఁగర్మమె బ్రహ్మ మని వుంటిని
చీయనినాచేఁతకు నే సిగ్గువ డుండుట గాక
ఆయ మేమైనా నిన్ను నడుగఁ జోటున్నదా. ॥కరు॥

సకలమై తన్మయుఁడవై సరి నాలో నుండఁగాను
వికటపువిషయాలవెంటఁ బారితి
వొకరు రక్షించఁగా వేరొకరిపాలైననాకు
తుకతుకలే కాక దూరఁగఁ జోటున్నదా. ॥కరు॥

పట్టి శ్రీవెంకటగిరిఁ బ్రత్యక్షమై యుండఁగాను
యిట్టు నట్టువై కుంఠ మేల కోరేను
దిట్టనై నానేరమి నే తెలిసి నవ్వుట యింతే
యిట్టే నీచిత్తము గాక యెంచఁగఁ జోటున్నదా. ॥కరు॥ 176

శంకరాభరణం

ఇన్నిటా నొరయక యెఱు కేది
నెన్ను నికృపఁగా వెలసేది. ॥పల్లవి॥

కోపము మతిలోఁ గుందినపుడు వో
పాపము లన్నియుఁ బాసేది
తీపులయాసలు దీరినపుడు వో
తాపత్రయములు దలఁగేది. ||ఇన్ని||

ఘనకర్మంబులు గడచినపుడు వో
వెనుకొను భవములు విడిచేది
మునుకొని యింద్రియములు పెడిసఁ బో
పనివడి విరక్తి బలిసేది. ||ఇన్ని||

ఆకటిరుచు లివి యణఁగినపుడు వో
చేకొని సుఖమును జెందేది
యీకడ శ్రీవెంకటేశ్వరుశరణము
పైకొనినను బో బదికేది. ||ఇన్ని|| 177

సాళంగనాట

సకలోపాసకులకు నందును సగుణం బే ప్రమాణము
సకలమునీంద్రులు పూజించే యీసాకారమే ప్రమాణము. ||పల్లవి||

సగుణం బని నిను గొందరు సరి నిర్గుణ మని కొందరు
వగలఁ బెక్కుగతిఁ జదివినకొలఁదుల వారికి వారే వాదింతురు
అగణితస్వతంత్రుఁడవు గాన అల వాల్మీకి యిట్టి ట్టనకే
అగు "నిర్గుణాయ గుణాత్మనే" యని ఆనతి యిచ్చుటే ప్రమాణము. ||సక||

"సోహం" బని కొందరు "దాసోహం" బని కొందరు
సాహసవృత్తుల రెండుదెరంగుల సకలవివేకులు భజింతురు
దేహధారియై "దాసోహం" బని తేరి శుకుఁడు మీలోఁ గలసె
సోహంభావన సర్వజగత్తులఁ జూసినదే ప్రమాణము. ||సక||

ఆఱుశాస్త్రముల నాఱుమతంబుల నాఱుగర్మముల నైనాను
యీఱీతిల మిము శరణని కొలువక యెవ్వరి కుపాయము లేదు
నారదాదులగుభక్తు లిందరును నానాగతు లరసి చూచి
సారపుశ్రీవెంకటపతి మీకే శరణనుటే ప్రమాణము. ||సక|| 178

లలిత

ఇల జాణతనము లిన్నిటికిఁ గలదు
తలఁపే కూళ్లై తగిలీఁ గాని. ||పల్లవి||

మఱవదు దేహము మహిఁ దనగుణములు
గుఱి నాహారము గొను నెపుడు
మఱవ వింద్రియములు మర్మస్థలములు
మఱచితి నను నే మరులో కాని. ||ఇల||

చెదరదు కర్మము నేసినంతయును
పొదిగి జీవమును భోగించును
చెదరదు సంసారశీతలబంధము
మదిఁ జెదరేది నామరులే కాని. ||ఇల||

తొలఁగవు మాయలు తొడరి ప్రపంచము
కలవలెఁ బెనగొని కదిసీని
బలుశ్రీవెంకటపతికృపచే నాకు
తొలఁగె భవము లెటు దూరీనో మరులు. ||ఇల|| 179

మాళవి

హరి నెఱఁగనిజన్మ మది యేలా ఆ
సరుస నాతఁడులేనిచదు వేలా. ||పల్లవి||

దయదొలఁగినయట్టి తప మేలా
భయములేనియట్టి భక్తేలా
ప్రియముమానినయట్టిపెనఁ గేలా మంచి
క్రియావిరుద్ధపుకీర్తన లేలా. ||హరి||

ఫలములేనియట్టిపను లేలా కడు
గలిమిలేనియట్టిగర్వ మేలా
బలిమిలేనియట్టిపంత మేలా శౌరి
దలఁచలేనియట్టితను వది యేలా. ||హరి||

తన కమరనిదొరతన మేలా
చనవులేనియట్టిసలిగె యేలా
యెనలేని శ్రీవెంకటేశ్వరుని శరణని
మనఁగలిగినమీఁద మరిచింత లేలా. ||హరి|| 180

183-వ రేకు. లలిత

దోమటి నిం తెరఁగరా తొల్లిటివారు
వామదేవవసిష్ఠవ్యాసాదులు. ||పల్లవి||

తానే దైవ మైతే తప మేల జప మేల
పూని సారెఁ బూజించేపూజ లేల
కూనువంగి యింటింటఁ గోర నేల వేఁడ నేల
యీనెపాన లోక మెల్లా నేలరాదా తాను. ||దోమ||

తగఁ దా స్వతంత్రుఁడై తే దరిద్రదుఃఖము లేల
నొగిలి వ్యాధులచేత నొవ్వ నేల
నగుఁబాటులై నజననమరణము లేల
ముగురువేల్పులదండ మొనచూపరాదా. ||దోమ||

శ్రీవెంకటేశుఁడే శేఖరపుదైవ మని
సావధానుఁ డితనికిశరణు చొచ్చి
భావములోపలఁ దనపాపబంధములఁ బాసి
తావుల నాతనికృప దండ చేరరాదా. ॥దో॥ 18

గుండక్రియ

అవియు నాకుఁ బ్రథమాచార్యులు
తవిలి యీనెపము మిమ్ముఁ దలఁపించుఁ గాన. ॥పల్లవి॥

ధనవాంఛమతిలోనఁ దగిలినప్పటివేళ
దనుజారి మీమీఁద దలఁపు గలుగు
పొనిగి భయదుఃఖములఁ బొరలినప్పటివేళ
పనివ్రాని మీమీఁది భక్తి గలుగు. ॥అవి॥

చెలఁగి పాపములు మించినవేళ హరి మీ
నలువునామోచ్చారణంబు గలుగు
బలిమి భవరోగముల బడలినప్పటివేళ
పలుమారు మీసంప్రార్థనలు గలుగు. ॥అవి॥

యిన్నిటాఁ దొలఁగి మిము నెరిఁగి కొలిచినవేళ
మన్ననలపరిణామంబు గలుగు
వున్నతపుశ్రీవెంకటోత్తముఁడ మిము నెదుట
గన్నయీవేళ సౌఖ్యంబులే కలుగు. ॥అవి॥ 182

లలిత

ఈతని మరచి వుంటి మిన్నాళ్లును
యీతల నేఁ డెచ్చరించె నీతఁడే పో విష్ణుఁడు. ॥పల్లవి॥

తల్లియై పోషించు తండ్రియై రక్షించు
వుల్లపుబంధువుఁడై వోడ లరయు
మెల్లనె దాతై యిచ్చు మేలుఁతయై యాదరించు
యెల్లవిధబంధువుఁడు యీతఁడే పో విష్ణుఁడు. ॥ఈత॥

యేలికయై మన్నించు నిష్టుఁడై బుద్ధిచెప్పు
చాలుమానిసియై యంచలఁ దిరుగు,
బాలుఁడై ముద్దుచూపు ప్రాణమై లోన నుండు
యీలాగులబంధుఁ డీతఁడే పో విష్ణుఁడు. ॥ఈత॥

దేవుఁడై పూజ గొను దృష్టిగోచరమై
శ్రీవెంకటాద్రిమీఁద సిరు లొసగు
తానై యొడ మిచ్చు తలఁపై ఫల మిచ్చు
యీవల నావల బంధుఁ డీతఁడే పో విష్ణుఁడు. ॥ఈత॥ 183

లలిత

పీదిలోన నదే కదే విష్ణుపదము
ఆదెసనే పాయకుండు నాదిమూలము. ॥పల్లవి॥

చూచేటిచూపులకును సూటైయెనమొదలేదో
యేచి వినుకలిమర్మ మెందు దాఁకీనో
వాచవిచవులుచూచేవంటశాలచో టేదో
ఆచాయనే వుండు నాదిమూలము. ॥పీది॥

పూపతలపోఁతలకు పుట్టినయి ల్లది యేదో
పైపై నూర్పులు నిలుపఁగఁ జో టేదో
మాపులు నిద్రించువేళ మరచేటిచో టేదో
ఆపొరుగుననే వుండు నాదిమూలము. ॥పీది॥

నేరిచినవిద్య లెల్లా నించి దాఁచేచో టేదో
కోరనియానందముకోన యేదో
ఆరయ శ్రీవెంకటేశుఁ డాడనే పాయక వుండు
ఆరితేరినాతఁ డితఁ డాదిమూలము. ॥వీది॥ 184

బౌళి

దేహి నిత్యుఁడు దేహము లనిత్యాలు
యీహల నామనసా యిది మరవకుమీ. ॥పల్లవి॥

గుదిఁబాఁతచీర మాని కొత్తచీర గట్టినట్టు
ముదిమేను మాని దేహి మొగిఁ గొత్తమేను మోచు
అదన జంపఁగ లేవు ఆయుధము లితని
గదిసి యగ్నియు నీరు గాలియుఁ జంపఁగ లేవు. ॥దేహి॥

ఈతఁడు నరకుపడఁ డీతఁ డగ్నిఁ గాలఁడు
యీతఁడు నీట మునుఁగఁ డీతఁడు గాలిఁ బోఁడు
చేతనుఁడై సర్వగతుండై చలియించఁ డేమిటను
యీతల ననాది యీతఁ డిరవు గదలఁడు. ॥దేహి॥

చేరి కానరానివాఁడు చింతించరానివాఁడు
భారపువికారాలఁ బాసినవాఁ డీయాత్మ
ఆరయ శ్రీవెంకటేశు నాధీన మీతఁ డని
సారము దెలియుటే సత్యం జ్ఞానము. ॥దేహి॥ 185

బౌళి

హరినే వొకటే యనంతము
గురుబోధలకును కొలఁదే లేదు. ॥పల్లవి॥

తలఁచినకొలఁదే తనలో భావము
నిలిపినకొలఁదే నేమము
పలికినకొలఁదే పరమగు సత్యము
యిల నెవ్వరికిని యెక్కుడు లేదు. ॥హరి॥

జరపినకొలఁదే సకలాచారము
నెరపినకొలఁదే నిజకీర్తి
తిరము సేయుకొలఁదే ధర్మంబును
యిరవుగ నందుకు నెక్కుడు లేదు. ॥హరి॥

సేసినకొలఁదే చేకొనుకర్మము
రోసినకొలఁదే రుచివిరతి
ఆసల శ్రీవెంకటాధిపుశరణను
దాసుఁడే యెక్కుడు తప్పే లేదు. ॥హరి॥ 186

184-వ రేకు. లలిత

ఇది యరుదను నొకఁ డిది యరుదని చెప్పు
యిది యరుదని విను నెవ్వఁడు నెఱఁగఁడు. ॥పల్లవి॥

పుట్టినవానికి నెల్లా భువి మరణము నిత్య
మట్టె చచ్చినవారి కవ్వల జననము
పుట్టనినాఁ డైతేను పొడ గాన రాదు మేను
కొట్టఁగొనఁ గాన రాదు కొన్నాళ్లే కాని. ॥ఇది॥

జీవుఁడు నిత్యుఁ డేమిటాఁ జెరుపఁగరానివాఁడు
యీవివేకము దెలిసి యేజాతివారైనా
దైవికమే నమ్మి తమధర్మములఁ బాయ రాదు
సావధాన మిదియే సంసారయోగము. ॥ఇది॥

చిత్తమా నీలోపలను శ్రీవేంకటేశ్వరుఁడు
పొత్తునఁ గూడున్నవాఁడు పొదిగి పాయకు నీవు
యెత్తి నాదేహగుణము యిది జీవగుణ మిది
యిత్తలాదైనగుణము యిది మఱవకుమీ. ॥ఇది॥ 187

ముఖారి

నాకు నీవు గలవు హరి నాలోపలనుండి
పైకొని యిన్నియు బదుకనీవయ్యా. ॥పల్లవి॥

పసిగొని రుణానుబంధముకొలఁదే
పసులునుఁ బడతులు బహుసుతులు
వసము గావు తమవంతులు దీరిన
పసగా నవియే బదుకనీవయ్యా. ॥నాకు॥

పెనగొని భటులకుఁ బెట్టినకొలఁదియు
పనులును గీర్తులు పంతములు
అనువులు దప్పను అవిగడమైతే
పనివడి యివియే బదుకనీవయ్యా. ॥నాకు॥

కడుసంపదలును కాలముకొలఁదే
బడి బడిఁ జవులై ఫలియించు
యెడపక శ్రీవేంకటేశుఁ డిచ్చె నివే
పడసితి మివియును బదుకనీవయ్యా. ॥నాకు॥ 188

సామంతం

నారాయణాచ్యుతానంత గోవింద హరి
సారముగ నీకు నే శరణంటినే. ॥పల్లవి॥

చలువయును వేఁడియును సటలసంసారంబు
తొలఁకు సుఖ మొకవేళ దుఃఖ మొకవేళ
ఫలము లివె యీరెండుఁ బాపములు పుణ్యములు
పులుసుఁ దీపునుఁ గలపి భుజియించినట్లు. ॥నారా॥

పగలురాత్రులరీతి బహుజన్మమరణాలు
తగుమేను పొడచూపు తనుఁ దానె తొలఁగు
నగియించు నొకవేళ నలఁగించు నొకవేళ
వొగరుఁగారపువిడె ముబ్బించినట్లు. ॥నారా॥

యిహముఁ బరమునువలెనె యెదిటికల్లయు నిజము
విహరించు భ్రాంతియును విభ్రాంతియును మతిని
సహజశ్రీవెంకటేశ్వర నన్నుఁ గరుణించి
బహువిధంబుల నన్నుఁ బాలించవే. ॥నారా॥ 189

గుండక్రియ

కలుగుట కలిగిననాఁడే నే ఘనపాపములకు దొలంగినా
యెలమి నే నిప్పుడే యెరిగితిని యిన్నాళ్లీమతి లేదు. ॥పల్లవి॥

జనియించినవే నిటకమునుపుసకలయోనిగతజన్మములు
కనుఁగొని యవె నే సారెకు బలుమరు ఘనవర్ణాశ్రమధర్మములు
అనుభవించినవే సకలార్థంబులు అయిహికవిషయము లన్నియును
మనసున వాకున శ్రీహరి నొకనినె మఱచియుఁ దలఁచుట లేదు. ॥కలు॥

తిరిగినవే నే నాసలకొరకును దిక్కు లన్నియును నేను
యిరవుగ తొల్లియు నెఱిఁగినవే యీసంసారపుసుఖము లివి
పొరలినవే నేఁ గామినీజనులపొందులసుఖములభోగములు
యెరవులదొకటే శ్రీహరిదాస్యం బిది గతి యని యెరుఁగుట లేదు. ॥కలు॥

గడియించినవే నేఁ బూర్వకాలమున ఘనమగుసంపద లిన్నియును
నొడిగినవే నే శబ్దజాలములు నోరఁ గొలఁదులివి యిన్నియును
తడఁబడి నే నిటు సకలోపాయపుధర్మము లిన్నియుఁ జూచితిని
యెడపక శ్రీవేంకటేశ్వరు శరణం బిటువలెఁ జేరుట లేదు. ॥కలు॥ 190

లలిత

నీ వొక్కఁడవే నాకుఁ జాలు నీరజాక్ష నారాయణ
నీవె నాకు గతి యని తెలిసితి నెక్కొని యితరము వృథా వృథా. ॥పల్లవి॥

మీనామోచ్చారణమే మెరసినదుఃఖనివారణము
మీనామోచ్చారణమే మెలఁగుశుభకరము
నానావేదశాస్త్రములు నవపురాణేతిహాసములు
మీనామములోనే వున్నవి మిగిలిన విన్నియు వృథా వృథా. ॥నీవొ॥

నీపాదమూలము నింగియు భువియు రసాతలము
నీపాదమూలము నిఖిలజీవపరిణామములు
దీపించిన చరాచరంబులు దివ్యులు మునులును సర్వమును
నీపాదమూలమే మరి నెరి నితరంబులు వృథా వృథా. ॥నీవొ॥

దేవ మీతిరుమే దిక్కును బ్రహ్మాండాధారము
దేవ మీతిరుమే సుత్పత్తిస్థితిలయమ్ములకును ఆకరము
శ్రీవెంకటపతి నాభావము చిత్తమ్మునీకే సమర్పణ
దేవ మీశరణము చొచ్చితి దిక్కు లన్నియును వృథా వృథా. ॥నీవొ॥ 191

185-వ రేకు. గుండక్రియ

దేవునికి దేవికిని తెప్పలకోనేటమ్మ
వేవేలు మొక్కులు లోకపావని నీ కమ్మా. ॥పల్లవి॥

ధర్మార్థకామమోక్షతతులు నీసోబనాలు
అర్మిలి నాలుగువేదా లదె నీదరులు
నిర్మలపునీజలము నిండుసప్తసాగరాలు
కూర్మము నీలోఁతు వో కోనేరమ్మా. ॥దేవు॥

తగినగంగాదితీర్థములు నీకడల్లు
జగతి దేవతలు నీజలజంతులు
గగనపుఁబుణ్యలోకాలు నీదరిమేడలు
మొగి నీచుట్టుమాఁకులు మునులోయమ్మా. ॥దేవు॥

వైకుంఠనగరమువాకిలే నీయాకారము
చేకొనుపుణ్యములే నీజీవభావము
యేకడను శ్రీవెంకటేశుఁడే నీవునికి
దీకొనినీతీర్థ మాడితిమి కావవమ్మా. ॥దేవు॥ 192

కాంబోది

నన్నారఁగ లేనయ్యో నాయంతర్యామై
వున్నతపుహరి నాలో నున్నాఁడట. ॥పల్లవి॥

యిల నేడుజానలమే యిందులోనివాఁడ నింతే
తలఁపు బ్రహ్మాండాలు దాఁటి పోయీన్యాని
కలువరేకులంతేసికన్నులవాఁడ నింతే
సొలసి చూపాకాశమే చూరగొనీని. ॥నన్నా॥

వెడవెంట్రుకదూరేటివీనులవాఁడ నింతే
కడలేనిశబ్దము లొక్కట వినేను
నడుమనే నల్లెఁడంతనాలికెవాఁడ నింతే
వుడివోనిసుద్దు లెల్లా నుగ్గడించేను. ॥నన్నా॥

లచ్చనఁ బదారంగుళాల ప్రాణ మింతే
కుచ్చికాలపుదినాలు గొలచీని
కొచ్చిన శ్రీవెంకటేశుకొలువుడుబంట నింతే
పచ్చియింద్రియాల కెల్లాఁ బంపు సేసేను ॥నన్నా॥ 193

సామంతం

నిక్కమైననాలోని నెలవు గాన లేను
దిక్కు నీవే హరి నా తెలి వేఁటి తెలివి. ॥పల్లవి॥

నీటిలో మునిఁగి వచ్చి నిర్మలుఁడ ననుకొందు
గాటమై యావేగి లేచి కా నందును
తేటల ఆదేహమే దిష్టము ఆ నేనే
పాటిలేనిభావపునాబదు కేఁటిబదుకు. ॥నిక్క॥

మొన్న నొకబంటు నేలి యేలికె నే ననుకొందు
పన్ని నే నొకరిఁ గొల్చి బంట నందును
మున్నిటినామనసె మొదలినాపుట్టుగే
యిన్నివికారాలనామెరు కేఁటిమెరుక. ॥నిక్క॥

కాంచనము చేత నుంటే కలవాఁడ ననుకొందు
పెంచి యొకవేళ నేఁ బేద నందును
కంచుమాయఁ బొరలఁగాఁ గాచితి శ్రీవెంకటేశ
కొంచినయిన్నాళ్లు నాగుణ మేఁటిగుణము. ॥నిక్క॥ 194

మాళవి

అరు దరుదు నీమహి మతిమానుషము చూడ
పురుషోత్తమనుదివ్యపురజగన్నాథా. ॥పల్లవి॥

పసులఁ గాచే దేవ బ్రహ్మ నుతియించు దేవ
సిసువా దేవ నాలుగుచేతుల దేవ
కొసరి వేలనే యేడ కొండగొడుగెత్తు దేవ
వసమా నిన్నుఁ బొగడ వరజగన్నాథా. ॥అరు॥

జనవేష మేడ పారిజాతము దెచ్చిన దేడ
తనివెన్నముచ్చి మేడ దైవికమేడ
పని బండిబోయిఁ డేడ బాణుని నరకు దేడ
వినఁ గత నీమహిమ విష్ణు జగన్నాథా. ॥అరు॥

కమ్మి రోలఁ గట్టు దేడ గరుడవాహన మేడ
దొమ్మి భద్రసుభద్రులతోఁ బుట్టు వేడ
చిమ్ముల నిలగిరిని (?) శ్రీవెంకటాద్రిమీఁద
నుమ్మడి నిరవుకొంటివో జగన్నాథా. ॥అరు॥ 195

మాళవిగౌళ

కలియుగ మెటులైనాఁగలదుగా నీకరుణ
జలజాక్ష హరి హరి సర్వేశ్వరా. ॥పల్లవి॥

పాప మెంత గలిగినఁ బరిహరించేయందుకు
నాపాలఁ గలదుగా నీనామము
కోప మెంతగలిగిన కొచ్చి శాంత మిచ్చుటకు
నేపట్టి కలవుగా నాచిత్తములో నీవు. ॥కలి॥

ధర నింద్రియా లెంత తరము కాడిన నన్ను
సరిఁ గావఁ గద్దు గా నీశరణాగతి
గరిమఁ గర్మబంధాలు గట్టినతాళ్లు వూడించ
నిరతిఁ గలదు గా నీభక్తి నాకు. ॥కలి॥

హితమైనయిహపరా లిష్టమైన వెల్లా నిత్యా
సతమై కలదు గా నీసంకీర్తన
తతి శ్రీవెంకటేశ నాతపము ఫలియింపించ
గతి గలదు గా నీకమలాదేవి. ||కలి|| 196

గుండక్రియ

జయమంగళము నీకు సర్వేశ్వరా
జయమంగళము నీకు జలజవాసినికి. ||పల్లవి||

శరణాగతపారిజాతమా
పొరినసురలపాలిభూతమా
అరుదయినసృష్టికి నాదిమూలమా వో
హరి నమో పరమపుటాలవాలమా. ||జయ||

సకలదేవతాచక్రవర్తి
వెకలివై నిండినవిశ్వమూర్తి
అకలంకమైనదయానిధి
వికచముఖ నమో విధికి విధి. ||జయ||

కొలచినవారలకొంగుపైడి
మలిగినవారికి మొనవాడి
కలిగినశ్రీవెంకటరాయా
మలసి దాసులమైనమాకు విధేయా. ||జయ|| 197

185-వ రేకు. దేవగాంధారి

అణురేణుపరిపూర్ణమైనరూపము
అణిమాదిసిరి యంజనాద్రిమీఁదిరూపము. ||పల్లవి||

వేదాంతవేత్త లెల్లా వెదకేటిరూపము
ఆదినంత్యములేని యారూపము
పాదుగయోగీంద్రులు భావించురూపము
యీదెస నిదివో కోనేటిదరిరూపము. ॥అణు॥

పాలజలనిధిలోనఁ బవళించేరూపము
కాలపుసూర్యచంద్రాగ్ని గలరూపము
మేలిమి వైకుంఠాన మెరసినరూపము
కీలైన దిదే శేషగిరిమీఁదిరూపము. ॥అణు॥

మంచినబ్రహ్మాదులకుమూలమైనరూపము
కొంచనిమఱ్ఱాకుమీఁదికొనరూపము
మంచిపరబ్రహ్మమై మమ్మునేలినరూపము
మెంచఁగ శ్రీవెంకటాద్రి నిదేరూపము. ॥అణు॥ 198

గుండక్రియ

నే నేమీఁ జేయఁగ లేను నీవు పరిపూర్ణుఁడవు
హీనుఁడ నే నధికుఁడ వన్నిటా నీవు. ॥పల్లవి॥

దండము వెట్టుట నాది తప్పు లోఁగొనుట నీది
నిండి నీ వెప్పుడు దయానిధివి గాన
అండఁ జేరుకొంట నాది అందుకు నూఁకొంట నీది
దండియైనదేవదేవోత్తముఁడవు గాన. ॥నేనే॥

శరణు చొచ్చుట నాది సరుగఁ గాచుట నీది
పరమపురుష శ్రీపతివి నీవు
విరులు చల్లుట నాది వేవే లిచ్చుట నీది
హరి నీవు భక్తసులభుఁడ వటు గాన. ॥నేనే॥

దాసుఁడ ననుట నాది తప్పక యేలుట నీది
ఆసదీర్చే వరదుఁడ వటు గాన
నీసేవ యొక్కటి నాది నిచ్చలుఁ గైకొంట నీది
యీసులేని శ్రీవెంకటేశుఁడవు గాన. ॥నేనే॥ 199

బౌళి

ఎట్టైనాఁ గావక పోదు యే నెంత సేసినాను
యిట్టే నీకు శరణంటి నిదియే తెరఁగు. ॥పల్లవి॥

చేకొని నే మొక్కఁగాను చేతులు గోయఁగ రాదు
ఆకడఁ దప్పాకుఁ దగినాజ్ఞ మాన రాదు
కైకొని యపరాధాలే కావించితి నెన్నైనా
యీకడ నీశరణంటి నిఁకనో తెరఁగు. ॥ఎట్టై॥

చిక్కి దైన్యపడఁగాను చెలఁగి ఖండించ రాదు
చక్కఁగా నాద్రోహాలు సైరించ రాదు
అక్కడఁ జూచిన శరణాగతబిరుదు నీకు
యిక్కడ నీశరణంటి నిఁకనో తెరఁగు. ॥ఎట్టై॥

సేవ సేయుచుండఁగాను జీతము మానుప రాదు
యీవిధి నాన వ్రాసితే నిందుకో రాదు
దేవుఁడ నిన్నుఁ గొలిచి తెగి కర్మా లుడిగితి
యీవల శ్రీవేంకటేశ యిఁకనో తెరఁగు. ॥ఎట్టై॥ 200

గుండక్రియ

ధరలో "యద్భావం తద్భవ తనేఁ" గాన
హరిమయమే జగ మంతాను. ॥పల్లవి॥

మహి నెదిటివారందు మలినము దలంచిన
తహతహ మనసే తా మలినము
వహి నెదిటందు భావనము భావించిన
బహువిధముల దానూ భావనమే. ॥ధర॥

యెక్కువ నెదిటిపాపా లెంచి నిందించేటి
నిక్కపునాలుక తానే నిందితము
వొక్కటై యెదిటిపుణ్యా లుగ్గడించి ఘన మంటే
దక్కినపుణ్యపుజిహ్వా తానూ ఘనమే. ॥ధర॥

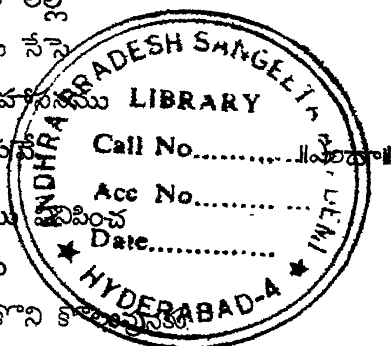
సారె శ్రీవెంకటపతి సగుణము దలంచిన
సారపుజీవుడు తాను సగుణమే
నేరుపుల నాతనినిర్గుణము దలంచిన
తారతమ్యములు లేని తానూ నిర్గుణమే. ॥ధర॥ 201

భూపాలం

ఎందాక నిద్ర నీ కదె తెల్లవారెఁ గదె
యిందిరారమణ నీ విటు మేలుకొనవే. ॥పల్లవి॥

కమలనాభుఁడ నీకు గంగాదినదు లెల్ల
నమర మొకమజ్జనం బాయితము సేసె
తమితోడఁ గనకాద్రి తానే సింహాసనము
విమలమై యొప్పె నదే విచ్చేయవే ॥ఎందా॥

హరి నీకు నజుఁడు పంచాంగంబు వినిపించ
నిరతమగువాకిటను నిలిచినాఁడు
సురలు నీయవసరము చూచుకొని కొలువునకు
సరవి నాయిత్తపడి సందడించేరు. ॥ఎందా॥

కామధేనువు వచ్చె కనుఁగొనుటకై నీకు
శ్రీమహాదేవి నీచేలాగు కదివో
యీమహిమ శ్రీవెంకటేశ నీకే చెల్లె
కామించి యన్నియునుఁ గైకొంటి విపుడు. ॥ఎందా॥ 202

సాళంగనాట

రామా రామభద్ర రవివంశరాఘవ
యేమి యరు దిది నీ కింతటివానికిని. ॥పల్లవి॥

నాఁడు రావణుతలలు నఱికినలావరివి
నేడు నాపాపములు ఖండించ రాదా
వాఁడిప్రతాపముతోడ వారిధి గట్టిననాటి
వాఁడ విట్టె నామనోవార్ధిఁ గట్ట రాదా. ॥రామా॥

తనిసి కుంభకర్ణాదిదైత్యుల గెలిచితివి
కినిసి నాయింద్రియాల గెలువ రాదా
మొనసి హరునివిల్లు మొక్కువెట్టి వంచితివి
ఘనము నాదుర్గుణము కడు వంచ రాదా. ॥రామా॥

సరుస విభీషణుఁడు శరణంటేఁ గాచితివి
గరిమ నే శరణంటేఁ గావ రాదా
తొరలి శ్రీవెంకటేశ దొడ్డు గొంచ మెంచ నేల
యిరవై లోకహితాన కేదైనా నేమిరా. ॥రామా॥ 203

187-వ రేకు. లలిత

అని యాన తిచ్చెఁ గృష్ణుఁ డర్జునునితో
ఘని యాతని భజించు విషేకమా, ॥పల్లవి॥

"భూమిలోను చొచ్చి సర్వభూతప్రాణుల నెల్ల
దీమసాననే మోచేటిదేవుఁడ నేను
కామించి సస్యములు గలిగించి చంద్రుఁడనై
తేమల బండించేటిదేవుఁడ నేను. ॥అని॥

దీపనాగ్నినై జీవదేహములయన్నములు
తీపుల నరగించేటిదేవుఁడ నేను
యేపున నిందరిలోనిహృదయములోన నుందు
దీపింతుఁ దలఁపుమరపై దేవుఁడ నేను. ॥అని॥

వేదములన్నిటిచేతా వేదాంతవేత్తలచేతా
ఆది నే నెరఁగఁదగినయాదేవుఁడను
శ్రీదేవితోఁ గూడి శ్రీవెంకటాద్రిమీఁద
పాదైనదేవుఁడను భావించ నేను." ॥అని॥ 204

గుండక్రియ

తలఁపులో కొట్టఁగొన దైవమే వున్నాఁడు
తలఁచినరూపులెల్లా తా నయ్యా నయ్యా. ॥పల్లవి॥

కలలో ప్రపంచము కంటి నే నొకటి
వెలినున్న ప్రపంచవిధివలెనే
కలనున్నవాఁడ నేనే వెలి నున్నవాఁడ నేనే
తెలి (య ?) మాబతుకు రెంట దెప్పరము లయ్యా. ॥తల॥

దేహమీఁడ నుండఁగానే దిక్కులకేఁగీ మనసు
దేహముతో దిక్కు లెల్లాఁ దిరిగినట్టె
దేహములో వాఁడ నేనే దేహముపై వాఁడ నేనే
వోహో మాజన్మములో నొకటి రెండయ్యా. ॥తల॥

కన్నులెదుట శ్రీవెంకటపతిఁ గొలిచెద
కన్ను మూసి యాతనినే కమ్మర భావించెదను
కన్నులలోపల నేనే కన్నులవెలిని నేనే
వున్నతి నీరెండును వొక్కటాయ నయ్యా. ॥తల॥ 205

శ్రీరాగం

చాలు నిదే నావిరతి సకలసామ్రాజ్యము
నాలోనిపని యెంతైనా నాకుఁ గలదు. ॥పల్లవి॥

వడఁబడి పరులిండ్లవాకిలి గాచే నేను
వడి నాలో హరియున్నవాకిలి గాచేను
బడి నౌకరిఁ గొలిచి బహురాజ్య మేలే నేను
యెడ నామనోరాజ్య మింతా నేలేను. ॥చాలు॥

చేరి యొరులకుఁ బనిసేసి యలసేనేను
సారె నాయోగాభ్యాసాన నలసేను
ఆరసి నే నడుగఁగ నన్యులిచ్చేయీవులు
తారి పూర్వకర్మాదిదైవమే యిచ్చీని. ॥చాలు॥

అందు సంతోషమే ఫల మిందు సంతోషమే ఫల
మందును మాయాకల్పిత మిందును మాయే
అందు నిందు శ్రీవెంకటాధీశుఁడే కర్త
అందైతేఁ బరతంత్రుఁ డిందు నే స్వతంత్రుఁడ. ॥చాలు॥ 206

సామంతం

నీసొమ్ము చెడకుండ నీవు చూచుకొనవయ్యా
దాసుఁడ నే నింతే దైవము నీవు. ॥పల్లవి॥

లోకము లేలుదువట లోకములోపలినేను
పైకొని నీ వేలినట్టిబంటనే సుమ్మీ
ఆకడ నావుఁ గొంటే నావువెంట దూడయును
జోకలఁ గొన్నట్టివారిసొమ్మే కాదా. ॥నీసా॥

చేరి నన్ను నీవే పుట్టించితివట నేఁ జేసే
నేరతోఁ బుణ్యపాపాలు మీవే సుమ్మీ
ఆరుగ వి త్తినవాఁడు ఆరుగలోపలికంటే (?)
ఆరితేరి పండితేను ఆతనిదే కాదా. ॥నీసా॥

శ్రీవెంకటేశ నీవు జీవాంతరాత్మవట
కావించి నాపాలఁ గలవే సుమ్మీ
కైవసమై చందురుఁడు కలువలజాతికెల్ల
భావింప సర్వవిధబంధువే కాఁడా. ॥నీసా॥ 207

బౌళిరామక్రియ

అన్నిటికి హరి యంతర్యామి మూలము
విన్నకన్నగతు లెల్లా వృథా మూలము. ॥పల్లవి॥

లాలితవైరాగ్యమూలము మోక్షము
ఆలరిసంసారమూల మతిబంధము
మేలిమిశాంతమూలమే సుఖము
పీలి క్రోధమూలమే వెడదుఃఖము. ॥అన్ని॥

కైకొనుభవములే కర్మమూలము
శ్రీకాంతుపై భక్తి చిన్మూలము
పైకొన్నధ్యానమెల్ల భావమూలము
దీకొని లంపటములు దేహమూలము. ॥అన్ని॥

అరుదైన సుజ్ఞాన మాచార్య్య (ర్య ?) మూలము
ధరణి జగత్తెల్లా ధనమూలము
పరము శ్రీవెంకటపతిమూలము
హరి నాకితనిశరణాగతి మూలము. ॥అన్ని॥ 208

దేవగాంధారి

వానికి ముదుల యిచ్చి వద్దని మానుపవే
శ్రీనారాయణ వీనిచేత నే వేసరితి. ॥పల్లవి॥

నీకల్పితములే యీనిఖిలేంద్రియములు
యీకడ నీయింద్రియాల నెట్టు గెలువఁగ వచ్చు
నీకడ నిన్నే కొలిచి నీయప్పణ దెచ్చి వాని
పైకొని చోఁపుట గాక బలిమా రాచాజ్ఞతో. ॥వాని॥

నీపంపునఁ గప్పిననిజమైనమాయ యిది
మాపాటివారెల్లా మహి నెట్టు దాఁట వచ్చు
మీపాదాలే కొల్చి మీయనుజ్ఞ గొని దాని
పైపైఁ దోయుట గాక బలిమా రాచాజ్ఞతో. ॥వాని॥

శ్రీవెంకటేశ నీచిక్కులే యీపుట్టుగులు
నీవు నేసేచేఁతలకు నే నెట్టు దొలఁగ వచ్చు
నీవొద్ద శరణంటి నీయానతినే వాని
భావించి తోసితిఁ గాక బలిమా రాచాజ్ఞతో. ॥వాని॥ 209

188వ రేకు. గుండక్రియ

నీవే సేసినచేత నీవే చేకొనుటింతే
యీవల నీసొమ్ము నీకే యియ్యసిగ్గయ్యీ నయ్యా. ॥పల్లవి॥

ఆలు బిడ్డలఁ గని యటు దనమగనికి
నీలాన సమర్పణ సేయవలెనటవయ్యా
తాలిమిఁ బుణ్యాలు సేసి దైవమా నే నీకు
యేలీల సమర్పించే నిందుకే నవ్వు వచ్చీనయ్యా. ॥నీవే॥

అంకెలఁ గన్నకొడుకటు దమతండ్రికిని
తెంకి నే నీవాఁడ నని తెలుపఁగవలెనటవయ్యా.
లంకె నాలోపలనున్నలక్ష్మీశ నే నీకు
పొంకపు (నీ) బంట నన్నుఁ బునరుక్తియ్యా నయ్యా. ॥నీవే॥

తననీడయద్దములోఁ దానే యటు చూచి
పనివడి వూరకే భ్రమయవలె నటయ్యా
అనుగు శ్రీవెంకటేశ ఆతుమలో నున్న నిన్ను
గని మని శరణంటేఁ గడఁ బూజించ నేలయ్యా. ॥నీవే॥ 210

బౌళి

అనలము సూర్యుఁడు నన్నిటందు వెలసిన (నా ?)
ఘనపవిత్రమైనట్టు ఘనుఁడే పో జ్ఞాని. ॥పల్లవి॥

కాంచనము అంటువడినఁ గలదా అందు నింద్యము
పెంచు ముట్టంటువడినఁ బెక్కువ దూష్యము. గాక
అంచల సుజ్ఞానిఁ బాప మంటునా తాఁ జేసినాను
పంచల నజ్ఞాని నైతేఁ బైకొనీఁ గాక. ॥అన॥

మెఱుకగల నాలిక నింతైనా జిడ్డంటునా
మెఱుకలేనిచేత నింతా జిడ్డంటుఁ గాక
కఱతలయోగిని కర్మములివంటునా
చుఱచుఱ జడునైతేఁ జుట్టుకొనుఁ గాక. ॥అన॥

తామెరపాకులనీరు తగ నందు నంటునా
ఆమేర నొద్దైనాను నంటుఁ గాక
యీమేర శ్రీవెంకటేశునిదాసుఁడు భూమిఁ
గామించి తానుండినాను గడు మాయ లంటునా. ॥అన॥ 211

చాయానాట

కమ్మంటేఁ గావా కాఁగల వన్నియు
చిమ్ముల మాయలు సేయఁగ నేలా. ॥పల్లవి॥

సరసిజాక్ష నీసంకల్పమాత్రము
అరుదగు ఘనబ్రహ్మాండ మిది
అరయఁగ ధరలోనల్పపుఁబనులకు
హరి యవతారంబందితి వేలా. ॥కమ్మ॥

సతతసురాసురజననమరణములు
మతి నీ హుంకారమాత్రములు
గతియై యమృతము గల్పించుకొఱకును
తతి ఘోరజలధి దచ్చితి వేలా. ॥కమ్మ॥

యిహావై కుంఠము యీశేషగిరే
మహి నీ దర్శనమాత్రమిది
విహరింపఁగ శ్రీవేంకటేశ యిటు
బహులోకపుకల్పన లవి యేలా. ॥కమ్మ॥ 212

సామంతం

రాచాజ్ఞ మరలించ రాజే కర్త గాన
యేఁచి నీకు శరణంటి నిది మానుపవే. ॥పల్లవి॥

కడు నహంకరించినను తొల్లి ఘనుఁడు నారదమౌని
బెడిదపుటింతిఁ జేసి నీమాయ ఆతని బిడ్డలఁ గనిపించెను
అడరి నే ననఁగా నెంతటివాఁడను అది నేఁ గడపఁ గలనా
తడవి నే శరణంటి దనుజారి ఆమాయ దగ్గరకుండఁగఁ జేయవే. ॥రాచా॥

మహి మిమ్ము మోచేనని మున్ను మదించినగరుడనిని
సహజపునీహస్తము మోయకుండఁగ శక్తి హరించె నీమాయ
బహుముఖనుల నే నెంతటివాఁడను పాయఁగ నీమాయ
అహిశయనుఁడ నే నీశరణంటిని అది నన్ను దగ్గరకుండఁ జేయవే. ॥రాచా॥

సారపుశ్రీవెంకటేశ స్వతంత్రుఁడవు నీవు
గారవపుమాను నీదే కమ్మి నే నీవాఁడనే
మారుదైవములు లేరు మరి నన్ను గావ నిన్నుఁ
జేరుకొని శరణంటిఁ బెడఁబాపు మాయ. ॥రాచా॥ 213

మాళవిగౌళ

ఎందుకు విచ్చేయ నేల యిన్నియు నాలోనివే
అంది యివే చేకొనవే ఆరడి నీకేల. ॥పల్లవి॥

కాముకుఁడవై గోపికలఁ బొందఁ బ్రియమైతే
కాముకత్వము నాయందుఁ గలదెంతైనా
గోమున కంసాదులపై క్రోధమే ప్రియమైతే
నాముల క్రోధ మిదివో నాలో నున్నది. ॥ఎందు॥

లోకులచీరలీకుండేలోభమే ప్రియమైతే
యీాకడ లోభము నాలో హెచ్చిన దిదే
మాకులు మద్దులు దొబ్బేమదమే ప్రియమైతే
చేకొన్న మదము నాలోనేనానేన. ॥ఎందు॥

మాఱటి శిశుపాలునిపై మచ్చరమే ప్రియమైతే
మెఱయుమత్సర మిదే మించీ నాలో
తఱటి శ్రీవెంకటపతి దాసులపై మోహము
నెఱి నీకుఁ బ్రియమైతే నేనే కానా. ॥ఎందు॥ 214

శంకరాభరణం

కానవచ్చె నిందులోనే కారుణ్యనరసింహ
తానకమై నీకంటే దాస్యమే ఘనము. ॥పల్లవి॥

ఎనసి ప్రహ్లాదుఁడు యెక్కడఁ జూపునో యని
నినిచి లోకమెల్ల నరసింహ గర్భములై
పనివూని వుంటి వటు భక్తపరతంత్రుఁడవై
తనిసి నీ వధికమో దాసులే యధికమో. ॥కాన॥

మక్కువ బ్రహ్మాదులు మానుపరానికోపము
యెక్కువై ప్రహ్లాదుఁడు యెదుట నిలిచితేను
తక్కక మానితి వట్టె దాసునియాధీనమై
నిక్కి నీకింకరుఁడే నీకంటే బలువుఁడు. ॥కాన॥

ఆరసి కమ్మర ప్రహ్లాదవరదుఁడని
పేరువెట్టుకొంటి విట్టె బెరసి శ్రీవెంకటేశ
సారె నీశరణాగతజనునికాధీనమైతి
వీరీతి నీదాసునికే యిదివో మొక్కేము. ॥కాన॥ 215

189-వ రేకు. ధన్నాసి

అటుగాన మోహసశోక హరి నీకే అన్నియును
ఘటియించుటే యెక్కుడు కమలారమణ. ॥పల్లవి॥

నిన్ను జూడనికన్నులు నీచువలకన్నులు
చిన్ని నీకథలు విననిచెవులు రాట్నపుఁజెవులు
వున్నతి నీకడకు రాకున్నకాళ్లు మరగాళ్లు
సన్నుతిసేయనిజిహ్వ సరి నుపజిహ్వ. ||అటు||

చేరి నిన్ను బూజించనిచేయి దంతెనపుఁజేయి
తారి నీకు మొక్కనట్టితలయే పెడతల
సారె నీముద్రలేనిభుజములు బుద్బుజములు
తేరి నీదాస్యములేనిదేహము సందేహము. ||అటు||

వనమాలలున్నగ్రీవము కంబుగ్రీవము
ఘన మిది దెలియుటె కైవల్యము
యెనయ శ్రీవెంకటేశ యిటు నన్ను నేలితివి
అనుమాన మెల్లఁ బాసె నన్నిటా నాకును. ||అటు|| 216

సామంతం.

అందుకుఁ గాదు నేఁ గొల్చుటామీఁదివవి కింతే
యిందు నందు నీవే కర్త యిందిరారమణ. ||పల్లవి||

యించుకంత వేలఁ గొండ యెత్తినదేవుఁడవు
ముంచి నాసంసారభారము మోవలేవా
అంచల దేవతలకు నమృత మిచ్చిననీవు
కంచాన నన్నము వెట్టి కాచుట న న్నెంత. ||అందు||

వడి ద్రౌపదికి కట్టయ వలువ లిచ్చిననీవు
బెడఁగునాకుఁ గట్ని (ట్టని ?) చ్చి పెంచు టెంత
జడిసి యింద్రాదులకు సంపదిచ్చినట్టినీవు
కడు నాకునైహికభోగము లిచ్చు టెంత. ||అందు||

పాసఁగలోకములెల్లఁ బూర్ణుఁడవై ననీవు
వుసురై నాలోన (నే ?) నీవు వుండుటెంత
వసుధ శ్రీవెంకటేశ వరము లిచ్చేనీకు
దెస నాకోరిక లెల్లాఁదీర్చు టెంత. ॥అందు॥ 217

గుజ్జరి.

అందాఁకాఁదాఁ దాఁనే అంత కెక్కుడు గాఁడు
ముందు వెన కెంచెనా ముఖ్యుఁడే యతఁడు. ॥పల్లవి॥

చిత్త మంతర్ముఖము సేసుకొన నేర్చెనా
అత్తల నతఁడు యోగి యనఁ బడును
సత్తసత్తనెడినువిచారంబు గలిగెనా
వుత్తమవివేకి యని వూహింపఁ బడును. ॥అందా॥

భావమునభావమును పరికించి తెలిసెనా
కైవల్యనిలయుఁ డని కానఁబడును
దైవంబుఁ దన్ను మతిఁ దలపోయ నేర్చెనా
జీవన్ముక్తుఁడని చెప్పఁబడు నతఁడు. ॥అందా॥

అడరి వైరాగ్యధన మర్జించ నోపెనా
దిడువై జింతేంద్రియస్థిరుఁ డాతఁడు
జడియు శ్రీవెంకటేశ్వరుదాసుఁ డాయనా
బడిబడిఁ దుదఁ బరబ్రహ్మమే యతఁడు. ॥అందా॥ 218

మలహరి

పరమపురుష హరి పరమ పరాత్పర
పరరిపుభంజన పరిపూర్ణ నమో. ॥పల్లవి॥

కమలాపతి కమలనాభ కమలాసనవంద్య
కమలహితానంతకోటిఘనసముదయతేజా
కమలామలపత్రనేత్ర కమలవైరివర్ణగాత్ర
కమలవష్టయోగీశ్వరహృదయంతే హం నమోనమో. (?) ॥పర॥

జలనిధిమథన జలనిధిబంధన జలధిమధ్యశయనా
జలధియంతరవిహార మచ్ఛకచ్ఛపయవతారా (?)
జలనిధిజామాత జలనిధిశోషణ జలనిధిసప్తకగమన
జలనిధికారుణ్యా నమో తే హం జలనిధిగంభీర నమో నమో. ॥పర॥

నగధర నగరిపునందిత నగచరయూథపనాథా
నగపారిజాతహారసారస పన్నగపతిరాజశయన (?)
నగకులవిజయశ్రీవెంకటనగనాయక భక్తవిధేయా
నగధీరా హం తే సర్వేశ్వర నారాయణ నమో నమో. ॥పర॥ 219

పాడి.

అట్టయితే నాయంతర్యామి వేలైతి వయ్యా
మట్టు మీఱి ముక్తియాస మానసట వయ్యా. ॥పల్లవి॥

పొలఁతులు లేరా భూమి భోగించే నే లేనా
కలకాల మింద్రియాలకాణాచి లేదా
తొలి యీసంసారము లేదో నాకాంక్షలు లేవో
వెలసి నిన్నుఁ గొలుచు టెందుకట వయ్యా. ॥అట్ట॥

ధరలోఁ బసిఁడి లేదా తగిలి నా యాస లేదా
సిరులయజ్ఞానపుచీఁకటి లేదా
అరయఁ జవులు లేవా అందుకో నాలికె లేదా
యిరవై నిన్నుఁ గొలుచు టెందుకట వయ్యా ॥అట్ట॥

అట్టె సర్వాపరాధి నపరాధా లెంచ నేల
గట్టి రాళ్లలో మలిగం ఙ్లేర నేల
నెట్టన శ్రీవెంకటేశ నిన్నుఁ జూచి కావకుంటే
యిట్టె నిన్నుఁ గొలుచుట్టెందుకట వయ్యా. ||అట్ట|| 220

బౌళి

మరిగితి నేమి సేతు మగిడి నే నెందు వోదు
సరుస దైవమ నీకే శరణుచొచ్చేను. ||పల్లవి||

తల్లి గోపించి మొత్తినఁ దనయుఁడు తల్లికొంగే
యెల్లగాఁ బట్టి పెనఁగి యేడిచినట్టు
వెల్లవిరై హరి నీవు విషయాల జిక్కించితే
యిల్లిదే నిన్ను దలఁచి యిటు దూరేనేను. ||మరి||

కన్నతండ్రి బాలునిఁ జంకఁబెట్టి దించితేను
కొన్నె సివిలుచుముద్దు గునిసినట్టు (?)
వున్నతి నాలోనుండి వూరకే మాయ నాపై
బన్నితే నిన్నే సొలసి పగటులాడేను. ||మరి||

దైవము దాతవు నీవే తల్లివి దండ్రివి నీవే
భావించి చేపట్టితే. నీబంట నే నింతే
శ్రీవెంకటేశ నీవు చేకొని రక్షించఁగాను
జీవుఁడ నయిననేను చెలఁగి మొక్కేను. ||మరి|| 221

190-వ రేకు. లలిత

ఎట్టు వలసినఁ జేయు మిన్నియు నీచిత్తమే
నెట్టన (నె ?) నొకఁడనా నీవే యింతాను. ||పల్లవి||

వేవేలు నీకు విన్నవించే దేమి తొల్లె
సావధానముగ సర్వసాక్షివి నీవు
ఆవల నా కిటు సేయు మని చెప్పేదేమి నేను
దైవిక మైనట్టిస్వతంత్రుఁడవు నీవు. ॥ఎట్టు॥

తగిలి నిన్ను నాలో ధ్యానించే దేమి తొల్లె
జగతి నీవు పూర్ణచైతన్యుఁడవు
జిగి నీనామము నోరఁ జిక్కించి నుడిగే దేమి
మగుడి శబ్దాక్షరమంత్రరూపుఁడవు. ॥ఎట్టు॥

చేవమీర సిరులఁ బూజించే దేమి నిన్ను
శ్రీవెంకటేశ నీవు శ్రీపతివి
దేవదేవ నిన్ను నీవే తేఁకు వెల్లా నెంచుకొని
కావుము నీ వొక్కఁడవే కరుణానిధివి. ॥ఎట్టు॥ 222

బౌళి

ఈతనిమూలమె పో యిలఁ గలధనములు
యీతఁడు మాకు గలఁడు యెంత లేదు ధనము. ॥పల్లవి॥

విరతి మాధనము విజ్ఞానమే ధనము
మరిగినతత్వమే మాధనము
పరము మాధనము భక్తే మాధనము మా
కరిరాజవరదుఁడే కైవల్యధనము. ॥ఈత॥

శాంతమే మాధనము సంకీర్తనే ధనము
యెంతైనా నిశ్చింతమే యిహధనము
అంతరాత్మే మాధనము హరిదాస్యమే ధనము
యింతటా లక్ష్మీకాంతుఁ డింటిమూలధనము. ॥ఈత॥

ఆనందమే ధనము ఆచార్యుఁడే ధనము
నానాఁటఁ బరిపూర్ణమే ధనము
ధ్యానమే మాధనము దయే మాధనము
పానిన శ్రీవెంకటాద్రిపతియే మాధనము. ॥ఈత॥ 223

బౌళి

నీమాయ కల్ల గాదు నిజము దెలియరాదు
కామించి హరి నీ వొక్కఁడవే నిజము. ॥పల్లవి॥

చచ్చేటి దొకమాయ సరిఁ బుట్టే దొకమాయ
మచ్చుమేపులసిరులు మాయలో మాయ
వచ్చేటి దొకమాయ వచ్చి పొయ్యే దొకమాయ
కచ్చుపెట్టి హరి నీ వొక్కఁడవే నిజము. ॥నీమా॥

పొద్దు వొడచేది మాయ పొద్దు గుంకే దొకమాయ
నిద్దురయు మేల్కనేది నిండుమాయ
వొద్దనే సుఖము మాయ వొగి దుఃఖ మొకమాయ
గద్దరి శ్రీహరి నీ వొక్కఁడవే నిజము. ॥నీమా॥

కూడేటి దొకమాయ కూడి పాసే దొకమాయ
యేడ నేర్చితి శ్రీవెంకటేశుఁడ నీవు
వేడుక నీశరణంటి విడిపించు మీమాయ
వోడక వెదకితి నీ వొక్కఁడవే నిజము. ॥నీమా॥ 224

దేసాళం

తిరుమలగిరిరాయ దేవరాహుత్తరాయ
సురతబిన్నాణరాయ సుగుణకోనేటిరాయ. ॥పల్లవి॥

సిరుల సింగారరాయ చెలువపుతిమ్మరాయ
సరసవై భవరాయ సకలవినోదరాయ
నరవసంతములరాయ వనితలవిటరాయ
గురుతైనతె (తే ?) గరాయ కొండలకోనేటిరాయ. ॥తిరు॥

గొల్లెతలవుద్దండరాయ గోపాలకృష్ణరాయ
చల్లువెదజాణరాయ చల్లఁబరిమళరాయ
చెల్లుబడిధర్మరాయ చెప్పరానివలరాయ
కొల్లలై నభోగరాయ కొండలకోనేటిరాయ. ॥తిరు॥

సామసంగీతరాయ సర్వమోహానరాయ
ధామవైకుంఠరాయ దైత్యవిభాళరాయ
కామించి నిన్ను గోరితే గరుణించితివి నన్ను
శ్రీమంతుఁడ నీకు జయ శ్రీవెంకటరాయ. ॥తిరు॥ 225

బౌళి

అన్నిటా శాంతుఁడైతే హరిదాసుఁడు దానే
సన్నుతిఁ దానే పో సర్వదేవమయుఁడు. ॥పల్లవి॥

అత్తలమనసు యింద్రియాధీన మైతేను
చిత్తజుఁ డనెడివాఁడు జీవుఁడు దానే
కొత్తగాఁ దనమనసే కోపాన కాధీన మైతే
తత్తరపురుద్రుఁడునుఁ దానే తానే. ॥అన్ని॥

భావము వుద్యోగములప్రపంచాధీన మైతే
జీవుఁడు బ్రహ్మాంశమై చెలఁగుఁ దానే
కావిరి రేయిఁ బగలు కన్నుల కాధీన మైతే
ఆవలఁ జంద్రసూర్యాత్మకుఁడు దానే. ॥అన్ని॥

కోరికఁ దనబ్రదుకు గురువాక్యాధీన మైతే
మోరతోపులేనినిత్యముక్తుఁడు దానే
ఆరయ శ్రీవెంకటేశుఁ డాతుమఆధీన మైతే
ధారుణిలో దివ్యయోగి తానే తానే. ॥అన్ని॥ 226

సాళంగనాట

ఇహ మెట్టో పర మెట్టో యిఁక నాకు
సహజమై హరియే శరణమునాకు. ॥పల్లవి॥

చిత్త మిది యొకటే చింత వేవేలసంఖ్య
పొత్తుల హరిఁ దలఁచఁ బొద్దు లేదు
జొత్తుల కన్నులు రెండు చూపులైతే ననంతాలు
తత్తరించి హరిరూపు దగ్గరి చూడలేదు. ॥ఇహ॥

చేతు లివియు రెండే చేష్టలు లక్షోపలక్ష
యీతల హరిఁ బూజించ నిచ్ఛ లేదు
జాతినాలిక వొకటే చవులు కోటానఁ గోటి
రీతి హరినామ ముచ్చరించ వేళ లేదు. ॥ఇహ॥

వీను లివి రెండే వినికి కొలఁది లేదు
పూని హరిభక్తి విన బుద్ధి లేదు
యీనటన శ్రీవెంకటేశుఁ డిటు చూచినను
తానే యేలె నిఁకఁ దడఁబాటు లేదు. ॥ఇహ॥ 227

191-వ రేకు. రామక్రియ

వినవమ్మ జానకి నీవిభుఁ డింతనేసినాఁడు
ఘనసి యీరఘురాముఁ డిఁక నేమి సేసునో. ॥పల్లవి॥

వానరులదండు గూడి వారిధి కొండలఁ గట్టి
ఆని లంక చుట్టిరా నదే విడిసె
కోనలఁ ద్రికూట మెక్కె గొడుగు లన్నియుఁ జెక్కె
యేనెపాన రఘురాముఁ డీక నేమి సేసునో. ॥విన॥

కోరి యింద్రజిత్తుఁ జంపె కుంభకర్ణు నిర్జించె
ఘోరదానవుల నెల్ల కూలఁ గుమ్మెను
మారణహోమముసేసె మతక మింతాఁ జెరిచె
యీరసాన రఘురాముఁ డీక నేమి సేసునో. ॥విన॥

లావున రావణుఁ జంపె లంక విభీషణు కిచ్చె
చేవల నోసీత నిన్నుఁ జేకొనెను
భావించి శ్రీవెంకటాద్రిఁ బట్టము దాఁ గట్టుకొనె
యీవల నావల నాతఁ డీక నేమి సేసునో. ॥విన॥ 228

శ్రీరాగం

ఇంతటా హరినే కాని యెందునను గాన నన్ను
కొంతనాకుఁ దెలుపరో గురువులాల. ॥పల్లవి॥

తనువు హరియే తలఁపు హరియే
వినికి మనికియును విష్ణుఁడే
కనుఁగొనుచూపులు కమలనాభుఁడే
మొనసి జీవునిశక్తి యెడ నేడ నున్నదో. ॥ఇంత

లోక మెల్ల మాధవుఁడే లో నెల్లఁ గేశవుఁడే
వాకును కర్మము శ్రీవైకుంఠుఁడే
చేకొని చైతన్య మెల్ల శ్రీనారాయణుఁడే
యీకడ నే ననువాఁడ నేడ నుండువాఁడనో. ॥ఇంత॥

వెనకను కృష్ణుఁడే వెస ముం దచ్యుతుఁడే
కొన మొదలు నడుము గోవిందుఁడే
యెనయఁగ శ్రీవెంకటేశుమయ మింతాను
అనుగు నాస్వతంత్ర మది యేడ నున్నదో. ॥ఇంత॥ 229

లలిత

కలిగె మాకు నిది కైవల్యం
కలకాలము హరికథాశ్రవణం. ॥పల్లవి॥

అచింత్య మద్భుత మానందం
ప్రచురం దివ్యం పావనం
సుచరిత్రం శ్రుతిశోభితం
అచలం బిది వోహరికీర్తనం. ॥కలి॥

నిరతం నిత్యం నిఖిలశుభకరం
దురిత(హారం ?)ం హర భవదూరం
పరమమంగళం భావాతీతం
కరివరదం నిజకైంకర్యం. ॥కలి॥

సులభం సుకరం శోకనాశనం
ఫలదం లలితం భయహరణం
కలితం శ్రీవెంకటపతిశరణం
జలజోదరనిచ్చ స్తోత్రం. ॥కలి॥ 230

బౌళి

ఎఱుఁగుటకంటె నెఱఁగమే మేలు
మఱి తెలివికంటె మఱఫే శుభము, ॥పల్లవి

లంపటా లెఱఁగము లవలవ లెఱఁగము
పంపులబాల్యమే పరిణామము
యింపులు నెఱఁగము యెగ్గులు నెఱఁగము
జంపులనిదు రే సకలసౌఖ్యము. ॥ఎఱ॥

ఆసలివెఱఁగము అలమట లెఱఁగము
మూసినగర్భమే మును సుఖము
వాసులు నెఱఁగము వంతులు నెఱఁగము
వేసట వుట్టనివిధమే సుఖము. ॥ఎఱ॥

పాపము లెఱఁగము బంధము లెఱఁగము
శ్రీపతిదాస్యమే శేఖరము
యేపున శ్రీవెంకటేశ్వరుశరణమే
తీపులుమఱపేటి దివ్యానందము. ॥ఎఱ॥ 231

లలిత

కలిగె నిదె నాకు కైవల్యము
తొలుత నెవ్వరికి దొరకనిది. ॥పల్లవి॥

జయ పురుషోత్తమ జయ పీతాంబర
జయ జయ కరుణాజలనిధి
దయ యెఱంగ నే ధర్మము నెఱఁగ నా
క్రియ యిది నీదివ్యకీర్తనమే. ॥కలి॥

శరణము గోవింద శరణము కేశవ
శరణు శరణు శ్రీజనార్దన
పరమ మెఱంగను భక్తి యెఱంగను
నిరతము నాగతి నీదాస్యమే. ॥కలి॥

నమో నారాయణ నమో లక్ష్మీపతి
నమో పుండరీకనయనా
అమిత శ్రీవెంకటాధిప యిదె నా
క్రమ మెల్లను నీకయింకర్యమే. ॥కలి॥ 232

శంకరాభరణం

హరియు నొక్కఁడే గురి ఆత్మలో నొక్కటే గురి
విరివి నెంత చదివినా వేరు గాఁబొయ్యీనా. ॥పల్లవి॥

అందరిచూపులు నొక్కటై నందుకు గురి
యెందుఁ గొండ కొండే కాక యితరముగాఁ జూచేరా
అందరిరుచులు నొక్కటై నందుకు గురి
చెంది తీపు తీపే కాక చేదుగాఁ జేకొనేరా. ॥హరి॥

వొప్పుగా నందరివూర్పు లొక్కటై నందుకు గురి
కప్పుర మదే కాక కస్తూరిగా మూఁకొనేరా
యెప్పుడు నిందరివిని కేకమైనందుకు గురి
తిప్పి తిట్టు తిట్టేకాక దీవెనగా వినేరా. ॥హరి॥

యీరీతి నిందరిచిత్త మేకమైనందుకు గురి
మేరతో సూర్యోదయము మించి రేతి రయ్యీనా
తేరి శ్రీవెంకటపతి దేవుఁడై నందుకు గురి
కోరినవారివరాలే కొంగుపైఁడి గాదా. ॥హరి॥ 233

192-వ రేకు. బౌళి

నిరుహేతుకాన నన్ను నీవు రక్షించే వింతే
నిరతి సాకారకే పో నిను సేవించేటి. ॥పల్లవి॥

ముందు సిరు లిత్తువని మోక్షము నీ విత్తువని
బందుకట్టుదుఃఖములఁ బాపుదు వని
యిందరిలియాసలనే పో యేచిననాభయభక్తి
యెందును నావల్ల నీకు నించుకంతా లేదు. ॥నిరు॥

జననాలు చూచి చూచి సరి మరణాలు చూచి
వెనకటినీకథలు విని విని
నినుపై యీయాసనే పో నిన్ను సారెఁ బొగడేది
వొనరనీయాసే పో వుపకారగురువు. ॥నిరు॥

లోకులు గొలువఁగాను లోన నీవు వుండఁగాను
దీకొని గురుఁడు బోధించఁగాను
కైకొని శ్రీవెంకటేశ కరుణించగా నీవు
దాకొని యీయాసకే నీదాసినై కొలిచితి. ॥నిరు॥ 234

సాళంగం.

నానాభక్తు లివి నరులమార్గములు
యేనెపాననైనా నాతఁ డియ్యకొను భక్తి. ॥పల్లవి॥

హరికిఁగా వాదించు టది ఉన్మాదభక్తి
పరులఁ గొలువకుంటే పతివ్రతాభక్తి
అరసి యాత్మఁ గనుటదియే విజ్ఞానభక్తి
అరమరచి చొక్కుటే ఆనందభక్తి. ॥నానా॥

అతిసాహసాలపూజ అది రాక్షసభక్తి
అతనిదాసులసేవే అదియె తురీయభక్తి
క్షితి నొకపని గోరి చేసుటే తామసభక్తి
అతఁడే గతని వుండు టది వైరాగ్యభక్తి. ॥నానా॥

అట్టె స్వతంత్రుఁడౌట అది రాజసభక్తి
నెట్టన శరణనుటే నిర్మలభక్తి
గట్టిగా శ్రీవెంకటేశు కైంకర్యమే సేసి
తట్టు ముట్టులేనిదే తగ నిజభక్తి. ॥నానా॥ 235

సాళంగనాట

కంటిరా వింటిరా కమలనాభునిశక్తి
వొంటి నితనిశరణ మొకటే వుపాయము. ॥పల్లవి॥

యీతనినాభిఁ బొడమె యెక్కువై నబ్రహ్మయు
యీతఁడే రక్షించినాఁడు యింద్రాదుల
యీతఁ డాకుమీఁదఁ దేలె నేకార్ణవమునాఁడు
యీతఁడే పో హరి మన కిందరికి దైవము. ॥కంటి॥

యీతఁడే యసురబాధ లిన్నియుఁ బరిహరించె
నీతనిమూఁడడుగులే యీలోకాలు
యీతఁడే మూలమంటే నేతెంచి కరిఁ గాచె
నీతనికంటే వేల్పు లేక మరి కలరా ॥కంటి॥

యీతఁడే వైకుంఠనాథుఁ డీతఁడే రమానాథుఁ
డీతఁడే వేదోక్తదైవమిన్నిటాఁ దానె
యీతఁడే అంతర్యామి యీచరాచరములకు
నీతఁడే శ్రీవెంకటేశుఁ డిహపరధనము. ॥కంటి॥ 236

సామంతం

సింగారమూరితివి చిత్తజగురుఁడవు
సంగతిఁ జూచేరు మిమ్ము సాసముఖాన ॥పల్లవి॥

పూవుల తెప్పలమీఁద పొలఁతులు నీవు నెక్కి-
పూవు లాకసము మోవఁ బూఁచి చల్లుచు
దేవదుందుభులు మ్రోయ దేవతలు గొలువఁగా
సావధాన మగు నీకు సాసముఖా. ॥సింగా॥

అంగరంగవైభవాల నమరకామినులాడ
నింగినుండి దేవతలు నిన్నుఁ జూడఁగా
సంగీతతాళవాద్యచతురతలు మెరయ
సంగడిఁ దేలేటిమీకు సాసముఖా. ॥సింగా॥

పరగఁ గోనేటిలోన పసిఁడిమేడనుండి
అరిది నిందిరయు నీవారగించి
గరిమ శ్రీవెంకటేశ కన్నులపండువ గాఁగ
సరవి నోలాడుమీకు సాసముఖా. ॥సింగా॥ 237

శంకరాభరణం.

పట్టలేనిమనభ్రమ గాక
నెట్టనఁ దాఁ గరుణించనివాఁడా. ॥పల్లవి॥

హితప్రవర్తకుఁ డీశ్వరుఁడు
తతి నంతరాత్మ తాఁ గాన
రతి నాతని దూరఁగ నేలా
గతి యని తలఁచిన కావనివాఁడా. ॥పట్ట॥

తెగనిబంధువుఁడు దేవుఁడు
బగివాయఁ డిహముఁ బరమునను
అగపడి సందేహము లేలా
తగ నమ్మిన దయదలఁచనివాఁడా. ॥పట్ట॥

హృదయము శ్రీవెంకటేశ్వరుఁడు
మొదలనే ఆనందమూర్తి గన
కదిసి వెలిని వెదకఁగ నేలా
యెదురఁ గనిన వర మియ్యనివాఁడా. ॥పట్ట॥ 238

గుండక్రియ.

తానే తెలియుఁ గాక తలఁచఁగ నెట్టు వచ్చు
నానాగతుల తననాటకపుమాయ. ॥పల్లవి॥

అట్టె యేబదియైనయక్షరాలలోనట
తిట్టులట వొకకొన్ని దీవెనలటా
మట్టుతో వేదములట మంత్రములట కొన్ని
యిట్టివి చిక్కులు భూమి నిఁక నెన్ని గలవో. ॥తానే॥

కదిసిన యిఱువదిగడియలలోనట
పొదలు నడకలట భోగములటా
నిదురట వొకకొంత నేరుపులు కొన్నియట
యెదుట చూడఁగ జూడ నిఁక నెన్ని గలవో. ॥తానే॥

రేవగలు కన్నులివి రెంటిలోనే యట
దైవము జీవులలోనే తానక మట
శ్రీవెంకటాద్రిమీఁదఁ జెలఁగి యా (గినా ?) తఁడే యట
యేవంక నీచేతలు యిఁక నెన్ని గలవో ॥తానే॥ 239

193-వ రేకు. దేసాళం.

ఇంతటఁ జో కానవచ్చు నెక్కువ తక్కువ లెల్ల
దొంతియింద్రియాల కెల్లఁ దొలఁగి వుండేను. ॥పల్లవి॥

మాటలాడవచ్చుఁ గాని మనసులు పట్టరాదు
చాటువకెక్కినయట్టిసతులఁ గంటే
కోటి చదువఁగ వచ్చు కోపము నిలుపరాదు
జూటరై వోకఁడు దన్ను జోఁక నాడితేను. ॥ఇంత॥

అందరి దూషించ వచ్చు నాసలు మానఁగ రాదు
కందువై నమించులబంగారు గంటే
అందాల మొక్కఁగ వచ్చు హరిభక్తిసేయరాదు
పొందులసంసారపుభోగము గంటేను. ॥ఇంత॥

మొదలఁ బుట్టఁగ వచ్చు మోక్షముఁ బొందఁగ రాదు
పొదిగి పుణ్యరాసులభోగము గంటే
యెదుట శ్రీవెంకటేశ యిదివో నీశరణంటే
కదిసితి నిన్నే పో నీకరుణ గంటేను. ॥ఇంత॥ 240

లలిత.

అంతర్యామీ అలసితి సొలసితి
యింతటనీశరణిదే చొచ్చితిని. ॥పల్లవి॥

కోరినకోర్కులు కోయనికట్లు
తీరవు నీవవి తెంచకా
భారపుఁబగ్గాలు పాపపుణ్యములు
నేరుపులఁ బోవు నీవు వద్దనకా. ॥అంత॥

జనులసంగములఁ జక్కరోగములు
విను విడువవు నీవు విడిపించకా
వినయపుదైన్యము విడువనికర్మము
చనదది నీవిటు సంతపరచకా. ॥అంత॥

మదిలో చింతలు మయిలలు మణుగులు
వదలవు నీవవి వద్దనకా
యెదుటనె శ్రీవెంకటేశ్వర నీవదె
అదనఁ గాచితివి అట్టిట్టనకా. ||అంత|| 241

మలహరి.

మగఁడు విడిచినా మామ విడువనియట్టు
నెగడినవేమి సేయు నే నే రోయఁ గాని. ||పల్లవి||

నరకము నను రోసి నరలోకాన విడిచె
నిరయముతోవ రోసి నేనే విడువఁ గాని
పరగ యోనులు రోసి బట్టబాయిట వేసె
సొరిది యోనుల రోసి చొరక నే మానఁ గాని. ||మగ||

పాపము రోసి నన్ను ప్రపంచాన విడిచె
పాపము సేయక రోసి పట్టకుండఁ గాని నేను
యేపున దేహము రోసి యింద్రలోకాన విడిచె
కైపు సేసి రోయక నేఁ గాయము మోచితిఁ గాని. ||మగ||

మాయ లెల్ల నన్ను రోసి మనసులోన విడిచె
మాయలనే విడువక మగుడఁ దగిలేఁ గాని
నాయల (?) నేమి విడిచినాను శ్రీవెంకటేశ
పాయక నన్నేలితివీ భాగ్యము విడువఁ గాని. ||మగ|| 242

ధన్నాసి.

ఒక్కమనసున నేనుండేఁ గాక
యెక్కడిపనులు దానే తొలఁగఁడా. ||పల్లవి||

బలుదేహ మిచ్చువాఁడు ప్రాణముపోసినవాఁడు
తలఁ పొసఁగినవాఁడు దైవమే కాఁడా
వెలుపలిలంపటాలు వేవేలు గడించి తాను
మలసి యింతలో నన్ను మఱచీనా. ॥ఒక్క॥

జగము లేలేటివాఁడు సంసారిఁ జేసినవాఁడు
తగులై యుండినవాఁడు తానే కాఁడా
బెగడకుండ దినాలు పెరుఁగఁజేసేటివాఁడు
తగినట్టునడపించఁదానేరఁడా. ॥ఒక్క॥

మొదలై యుండేటివాఁడు ముందరఁ దుదయ్యేవాఁడు
యెదలోవాఁడు శ్రీవెంకటేశుఁడే కాఁడా
చదివించి బుద్ధు లిచ్చి చైతన్యమైనవాఁడు
పొదిగి నాదాపుదండై భోగించఁడా. ॥ఒక్క॥ 243

సాళంగనాట.

దేవతలు గెలువరో తెగి దైత్యులు పారరో
భావించ నింతటిలో భూభార మెల్ల నణఁగె. ॥పల్లవి॥

నేఁడు కృష్ణుఁడు జనించె నేఁడే శ్రీజయంతి
నేఁడె రేపల్లెలోన నెలవైనాఁడు
వేఁడుక యశోదకు బిడ్డఁడైనాఁ డిదె నేఁడే
పోఁడిమి జాతకర్మ మొప్పుగ నాయ నేఁడు. ॥దేవ॥

యిప్పు డిదె గోవుల నిచ్చెను పుత్రోత్సవము
యిప్పుడు తొట్టెల నిడి రింతులెల్లాను
చెప్పరానిబాలలీల సేయఁగలదెల్లాఁ జేసి
కప్పెను విష్ణుమాయలు గక్కన నేఁ డిపుడు. ॥దేవ॥

యిదివో వసుదేవునియింటిచెరలెల్లఁ బాసె
యిదివో దేవకితప మిట్టె ఫలించె
చెదరక తా నిలిచె శ్రీవెంకటాద్రిపై నిదె
యెద నలమేల్మంగ యెక్కివున్నదిదివో. ॥దేవ॥ 244

బౌళి

హితవే సేసుఁగాకాతఁ డేల మానును
మితి నాతని దూరక మెచ్చవలెఁ గాక. ॥పల్లవి॥

ఆగమభోగములకు హరి నాలో నున్నవాఁడు
చేగదేర నాకు మేలె చింతించుఁ గాక
సాగినప్రపంచములో సంసారిఁ జేసినవాఁడు
యేగతి రక్షించఁ దానే యిన్నిటి కౌఁ గాక. ॥హిత॥

భూమిమీఁద దేహ మిచ్చి పుట్టించినట్టివాఁడు
ప్రేమతో నన్నపానాలు పెట్టుఁ గాక
ఆమని పంచేంద్రియాల నటు పెడరేఁచేవాఁడు
నేమపుఁబుత్రదారలై నిండుకుండుఁ గాక. ॥హిత॥

యిహాపరములకుఁ దానిరవై నట్టివాఁడు
సహజాన నన్నియును జరపుఁ గాక
వహిఁ శ్రీవెంకటాద్రిపై వరములిచ్చేటివాఁడు
మహిమతో మమ్ము నేలిమన్నించుఁ గాక. ॥హిత॥ 245

194-వ రేకు. కన్నడగౌళ

ఎవ్వరి నేమనఁగల నెంత బలువుఁడ నేను
నవ్వుచు నీవే యిఁక నన్నుమన్నించ వయ్యా. ॥పల్లవి॥

కామక్రోధములకు కాణాచికాఁపను
ఆమనియింద్రియములకడిబంటను
దీమసపుటాసలకు తీరనిలగ్గసుఁడను (?)
యీమరఁగువాఁడ నిన్ను నెట్టు గొలిచే నయ్యా. ॥ఎవ్వ॥

పాయనిసంసారానకు బడివ (ప ?) నివాఁడను
కాయపుభోగాలవ్రాఁడిగపువాఁడను
పాయపుమదములకు పంగెమైనవాఁడను (?)
యీయెడ నీవాఁడ నని యెట్టు గొలిచే నయ్యా. ॥ఎవ్వ॥

సరిఁ గర్మముల కెల్ల చనవరిబొడుకను
పొరలేజన్మములయప్పులవాఁడను
అరయ శ్రీవెంకటేశ అంతలో నన్నేలితివి
యిరవై యిట్టుండకున్న నెట్టు గొలిచే నయ్యా. ॥ఎవ్వ॥ 246

దేసాక్షి

ఎఱుఁగువా రెఱుఁగుదు రీయర్థము
యెఱుఁగనివారి కిది యెఱుఁగ నియ్యదు. ॥పల్లవి॥

మొదలఁ గలుగువాఁడే ముందరనుఁ గలవాఁడు
అదన నాతఁడేపరమాత్ముఁడు
యెదుటఁ గలిగినదే యిన్నిటాఁ గలిగినది
పదపడి యిదియే ప్రపంచము. ॥ఎఱు॥

చెడనిదానికి మరి చేటున్నఁడును లేదు
జడిగొన్న దిదియే సుజ్ఞానమార్గము
పుడివోఁగల దెన్నఁడు పుడివోఁ గలిగినదే
కడగడనే తిరుగు కర్మమార్గము. ॥ఎఱు॥

మెంచి తొల్లి నడచేవే యిప్పుడును నడచేవి
మంచి శ్రీవెంకటేశ్వరుమహిమలివి
అంచ నిప్పుడు గాననివల్లనాఁడుఁ గాననివే
మంచువంటివిషయపుమాయావాదములు. ॥ఎఱు॥ 247

లలిత

కేశవ దాసినైతి గెలిచితి నన్నిటాను
యీశరీరపునేరా లిఁక నేలా వెదక. ॥పల్లవి॥

నిచ్చలుఁ గోరికలియ్య నీనామమే చాలు
తెచ్చి పునీతుఁ జేయ నీతీర్థమే చాలు
పచ్చిపాపాలణఁచ నీప్రసాదమే చాలు
మెచ్చుకొందు వుపాయాలు యిఁక నేల వెదక. ॥కేశ॥

ఘనునిఁ జేయఁగను నీకైంకర్యమే చాలు
మొనసి రక్షించను నీముద్రలే చాలు
మనిపి కావఁగఁ దిరుమణిలాంఛనమే చాలు
ఒనసెను దిక్కుదెస యిఁక నేల వెదక. ॥కేశ॥

నెలవై నసుఖ మియ్య నీధ్యానమే చాలు
అలదాపుదండకు నీయర్చనే చాలు
యిలపై శ్రీవెంకటేశ యిన్నిటా మాకుఁ గలవు
మెలమి నితరములు యిఁక నేల వెదక. ॥కేశ॥ 248

దేసాళం

కైవల్యమునకంటే కైంకర్య మెక్కుడు
శ్రీవిభుఁడ నీవు మాకుఁ జిక్కేమర్మ మిదివో. ॥పల్లవి॥

చేపట్టి నీశిరసు పూజించేఅహామికకంటే
నీపాదాలు పూజించే నేమమెక్కుడు
మాపుదాఁకా నినుఁ గొల్చి మందెమేళమౌకంటే
దాపగునీదాసుల శేషత్వ మెక్కుడు. ॥కై వ॥

హరి నీప్రసాదజీవినై గర్వించుటకంటే
నరయ నీదాసులలెంకెలౌటెక్కుడు
వెరవున నీచెవిలో విన్నపాలు సేయుకంటే
ధర నీపూఁడిగకాండ్లఁ దలఁపించుటెక్కుడు. ॥కై వ॥

జట్టి మిమ్ము ధ్యానించి సాయుజ్య మందుటకంటే
అట్టె నీనామఫలమందుటెక్కుడు
యిట్టె శ్రీవెంకటేశ యేలితి విందువంకనే
తిట్టపుమాగురునుపదేశ మెక్కుడు. ॥కై వ॥ 249

శ్రీరాగం

నావల్ల నీకేమున్నది నారాయణ నీవు నన్ను
కావించి రక్షించేవుపకార మింతే కాక. ॥పల్లవి॥

సొమ్ము దినఁ బుట్టినట్టిసోమరిబంటేలికకు
యిమ్మల నందుకుఁ బ్రతి యేమి సేసీని
చిమ్ముచు నాతఁడు నేమించినపనిపాటలలో
పుమ్మడిఁ జేసేటివట్టిపూఁడిగాలే కాక. ॥నావ॥

ఆసపడి వచ్చినట్టిఅతిథి బలురాజుకు
రాసిసేసి యేమిచ్చిన రతికెక్కీని
బేసబెల్లితనమున బ్రియాన నిచ్చకమాడి
మూసి దైన్యపుఁజేతులమ్రొక్కు లింతే కాక. ॥నావ॥

శరణాగతుఁడ నీకెచ్చుట శ్రీవెంకటేశుఁడ
దొరనై యేమిట సరిదూఁగఁ గలను
ధరలోన నీవు దయ దలఁచి న న్నేలుకోఁగా
పరగు నీమఱఁగున బదుకుదుఁ గాక. ॥నావ॥ 250

రామక్రియ

అదె శిరశ్చక్రము లేనట్టిదేవర లేదు
యిదె హరి ముద్రాంకిత మిందే తెలియరో. ॥పల్లవి॥

"అనాయుధాసో అసురా అదేవా" యని
వినోదముగ ఋగ్వేదము దెలిపెడి
సనాతనము విష్ణుచక్రధారణకును
అనాదిప్రమాణ మందే తెలియరో. ॥అదె॥

"యచ్చ యింద్రే" యని "యచ్చ సూర్యే" యని
అచ్చుగ తుద కెక్క-(క్క-?) నదే పొగడీ శ్రుతి
ముచ్చట గోవిందునిముద్రాధారణకు
అచ్చమయినప్రమాణ మందే తెలియరో. ॥అదె॥

మును "నేమినా తప్త ముద్రాం ధారయే" త్తని
వెనువెంట శ్రుతి యదె వెల్లవిరి సేసీని
మొనసి శ్రీవెంకటేశుముద్రాధారణకు
అనువుగఁ బ్రమాణ మందే తెలియరో. ॥అదె॥ 251

195-వ రేకు. పాడి

ఇట్టి బ్రాహ్మణ్య మెక్కు-డు యిన్నిటిలోన
దట్టమై తదియ్యులకె తగును బ్రాహ్మణ్యము. ॥పల్లవి॥

హరిఁ గొలిచేవారి కమరు బ్రాహ్మణ్యము
పరమవైష్ణవమే పో బ్రాహ్మణ్యము
హరిణోర్ధ్వపుండ్రదేహులౌటే బ్రాహ్మణ్యము
తిరుమంత్రవిధులదే తేఁకువ బ్రాహ్మణ్యము. ॥ఇట్టి॥

సతమై చక్రాంకితులచరితే బ్రాహ్మణ్యము
పతిశరణాగతియే బ్రాహ్మణ్యము
వెతలేని వీరలసాత్వికమే బ్రాహ్మణ్యము
తతి ద్వయాధికారులే తప్పరు బ్రాహ్మణ్యము. ॥ఇట్టి॥

అంచఁ బరమభాగవతాధీనము బ్రాహ్మణ్యము
పంచసంస్కారాదులదే బ్రాహ్మణ్యము
యెంచఁగ శ్రీవెంకటేశుఁ డితఁడేఁ బ్రహ్మణ్యుఁడు
ముంచి యీతనివారౌటే మొదలిబ్రాహ్మణ్యము. ॥ఇట్టి॥ 252

మాళవిగౌళ

వీదుల వీదుల నెల్లా విష్ణుఁడు సంచరించీని
పోది మాని కన్నుగత్తై పొండు మీ రసురలు. ॥పల్లవి॥

తేరుమీఁద నెక్కి నేఁడు దేవోత్తముఁడు వాఁడె
సారమైన శంఖచక్రశార్ఙ్గాయుధము లవే
కారుకమ్మా నాకాసాన గరుడధ్వజంబదే
పారరో దానవులాల పంతములు విడిచి. ॥వీదు॥

దండవెట్టె నల్లవాఁడే దైవాలరాయఁడు
దండి నెట్టెపుఁ జుట్లతపారపుచుంగులవే
కొండవంటిరథమదె కొన్నపైఁడికుండలవే
గుండు గూలి విరుగరో గొబ్బున దైతేయులు. ॥వీదు॥

విజయశంఖము పట్టి వీఁడె శ్రీవెంకటేశుఁడు
భజన నలమేల్మంగ పలుమారు మెచ్చీనదె.
త్రిజగాన నాతనిఁ జేరినదాసులిదె వీరె
గజబెజలిఁక నుడుగరో రాక్షసులు. ॥వీడు॥ 253

లలిత

కామధేనువిదే కల్పవృక్షమిదే
ప్రామాణ్యముగల ప్రపన్నులకు. ॥పల్లవి॥

హరినామజపమే ఆభరణంబులు
పరమాత్మునినుతి పరిమళము.
ధరణీధరుపాదసేవే భోగము
పరమం బెరిఁగినప్రపన్నులకు. ॥కామ॥

దేవునిధ్యానము దివ్యాన్నంబులు
శ్రీవిభుభక్తే జీవనము
ఆవిష్ణుకైంకర్యమే సంసారము
పావనులగు యీప్రపన్నులకు. ॥కామ॥

యేపున శ్రీవెంకటేశుఁడే సర్వము
దాపై యితనివందనమే విధి
కాపుగ శరణాగతులే చుట్టాలు
పైపయి గెలిచినప్రపన్నులకు. ॥కామ॥ 254

మాళవిగౌళ

నీచిత్తమిందరి నేరుపు నేరమిఁ
దోఁచి కాచి యిటు తుద కీడేర్చె. ॥పల్లవి॥

దేవతలపాలు తీరనిపుణ్యము
ఆవలఁ బాపం బసురలది
భావింప మనుజులపాలివి రెండును
శ్రీవల్లభ నీసేసినమాయ. ||నీచి||

వేదశాస్త్రములు విజ్ఞానమూలము
ఆది నసత్యము లజ్ఞానమూలము
సాదింప రెండును జగత్తుమూలము
భేదించి యివి నీపెరరేఁపణలు. ||నీచి||

కావింపఁగఁ గర్మము కాయముచేతిది
భావముచేతిది పరమము
తావుల రెండునుఁ దప్పనిప్రకృతివి
శ్రీవెంకటేశ్వర చేఁతలు నీవి. ||నీచి|| 255

దేవగాంధారి

అద్దము చెప్పఁగ రాదు అప్పుఁ గాదనఁగ రాదు
వొడ్డిన దనుభవించే దోపిక జీవులది. ||పల్లవి||

యీారికలెత్తెజన్మము లిన్నిజంతువులయందు
కోరికలు గొనసాగెఁ గోటానఁ గోటి
నారుకొనె సంపదలు నానారూపములై
తీరదేమిటా నీచిక్కు దేవుడుఁ వెట్టినది. ||అద్ద||

అల్లుకొనెఁ గర్మములు అక్కడికి నిక్కడికి
వెల్లవిరాయను మాయ వెనకా ముందు
కెల్లురేఁగె దేహమందే కిమ్ములచుట్టరికాలు
పొల్లువో దెన్నఁడు భూమి పుట్టఁగాఁ బుట్టినది. ||అద్ద||

పండెను సంసారము ఫలమైననానాఁటికి
నిండెను నాలికకు నెమ్మదిఁ జవులు
అండనే శ్రీవెంకటేశుఁ డంతర్యామై వుండి
వండ వండనట్లుగ (?) వన్నె కెక్కించినది. ॥అడ్డ॥ 256

శంకరాభరణం

ఎంత కెంత యిది యేమని పొగడుట
యింత సేయ నీకు నెదురా వీరు. ॥పల్లవి॥

పిడుగులఁబోలెడి పెనునీనఖముల
కెడయక హిరణ్యుఁ డెట్లుండెనో
వుడికెటి చక్రాయుధమువేఁడికిని
జడియక మకరెటు సహించెనో. ॥ఎంత॥

శరపరంపరల శిరములు నఱకఁగ
యెరగొని రావణుఁ డేమనెనో
పరియలువారఁగ బ్రహ్మాండభాండము
ఉరుశంఖరవం బోర్చుట యెట్లో. ॥ఎంత॥

గాటపునిష్ఠురగదాహతికి మధు
కైటభులతలల కతలెట్లో
యీటన శ్రీవెంకటేశనీకృపను
పాటించిదాసులు బ్రదుకుట యెట్లో. ॥ఎంత॥ 257

196-వ రేకు. దేవగాంధారి

నీయంత నీవే యెరిఁగి నిచ్చ నన్ను గాతు గాక
మాయలలోఁ బొరలే దిమ్మరివాఁడ నేను, ॥పల్లవి॥

నీసరివాఁడనా నిన్ను దూరేవాఁడనా
దాసుఁడనై కొలిచిన తనుధారిని
వేసరించ నోపుదునా వెరపించఁ గలనా
మాసినపాపాలలోనిమైల సోఁకినాఁడను. ॥నీయ॥

విన్నవించేవాఁడనా విడుజోడువాఁడనా
అన్నిటా శరణుచొచ్చినట్టి జీవిని
యెన్నిటి కుత్తరమిచ్చే యేపని సేసి మెప్పించే
మున్నిటికర్మములకు ముంగిటనున్నాఁడను. ॥నీయ॥

యెదురాడేవాఁడనా యెలయించేవాఁడనా
సదరాన నీకు మొక్కేజంతువ నేను
యిదివో శ్రీవెంకటేశ యెరుక నీవొసఁగఁగా
పొదిగి నీమహిమలు పొగడుచున్నాఁడను. ॥నీయ॥ 258

సాళంగనాట

ఇచ్చినవాఁడు హరి పుచ్చుకొన్నవాఁడ నేను
చెచ్చెరఁ దగవులింకఁ జెప్పఁగదరో. ॥పల్లవి॥

నిలిచినది జగము నిండినది భోగము
కలిగె జీవుల కొక్కకాణాచి
వలయశాసనాలు వడి నాల్గువేదములు
చలపట్టి జాణలు చదువుకోరో. ॥ఇచ్చి॥

పారినవి మనసులు పట్టినది జననము
పోరు దీరెఁ గర్మములపొలమేర
కోరికలె సాక్షులు గుట్టలు త్రిగుణములు
వ్రారుఁ భేరుఁ దెలుసుక వాడఁబడరో. ॥ఇచ్చి॥

లలిత

చిరకాలధర్మములు చివుకు దవ్వఁగఁ బోతే
హరి మఱఁగు చొచ్చితి మాతఁడే రక్షించెను. ॥పల్లవి॥

భువిఁ దొల్లి లేరా పుణ్యముసేసినవారు
జవళిశాస్త్రము లెల్లాఁ జదివినవారు లేరా
దివి కెక్కి దేవతలై తేరినవారు లేరా
యివల నేమివి సేసి యెవ్వరిఁ బోలేము. ॥చిర॥

తగఁ దొల్లి వినమా తపముసేసినవారి
జిగి నన్నియజ్ఞములు సేసినవారి
మిగుల సిద్ధి వడసి మించినవారి వినమా
మొగువ నే మింతకంటే యెక్కుఁడు సేసేమా. ॥చిర॥

పెక్కుమతములు చూచి బెండుపడ్డవారు లేరా
పక్కన నన్నివిద్యలఁ బరగినవారు లేరా
వొక్కఁడే శ్రీవెంకటేశుఁ డుల్లములో నుండఁగాను
యెక్కుడితనిఁ గొలువ కెవ్వరిఁ బోలేము. ॥చిర॥ 261

197-వ రేకు. శంకరాభరణం

చేపట్టి మమ్ముఁ గావు శ్రీనరసింహా నీ
శ్రీపాదములే దిక్కు శ్రీనరసింహా. ॥పల్లవి॥

చెలఁగు వేయి చేతుల శ్రీనరసింహా
చిలికేటినగవుల శ్రీనరసింహా
సిలుగు లేని మంచి శ్రీనరసింహా నీ
చెలిఁ దొడకెక్కించుకొన్న శ్రీనరసింహా. ॥చేప॥

క్షీరసముద్రమువంటి శ్రీనరసింహా దైత్యుఁ
జీరినవజ్రపుగోళ్ల శ్రీనరసింహా
చేరి ప్రహ్లాదుని మెచ్చే శ్రీనరసింహా నుతిం
చేరు దేవతలు నిన్ను శ్రీనరసింహా. ॥చేప॥

శ్రీవనితతో మెలపు (గు ?) శ్రీనరసింహా
చేవ దేరె నీమహిమ శ్రీనరసింహా
శ్రీవెంకటాద్రిమీఁది శ్రీనరసింహా సర్వ
జీవదయాపరుఁడ వో శ్రీనరసింహా. ॥చేప॥ 262

సాళంగనాట

నరుఁడా యీతఁడు ఆదినారాయణుఁడు గాక
ధరణిఁ గీరితి కెక్కె దశరథసుతుఁడు. ॥పల్లవి॥

యీతఁడా తాటకిఁ జంపె నీమారీచసుబాహుల
నీతఁడా మదమణఁచె నిందరుఁ జూడ
యేతులకు హరువిల్లు యీతఁడా విరిచి యట్టె
సీతఁ బెండ్లియాడెను యీ చిన్నరాముఁడా. ॥నరు॥

చుప్పనాతిముక్కు గోసి సోదించి దైత్యులఁ జంపి
అప్పుడిట్టె వాలినేసినాతఁ డీతఁడా
గుప్పించి కోతుల నేలి కొండల జలధి గట్టి
కప్పి లంక సాధించె నీ కౌసల్యానందనుఁడా. ॥నరు॥

రావణాదులనుఁ జంపి రక్షించి విభీషణుని
భావించ యోధ్య నీతఁడు పట్టమేలెను
శ్రీవెంకటేశుఁ డితఁడే సృష్టి రక్షించె నితఁడే
యీవల మాపాల నున్న యీరామచంద్రుఁడా. ॥నరు॥ 263

పాడి

అదివో చూడరో అందరు మొక్కరో
గుదిగొనె బ్రహ్మము కోనేటిదరిని. ||పల్లవి||

రవిమండలమున రంజిల్లు తేజము
దివిఁ జంద్రునిలో తేజము
భువి ననలంబునఁ బొడమిన తేజము
వివిధంబులైన విశ్వతేజము. ||అది||

క్షీరాంబుధిలోఁ జెలఁగు సాకారము
సారె వైకుంఠపు సాకారము
యీరీతి యోగీంద్రులెంచు సాకారము
సారెకు జగముల సాకారము. ||అది||

పొలసినయాగంబులలో ఫలమును
పలుతపములలో ఫలమును
తలఁచినతలఁపుల దానఫలంబును
బలిమి శ్రీవెంకటపతియే ఫలము. ||అది|| 264

రామక్రియ

ఆతనిఁబో పొగడేము ఆతని శరణంటిమి
ఆతఁడే సర్వజీవుల అంతర్యామి. ||పల్లవి||

పెక్కు బ్రహ్మాండకోట్లు పెక్కు బ్రహ్మకోట్లు
పెక్కు రుద్రకోట్లును పెక్కు యింద్రులు
వొక్కొక్కరోమకూపాల నొగి నించుకుండునట్టి
వొక్కఁడే విష్ణుఁడు వీఁడే వున్నతోన్నతుఁడు. ||ఆత||

అనంతసూర్యచంద్రులు అనంతవాయువులును
అనంతనక్షత్రము లనంతమేరువులును
కొనలు సాగి నన్నిటికూటువ గూడుకొన్నట్టి
అనంతుఁ డొక్కఁడే మించినాడిమూరితి. ॥ఆత॥

అసంఖ్యమహిమలును అసంఖ్యమాయలు
అసంఖ్యశక్తులు వరాలసంఖ్యములు
పొసఁగ నిన్నిటిఁ దానే పుట్టించి రక్షించినట్టి
అసంఖ్యాతుఁడు శ్రీవెంకటాద్రీశుఁడు. ॥ఆత॥ 265

దేసాళం

నీవే రక్షింతువు గాక నిన్ను నమ్మితిమి నేము
దైవమవై నీ వుండఁగ తగ మాదే బ్రదుకు. ॥పల్లవి॥

కోరి వొకరాతివీరుఁ గొల్చి బతికీ నొకఁడు
పైరు వొక్కచెట్టు వెట్టి బతికే ననీ నొకఁడు
కూరిమిఁ బాము చేఁబట్టుకొని బతికీ నొకఁడు
శ్రీరమణునిదాసులచేతిదే పో భాగ్యము. ॥నీవే॥

యిసుమంతమన్ను వట్టి యేచి బతికీ నొకఁడు
పసురము నింటఁ గట్టి బతికే ననీ నొకఁడు
పసగా వేలె డినుము పట్టి బతికీ నొకఁడు
వసుధేశ నీవు గలవారి కేమి గడమ. ॥నీవే॥

ఆకు నలముఁ గసవు నంటి బతికీ నొకఁడు
లోకులు పెక్కుపాయాల లోలులై బతికే రదె
యీకడ శ్రీవెంకటేశ యివెల్లా నీమహిమలే
చేకొని నీమరఁగు చొచ్చినవారే ఘనులు. ॥నీవే॥ 266

శంకరాభరణం

ఇతనిప్రసాదమే యిన్నియును
గతి యితనిదే కన కా దనరాదు. ॥పల్లవి॥

కాయములో నొకఘనసంసారము
ప్రాయంబులతోఁ బ్రబలీని
ఆయమందుకును హరి దానైయై
దాయక పాయక తగి లున్నాఁడు. ॥ఇత॥

వానరినకలలో నొకసంసారము
మనసుతోడనే మలసీని
ననిచి యందుకును నారాయణుఁడే
కొన మొదలై తా గురియైనాఁడు. ॥ఇత॥

వుడిబడి కోర్కుల నొకసంసారము
బడిబడి యాసలఁ బరగీని
విడువక యిది శ్రీవెంకటేశ్వరుఁడే
తోడఁబడఁ గల్పించి ధ్రువమయినాఁడు. ॥ఇత॥ 270

ముఖారి

ఊరకే కలుగునా వున్న కేతవుమోక్షము
శ్రీరమణుకృపచేతఁ జేరు మోక్షము. ॥పల్లవి॥

కలుషముఁ బెడఁబాసి కర్మగండము గడచి
మలసినప్పుడు గా మరి మోక్షము
చలన మించుకలేక సంసారవారిధి దాఁటి
నిలిచినప్పుడు గా నిజమోక్షము. ॥ఊర॥

పంచేంద్రియాల మీరి భక్తి హరిమీఁదఁ బెట్టి
మంచివాఁ డైనప్పుడు గా మరి మోక్షము
అంచల యాసలు మాని ఆచార్యసేవ చేసి
మించినప్పుడు గా అమీఁదిమోక్షము. ॥ఊర॥

శాంతమే కూడుగా నుండి సమచిత్తమునఁ బొంది
మంతు కెక్కినప్పుడు గా మరిమోక్షము
అంతట శ్రీవెంకటేశుఁ డాదరించి మన్నించితే
నంతరంగమున నున్న దనాదిమోక్షము. ॥ఊర॥ 271

వరాళి

వెదక నేఁటికి నేయి వెన్న చేతఁ బట్టుకొని
మొదలఁ గలిగితేనే ముందరాఁ గలుగుట. ॥పల్లవి॥

తనపూర్వభావము తలఁచి మరవకుంటే
పనివడి తనపుణ్యఫల మబ్బుట
మనవార్తినానాఁటిమాయ చూపెట్టు కుండితే
జనించినతనకు విజ్ఞానసిద్ధి యగుట. ॥వెద॥

పుట్టినయప్పటితనభోగముఁ దలఁచుకొంటే
కొట్టఁగొన తనకోర్కి కొనసాగుట
నట్టనడిమిజగమునటనఁ దెలుసుకొంటే
గుట్టుతోడిగురుబోధగురుతు చేచిక్కుట. ॥వెద॥

జీవకళ నంటినట్టిచిక్కు విదిలించుకొంటే
దేవుఁడు తనచేఁ జిక్కి తిరమౌట
శ్రీవెంకటేశుఁ డితనిఁ జేరి శరణంటేను
ఆవల నివలఁ దాను అన్నిటా గెలుచుట. ॥వెద॥ 272

లలిత

ఎన్నఁడు గలుగు మరి యీభాగ్యము
సన్నిధాయ నితనికి శరణనరే. ॥పల్లవి॥

అదె చంద్రుఁ డుదయించె నచ్యుతుఁడు జనియించె
అదనఁ గంసునిజన్మ మస్తమించెను
పొదలిరి దివిజులు పొలిసిరి రాక్షసులు
సదర మీశివునకు శరణనరే. ॥ఎన్న॥

పాండవకులము హెచ్చె బాలకృష్ణుఁ డిదె వచ్చె
చండిదుర్యోధనుమూఁక జల్లన విచ్చె
దండిగోకులము నిండె ద్రౌపదితపము పండె
చండప్రతాపున కిట్టె శరణనరే. ॥ఎన్న॥

రేపల్లె పుణ్యము నేసె శ్రీవెంకటేశుఁడు డాసె
గోపికలమనసుల కోరికల వాసె
కోపులధర్మము దక్కె గోవర్ధనగిరి నిక్కె
చాపల మేఁటి కితని శరణనరే. ॥ఎన్న॥ 276

ముఖారి

అతఁడే గతి యని యంటే నన్నిటా మాన్యుఁడు
యితరాలు మానఁగానే యీతనికే శలవు. ॥పల్లవి॥

శ్రీరమణునినిత్యసేవకులకుఁ దొల్లె
వేరులేనికర్మముల వెట్టిమాన్యము
ఆరీతి నితనిభక్తులై నచనవరులకు
ఆరితేరి పుణ్యపాపా లడ్డపాటు లేదు. ॥అత॥

తక్కక యితనిముద్ర ధరించినదాసులకు
చొక్కుల భవబంధాల సుంకమాన్యము
లెక్కించ నితనికైన లెంకలకు బొడుకల
కొక్కట విధినిషేధా లూహింప లేవు. ॥అత॥

సరుస శ్రీవెంకటేశుశరణాగతులకును
పరగ మాయలదొడ్డి బందెమాన్యము
పరమమైనయితనిపల్లెము కూటివారికి
ధరలో నేమిటివంకాఁదప్పులే లేవు. ॥అత॥ 277

సామంతం

నీచేతలోవారము నీవారము
యేచి నీకే చేత మొక్కే మిదియే మావ్రతము. ॥పల్లవి॥

యిన్నిటా బూర్ణుఁడవు నీ వెరఁగనియర్థ మేది
విన్నపము నేఁ జేసేవిధ మేది
మన్నించిననీమన్ననే మహిమలో మాబదు కెల్ల
వున్నతి మీఁదాసిననే దొక్కటే మావ్రతము. ॥నీచే॥

ఘనదేవుఁడవు నీకుఁ గడమలు మరియేవి
గొనకొని నే నిన్నుఁ గొసరే దేమి
ఘనుగక యేలితివి పుట్టినమాపుట్టు గెల్ల
ననిచి నిన్ను నమ్మిననమ్మికే మావ్రతము. ॥నీచే॥

శ్రీవెంకటేశుఁడ నీవు చిత్తగించనిది యేది
భావించి నేఁ బొందనిభాగ్య మేది
యేవల మాపరభారా లింతయు నీ కెక్కినది
ఆవటించి నే నీశరణన్నదే మావ్రతము. ॥నీచే॥ 278

దేసాక్షి

కనియుండి భ్రమసితిఁ గట్టా నేను
యెనలేక గురి యైతి నిట్టే నేను. ॥పల్లవి॥

తోలు నెముకలు గట్టి దొర నంటా మురిసేను
ఆలుబిడ్డలమరఁగు ఆహా నేను
గాలి యావటించుకొని కాలము కడపేను
వోలిఁ బుణ్యపాపమందు వోహో నేను. ॥కని॥

మంటివంకబదుకుతా మదియించి మురిసేను
యింటిముంగిటనే వుండి యీహీ నేను
వొంటివాఁడనై వుండి వూరఁ గలవెల్లాఁ గోరే
వొంటినయాసలతోడ నూహూ నేను. ॥కని॥

నూలికోకఁ గట్టువడి నున్ననై నే మురిసేను
యీలాగు నాబదు కెల్ల యేహీ నేను
పాలించి శ్రీవేంకటాద్రిపతి నాకుఁ గలుగఁగ
ఆలరినై గెలిచితి హైహై నేను. ॥కని॥ 279

200-వ రేకు. మాళవిగౌళ

నీవు సర్వగుణసంపన్నుఁడవు నే నొకదుర్గుణిని
మానవు నన్నొకయెదురు చేసుకొని మనసుచూడ నేలా అయ్యా. ॥పల్లవి॥

యేలినవాఁడవు నీవు యెటు నేఁ గొలిచినవాఁడ
పోలింపఁగ నీవే దేవుఁడవు భువి నే నొకజీవుఁడను
పాలించేవాఁడవు నీవు బ్రదికేవాఁడను నేను
తాలిమి నన్నొకసరిచేసుక ననుఁ దప్పు లెంచ నేలా అయ్యా. ॥నీవు॥

అంతర్యామివి నీవు అంగమాత్రమే నేను
చింతింపఁగ నీవే స్వతంత్రుఁడవు జగి నేఁ బరతంత్రుఁడను
యింత నీవే దయఁగలవాఁడవు యెప్పుడు నే నిర్దయుఁడను
చెంతల నన్నొకమొన నేసుక నాచేఁత లెంచ నేలా అయ్యా. ॥నీవు॥

శ్రీవెంకటేశ్వరుఁడవు నీవు సేవకుఁడను యిటు నేను
ఆవల నివల దాతవు నీవు యాచకుఁడను నేను
నీవే కావఁగఁ గర్తవు నేనే శరణాగతుఁడను
కైవసమగు నను ప్రతివెట్టుక నాకథలు యెంచ నేలా అయ్యా. ॥నీవు॥ 280

నాట

వెడలె వెడలె నదె వీధుల వీధుల
తొడికి దైత్యులను దుంచఁగను. ॥పల్లవి॥

కోటిసూర్య లోకకూటువ గూడుక
చాటువ మెరసేటిచక్రము
గాటపువేవేలు కాలరుద్రు లటు
నీటునఁ దోలఁకేటినిబిడచక్రము. ॥వెడ॥

ప్రళయకాలముల బడబాగ్ని లోలుకు
చలమరిప్రతాపచక్రము
కలకలరవముల కాలభైరవులు
కలసి మెలంగేటి గండచక్రము. ॥వెడ॥

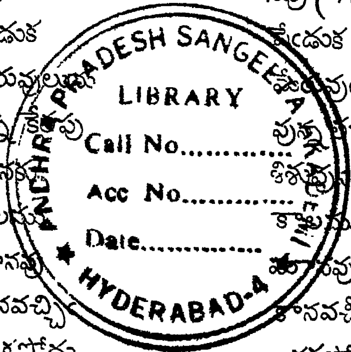
యమసహస్రములనంతమేకమై
సమరముగెలిచేటి చక్రము
అమరుచు శ్రీవెంకటాధిపుకరమున
దెమలకయుండేటి దివ్యచక్రము. ॥వెడ॥ 281

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం ముద్రాక్షరశాల తిరుపతి. ప్ర. 250 24-11-51.

సంస్కరణములు. *

పేజి	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
2	4	తలపులు మేఘముల	తలపులు పలుమేఘముల
2	10	గయాదిక్షేత్రంబుల	గయాదిముఖ్యక్షేత్రంబుల
7	9	పాలించేప్రతాపపు	పాలించే భక్తులప్రతాపపు
7	17	పట్టిన	పుట్టిన
8	12	సతము	సతతము
8	10	కాఁగిన	కాఁచిన
8	17	మొక్తు	మొక్తి
9	13	దావాతని శరణనీ	దాదాత నీశరణని
11	21	గంటు గంటువేసుకొని	గంటు వేసుకొని
13	6	తనవందనమునుఁ గల వట	తనవందనమునుఁ గల దట
14	22	కమలారమణుని	కమలారమణ నీ
31	23	మేఘపుప్వాలె	మేఘపుప్వాలె
33	22	పురుషోత్తమా	పురుషోత్తమా నీ
35	12	మిగిలినది గాకా	మిగిలినది గాకా (దా ?)
41	7	బ్రాణము లోనఁగి	బ్రాణము లోనఁగి (గే ?)
43	13	నిఖామహిరామలు	నీఖామహిరామలు
46	12	నెంతటికల్లరి	నెంతకల్లరి
48	14	యేనెలవృని	యేనెలవుల ని
51	19	యావలా	యీవలా
54	17	నిండుకొంటేనే నెనిమిది	నిండుకొంటే నెనిమిది
60	8	పలగొని	వలగొని
70	14	వుండని	వుండనీ
73	23	పెట్టివాఁడను	వెట్టివాఁడనేను
78	23	శ్రీవెంకటేశుఁడు	శ్రీవెంకటేశుఁడు (శ్వర ?)
80	6	శరణంటి	శరణంటే
80	21	పరమపురుషార్థపు	పరపురుషార్థపు
84	16	సందడించి	సందడించీ

84	21	యందరికి...వుండికర్మము	యెందరికి...వుండిఁగర్మము
92	24	శనేశ	సేనేశ
96	13	వేదాంతై గణన	వేదాంతై (క ?) గణన
98	3	నొక్కరూప మదే	నొక్కరూపదే
100	3	శరీరముఁదోడనె	శరీరము సరి తోడనె
103	7	నెప్పఁగా	నొప్పఁగా
104	9	కలిగి	కలిగిన
104	23	పొల్పు	పోల్పు
107	21	మెచ్చితినోమనసా	మెచ్చితినో (వో ?) మనసా
109	19	వొడిల	వొడలి
117	10	తనివోనిఘోర	తనివోనిఘనఘోర
127	15	దొలంగీనా	దొలంగి నా
127	17	యించినవేనిటక	యించినవేనిటక (వేనేనిటకు ?)
127	18	కనుఁగొని యవె	కనుఁగొని య (న ?) వె
128	17	తిరుమే దిక్కును	తిరువేఁను దిక్కును
131	11	సుభద్రులతో	సుభద్రు (ద్ర ?) లతో
133	16	పన్నిటా	విన్నిటా
133	22	సీవు	సీవు (గాన ?)
163	19	వేఁడుక	[illegible]ఁడుక
179	3	మేరువ్వులు[illegible]	[illegible]వులు
182	18	వున్న[illegible]పు	పు[illegible]పు
186	8	శివున[illegible]	శి[illegible]కు
188	7	కాల[illegible]	కా[illegible]ములు
188	19	మానవు	[illegible]వు (?)
191	11	కానవచ్చి	[illegible]నవచ్చిఁ
192	7	బడకపోడు	బడకపోడు (దు ?)

* అత్యావశ్యక [illegible] మిందు సూచింపఁ బడినవి.